

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ÜSKÜDAR NASÛHÎ MEHMET EFENDİ CAMİİ, TÜRBESİ VE
HAZÎRESİNDEKİ MEZAR TAŞLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sümeyye YAMAN

Enstitü Anabilim Dalı : İslam Tarihi ve Sanatları

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet MEMİŞ

MAYIS – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÜSKÜDAR NASÛHÎ MEHMET EFENDİ CAMİİ, TÜRBE Sİ VE
HAZİRESİNDEKİ MEZAR TAŞLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sümeyye YAMAN

Enstitü Anabilim Dalı : İslam Tarihi ve Sanatları

“Bu tez 29/05/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİÜYESİ	KANAATI	İMZA
Doç. Dr. Mehmet MEMİŞ	Kabul	M. Memiş
Doç. Dr. Fatih ÖZKAYA	Kabul	F. Özkaya
Doç. Dr. Kerem MERMER	Kabul	K. Mermer

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Sümeyye YAMAN
Öğrenci Numarası	:	166009006
Enstitü Anabilim Dalı	:	İslam Tarihi ve Sanatları
Enstitü Bilim Dalı	:	
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Üsküdar Nasûhi Mehmet Efendi Camii, Türbesi ve Haziresindeki Mezar Taşları
Benzerlik Oranı	:	%10

..... ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

02.05.2019
Öğrenci İmza

Sakarya Üniversitesi Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../20.....
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Doç. Dr. Mehmet MEMİŞ

Tarih: 08.05.2019

İmza:

KABUL EDİLMİŞTİR

REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	iv
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: NASÛHÎ MEHMET EFENDİ, CAMİİ VE TÜRBESİ	5
1.1. Nasûhî Mehmet Efendi'nin Hayatı	5
1.2. Nasûhî Mehmet Efendi Camii.....	7
1.2.1. Tarihçesi	7
1.2.2. Yerleşimi ve Mimarî Açısından Değerlendirilmesi.....	17
1.3. Nasûhî Mehmet Efendi Türbesi	31
1.3.1. Tarihçesi.....	31
1.3.2. Yerleşimi ve Mimarî Açısından Değerlendirilmesi	31
2. BÖLÜM: NASÛHÎ MEHMET EFENDİ CAMİİ HAZİRESİ	37
2.1. Türklerde Mezar Kültürü	37
2.2. Nasûhî Mehmet Efendi Cami Hazîresi.....	39
2.3. Hazirede Yer Alan Kitâbeli Şâhideler (Katalog)	43
2.4. Şâhidelerin Hat Sanatı Açısından Değerlendirilmesi.....	224
2.4.1. Kitâbelerin Taşa İşlenme Aşama ve Teknikleri.....	224
2.4.2. Hazîredeki Kitâbelerde Hat Sanatı.....	225
2.4.3. Hazîredeki İmzalı Kitâbeler ve Hattatları	228
2.5. Şâhidelerde Tezyînat ve Taş İşçiliği	231
2.5.1. Barok ve Rokoko Üslûbu.....	232
2.5.2. Bezemede Kullanılan Motiflerin Sembolik Anlamları.....	234
2.5.3. Hazîredeki Süslemeli Taşlar (Katalog).....	237
2.6. Hazîredeki Şâhide Başlıkları.....	270
SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	276
KAYNAKÇA	279
EKLER	282
ÖZGEÇMİŞ	299

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	☒	Doktora	☐
Tezin Başlığı: Üsküdar Nasûhî Mehmet Efendi Cami, Türbe ve Hazîresi			
Tezin Yazarı: Sümeyye YAMAN Danışman: Doç. Dr. Mehmet MEMİŞ			
Kabul Tarihi: Sayfa Sayısı:			
Anabilim Dalı: İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı: Türk İslam Sanatları Tarihi			
<p>Üsküdar Nasûhî Mehmet Efendi Camii ve müstemilatı, 1688 H. (1099 M.) yılında Nasûhiyye tarikatının kurucusu Nasûhi Mehmet Efendi adına bir dergâh olarak inşa edilmiştir. Nasûhî Mehmet Efendi vefât edince dergâhın bahçesine defnedilmiş, daha sonra kabrinin üzerine bir türbe inşa edilmiştir.</p> <p>1925’ de Tekkeler Kanunu ile dergâhın tevhidhâne kısmı camiye çevrilmiştir. Dergâhın selamlık binasına da Nasûhî Mehmet Efendi’nin akrabaları yerleşmiştir.</p> <p>Cami geçmişte çeşitli tamirler geçirmiş olarak işlevini günümüzde sürdürmektedir. Selamlık binası ise; Nasûhî Derneği, Sebil Yayınevi ve Sosyologlar Derneği’ne ev sahipliği yapmaktadır.</p> <p>Caminin hazîresinde 275 adet muhtelif özellikte şâhide bulunmaktadır. Şâhidelerden 179 tanesi kitabelidir. Bezemeli 67 adet şâhide mevcuttur. 3 tane de cellat mezar taşı bulunmaktadır.</p> <p>Çalışmamız, giriş, Nasûhî Mehmet Efendi’nin kısaca hayatı, Nasûhî Mehmet Efendi Camii ve Türbesi’nin tarihi ve mimârî açıdan değerlendirilmesini kapsayan birinci bölüm ile cami hazîresindeki şâhidelerin değerlendirilmesinden oluşan ikinci bölümden müteşekkildir.</p> <p>Nasûhî Mehmet Efendi’nin hayatı ve Nasûhî Efendi Cami ve Türbesinin tarihi hakkında yazılı kaynaklara ve arşiv belgelerine müracaat edilmiştir. Cami, türbe ve selamlık binasının, iç-dış, bütün ve detay fotoğraflarına yer verilerek mimari açıdan değerlendirilmiştir.</p> <p>Hazîredeki şâhideler kitâbeli olanlar ve bezemeli olanlar ayrı ayrı gruplandırarak ele alınmıştır. Kitâbeli olanlar, numaralandırılıp fotoğraflanarak okumaları yapılmıştır. Her bir şâhide için bilgi fişi oluşturulmuş, mezar sahibinin kimlik, cinsiyet, kitâbenin yazı türü, varsa hattatı, şâhidenin incelenme tarihi, ölçüleri gibi bilgilere yer verilmiştir.</p> <p>Kitâbelerin hat sanatı açısından değerlendirilmesi ayrı başlık dahilinde ele alınmıştır. Bezemeli olan taşlar dönem özelliklerine göre yine ayrı başlık altında değerlendirilmiştir.</p> <p>Şâhidelerin, kabir sahibinin cinsiyet, meslek, tarikat mensubiyeti ve sosyal statü gibi durumlara göre değişiklik arz eden şâhide başlıkları, türlerine göre değerlendirilmiş ve şâhide başlıkları hakkında bilgi verilmiştir.</p>			
Anahtar Kelimeler: Hazîre, şâhide, kitabe, hat, bezeme.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree ☐ Ph.D. ☐
Title of Thesis: Uskudar Nasuhi Mehmet Efendi Mosque, Tomb and Tombstone in the Cemetery
Author of Thesis: Sümeyye YAMAN Supervisor: Assoc. Prof. Mehmet MEMİŞ
Accepted Date: Number of Pages: iv-305
Department: Islamic History and Arts Subfield: Turkish Islamic History
<p>Üsküdar Nasûhî Mehmet Efendi Mosque and outbuildings, 1688 h.c. (1099 c.e.), was built as a dergâh (dervish convent) in the name of the founder of the Nasûhiyye tariqat. When Nasûhî Mehmet Efendi was died, he was buried in the yard of dergâ, then then a tomb was built on his grave. In 1925, with the Lodge Act, the tevhidhâne section of the dergâh was converted into a mosque. The relatives of Nasûhî Mehmet Efendi settled in the greeting building of the Dergah. The mosque has undergone various repairs in the past, and continues its function today. The greeting building is home to Nasûhî Association, Sebil Publishing House and Sociologists Association. There are 275 different şâhides with different features in the hazîre of the mosque. 179 pieces of şahids have ornate epigraphs. There are 67 ornate şâhides, and also, 3 tombstones for decapitator.</p> <p>Our study consists of the introduction, the first part which includes the historical and architectural evaluation of Nasûhî Mehmet Efendi Mosque and Tomb, and the second part which includes the evaluation of the şâhides in the hazîre of the mosque. We referred to written sources and archival documents about the life of Nasûhî Mehmet Efendi and the history of Nasûhî Efendi Mosque and Tomb. We included whole and detailed, interior-exterior photos of the mosque, tomb and greeting building, and evaluated them in architectural perspective.</p> <p>The şâhides in the Hazîre, those with epigraph and ornate ones, have been examined and grouped separately. Those ones with epigraph have been numbered, photographed, and their readings have been made. The information slip for each şâhide was created, the identity of the tomb owner, his gender, the type of the calligraphy, calligraphist if any, the examination date of the şâhide, and the measurements were provided. The evaluation of the epigraphs in terms of calligraphy is handled in separate titles. Decorated stones were evaluated under different headings according to their period characteristics.</p> <p>Headings of the Şâhides, which differ according conditions of the grave holder such as his gender, profession, connection with the religious sect and social status, have been evaluated in terms of their types, and information about şâhide headings have been provided.</p>
Keywords: cemetery, tombstone, inscription, calligraphy, decoration

KISALTMALAR

- A.B.B.** : Adapazarı B y k ehir Belediyesi
Bkz. : Bakınız
BOA : T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
ed. : Edit r
İBB : İstanbul Büyükşehir Belediyesi
H. : Hicrî
Haz. : Hazırlayan
M. : Milâdî
M.Ö. : Milattan önce
 . :  l m 
R. : R m 
TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
t.y. : Tarih yok
Yay. : Yayınları/Yayınevi

GİRİŞ

Çalışmanın Konusu

Çalışmamız, Nasuhi Mehmet Efendi'nin kısaca hayatı, adına yaptırılmış olan cami ve türbenin tarihçesi ve mimarisi ile haziresinde yer alan mezar taşlarının fotoğraflanarak kitabelerinin okunması, hattatlarının tesbit edilmesi, kitabelerin hat sanatı bakımından ve kabir taşı süslemelerinin, tezyînat ve taş işçiliği açısından değerlendirilmesini kapsamaktadır.

Çalışmamız, giriş, iki ana bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Birinci bölümde; alt başlıklarla Nasûhî Mehmet Efendi'nin hayatına dair bilgiler verilmiş ve Nasûhî Mehmet Efendi Cami ile türbesinin tarihine ve mimarî özelliklerine değinilmiştir. Dergâhın selamlık kısmı olan ve günümüzde ilk inşa edildiği plan ve dokuyu koruyan yapı da mimarî açıdan ele alınmıştır. İkinci bölüm ise Nasûhî Mehmet Efendi Cami'nin hazîresine ayrılmıştır. Hazîrenin bugünkü durumu, planı ve kabirlerin özellikleri ile ilgili genel bilgi verilmiş, konu fotoğraflarla desteklenmiştir. Şâhidelerin hat sanatı, süslemeleri ve taş işçiliği açısından değerlendirilmeleri de alt başlıklar dahilinde ele alınmıştır.

Sonuç ve değerlendirme kısmında ise, mimârî ve tarihî açıdan ele aldığımız yapıların, günümüzdeki durumları esas alınarak, inşa edildikleri plan ve malzemeyi koruyup korumadığı hakkında bilgi verilmiştir. Hazîredeki şâhidelerin künye bilgilerine dayanarak çıkarılan istatistikî sonuçlar değerlendirilmiştir. Şahidelerin hat ve süsleme sanatları bakımından değerlendirilmesinden elde edilen sonuçlar devir özellikleri ile kıyaslanmıştır.

Hazîredeki kırık, yerinden çıkmış, başlıkları kopmuş ve hasar görmüş durumdaki şâhideleri hakkında bilgi verilmiş, her biri kültür hazinesi olan mezar taşlarımızın korunması, bakım ve onarımı için alınması gereken önlemlere değinilmiştir.

Konunun Önemi

Nasûhî Mehmet Efendi Camiî ve müştemilâtı, Halvetiyye tarikatının Şa'bânî koluna bağlı Karabâşîyyeden neş'et etmiş Nasûhiyye kolunun dergâhı olarak inşa edilmiş yapılar topluluğudur. Dergâhın müştemilâtı ilk inşa edildiğinde; cami-tevhidhâne, selâmlık, haremlik ve derviş odalarından müteşekkildir. Nasuhî Mehmet Efendi vefat

edince dergâhın bahçesine defnedilmiş, daha sonra defnolunduğu yere kendisi için bir türbe inşa edilerek dergâhın müştemilâtına türbe de eklenmiştir.

1925’de çıkarılan tekkeler kanunu ile dergâh kapatılarak, tevhidhâne kısmı camiye çevrilmiştir. Bu sebeple, bazı kaynaklarda Nasûhî Mehmet Efendi Tekke Camii şeklinde isimlendirilmektedir. Dergâhın kapatılmasından sonra selâmlık ve haremlik kısımlarına Nasûhî Mehmet Efendi’nin akrabaları yerleşmiştir.

Türbe ve cami, ilk inşa edildiğinde ahşap olsa da, yangınlarda tahribata uğramış, betonarme olarak yeniden inşa edilmiştir. Farklı tarihlerde onarımlar geçirmiş olan cami bugün işlevini sürdürmektedir. Halen selâmlık binası Sebil Yayınevi, Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı Umumî Merkezi, Nasûhî Kültür Evi Derneği, Sosyologlar Derneği gibi kurumlar tarafından kullanılmaktadır. Haremlik binası günümüzde mevcut değildir.

Nasûhî Mehmet Efendi vefat edip, dergâhın bahçesine defnedilmeden önce de, dergâhın ufak da olsa hazîresinin mevcudiyeti, hazîrede bulunan kabirlerin tarihlerinden anlaşılmaktadır. Haziredeki en eski tarihli mezar kitabesi Nasûhî Mehmed Efendinin de hocası olan Şeyh Ömer Efendiye ait H. 1103 (M. 1691-1692) tarihli kitabedir. Nasûhî Mehmet Efendi’nin kendisiyle aynı yıl vefat eden oğlu, Şeyh Zuhûrî de H. 1130 (M. 1717-1718) tarihli kabri ile burada medfûndur. Nasuhî Mehmet Efendi’nin vefatıyla hazîreye defnedilmesinin ardından, onun neslinden gelenler, dönemin ulemâ, devlet adamı ve tarikat mensupları gibi kişilerin buraya defnedilmesiyle, dergâhın hazîresi genişlemiştir.

Konunun Amacı

Tasavvuf tarihimizde önemli yer tutan Halvetiyye tarikatinden neş’et eden Nasûhiyye kolunun makamı ve İstanbul’un önemli tekkelerinden olması sebebiyle dergah ile ilgili kaynaklarda epeyce tarihi bilgi mevcuttur. Ancak 17. ve 18. yüzyıllara ait olan dergah ve müştemilâtının mimâri açıdan değerlendirilmesi ve tarihinin arşiv kaynaklarına başvurarak belgelendirilmesi, çalışmamızın amaçlarındandır. Aynı şekilde Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresi’ne dair, tafsilatlı bir çalışma bulunmamaktadır. Çalışmamız, hazîredeki şâhidelerin kataloglanıp kayıt altına alınarak, hat sanatı ile bezeme ve taş işçiliği açısından bütüncül bir şekilde ele alınmasını amaçlamaktadır.

Konunun Yöntemi

Nasûhî Mehmet Efendi'nin hayatı ile ilgili kaynaklara müracaat edilerek, hayatı hakkındaki bilgiler derlenmiştir. Bir tarikat şeyhi olarak Nasûhî Efendi'nin hayatı, eserleri, dîvanı ve mektupları ile ilgili çeşitli müstakil eserler hazırlanmış ve bazı terâcim türü eserlerde de kendisi hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Nasuhî Mehmet Efendi Câmii, türbesi, hazîresi ve dergâhın selamlık kısmı olan yapının tarihi hakkında ilgili yazılı kaynaklardan bilgilere ulaşılmıştır. İlk inşâsı bakımından tekke olan yapı İstanbul'un ve Üsküdar'ın önemli tekkelerinden olduğu için, ilgili kaynaklarda yer bulmuştur. Osmanlı Arşiv Müdürlüğü'nden tekkenin yapımı, tamiri, yenilenmesi ve bu işlemler için hazînedeki bütçe tahsis edilmesine dair evraklara ulaşılmış, tarihi ile ilgili birinci el kaynaklardan izi sürülmüştür.

Ayrıca yapıların detayları ve iç-dış mimârî öğeleri yerinde incelenerek fotoğraflanmış ve değerlendirilmiştir. Caminin harim kısmı plan ve yerleşimi, bölümleri, tezyinî unsurları fotoğraflarla desteklenerek ele alınmıştır.

Yapıların İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü'ne bağlı Atatürk Kitaplığı'nda bulunan dijital haritalardaki çizimleri incelenmiştir. Ayrıca sayın mimar Bekir Yılmazörnek'ten yapıya dâir drone görüntüleri temin edilmiş ve yapının eski haritalardaki yerleşimi ile günümüzdeki durumu karşılaştırılmıştır. Yine aynı şekilde temin ettiğimiz Kargopula fotoğrafları ile yapının ilk zamanlardaki ve günümüzdeki durumunu kıyasa imkân sağlamıştır.

Başlangıçta dergah olarak inşâ edilen, 1925'de Tekkeler Kanunu ile tevhidhâne kısmı camiye çevrilen ve günümüzde de cami olarak kullanılan yapının, geçmişindeki işlevine uygun bir tanımlama olması maksadıyla, tarihinden bahsederken çoğunlukla tekke/dergâh, mimarî özelliklerinden bahsederken ise cami tabiri kullanılmıştır.

Hazîredeki şâhidelerin sayısı tesbit edilmiş ve her bir şâhideye numara verilmiştir. Baş ve ayak şâhideleri ayrı ayrı gruplandırılarak, kitabeli olanlar ve süslemeli olanlar ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Kabir taşlarının hazîre içerisindeki yerleri tesbit edilerek, hazîrenin planı/krokisi çıkarılmıştır. Şâhide kitabelerinde, okunaksız olanların hem kolayca okunabilmesi, hem de fotoğraflarda yazıların net görünebilmesi amacıyla, tebeşirleme usûlüyle görünür ve okunaklı hale getirilmiştir. Daha sonra kitabeli

şâhideler fotoğraflanmış ve okumaları yapılmıştır. Fotoğraflardan okunamayanlar, yerinde incelenerek okunmuştur. Kitâbeli şâhidelerin her biri için bilgi fişi oluşturularak, künye verilmiş; kimliği, tarihi, başlık tipi, yazı tipi, günümüzdeki durumu v.b. bilgileri tesbit edilmiştir. Hattat imzası taşıyanlar belirtilmiş ve ayrı bir başlık halinde kitabeler, hat sanatı açısından değerlendirilmiştir. Böylece hazîrenin envanteri oluşturulmuştur.

Şâhidelerin süslemeli olanları detaylarıyla fotoğraflanmış ve tezyîni bakımdan ve taş işçiliği açısından incelenmiştir.

Şâhidelerin, kabir sahibinin cinsiyet, meslek, mevkî, tasavvufî intisâbı gibi durumlara göre konulan başlıkları ayrıca fotoğraflanıp değerlendirilmiştir.

Nasûhî Mehmet Efendi'nin hayatı ile ilgili terâcim türü eserler ve müstakil olarak hazırlanmış yazılı kaynaklardan istifade edilmiştir.

Cami, türbe, selâmlık binası gibi mimarî yapılar için yazılı kaynaklara müracaat edilmiş, Osmanlı arşiv kayıtlarından yapılarla ilgili tamir, yenileme, bütçe tahsîsi gibi konularla ilgili düzenlenmiş olan evraklardan faydalanılmıştır.

Mimarî yapıların fotoğrafları çekilmiş ve yapıların ilgili bölümlerinden bahsederken, destekleyici olarak fotoğraflara yer verilmiştir. İBB Atatürk Kitaplığı web sitesindeki dijital haritalardan, yapıların konumu ile ilgili olanları bulunup kullanılmıştır.

Osmanlı'nın saray fotoğrafçısı olan Vasilaki Kargopulo'nun çekmiş olduğu, 1880 tarihli -yapının ilk zamanlardaki durumunu yansıtan- fotoğraftan istifâde edilmiş ve tez içerisinde yer verilmiştir.

Hazîre ile ilgili bir kısım yazılı kaynağa müracaat edilmiş olmakla birlikte, bilgiler bizzat yerinde inceleme ve fotoğraflama ile derlenmiştir.

1. BÖLÜM: NASÛHÎ MEHMET EFENDİ, CAMİİ VE TÜRBESİ

1.1. Nasûhî Mehmet Efendi'nin Hayatı

Nasûhî Mehmet Efendi Halvetiyye tarikatının Şabaniyye kolundan neş'et eden Karabaşîyye şubesi içerisinde gelişen Nasûhiyye yolu pîridir.¹ Babası Sipâhîlerden Seyyid Nasuh bin İhtiyâreddin'dir.² Kaynaklarda Nasûhî Mehmet Efendi'nin babası Nasûhî Efendi'nin Şeyh Şa'bân-ı Kastamonî'nin torunlarından olduğu da rivayet edilmiştir.³ Ancak bu bilgi doğru olmayıp, aynı isimde bir başka kişi ile karıştırılmış olması muhtemeldir. Kastamonulu Şeyh Şa'bân-ı Velî Efendi'nin neslinden gelen bir Nasûhî Mehmet Efendi'nin varlığından bahseden kaynaklar, mezkûr kişinin Ümmî Sinan tarafından Halvetiyye Tarikatının Sinâniyye koluna kendisinden sonra halife olarak tayin ettiği kişi olduğundan söz eder. Bu kişinin vefat tarihi H. 976 (M.1568/69)'dir.⁴ Konumuz olan Halvetiyye Tarikati'nin Nasuhiyye kolu kurucusu Nasûhî Mehmet Efendi'nin vefat tarihi Hicrî 1130, mîlâdî 1718'dir. Şeyh Şa'bân-ı Velî ile nesil yönünden bir bağı olmayıp, yalnızca Şeyh Şa'bân-ı Velî silsilesinden olan Karabaş-ı Velî'ye intisabı söz konusudur.

Nasûhî Mehmet Efendi, Üsküdar Toygartepesi'nde Bulgurlu Mescid yakınlarında Kurtoğlu Yokuşu karşısındaki bir evde dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi olarak farklı tarihler ileri sürülmüştür. Nasuhî Tekkesi'nin son postnişininin torunlarından Ahmed Kerâmeddin Efendi, Nasûhî Mehmet Efendi'nin doğduğu yılı 1060 (1650), Tomar-ı Turuk-u 'Aliyye müellifi Sadık Vicdânî ise; 1058 (1648) veya 1063 (1653) olarak zikretmiştir.⁵

Nasûhî Mehmet Efendi ilk zamanlarında Osmanlı Devleti'nde ileride devlet işlerinde yer alacak kimseler için, dinî ilimlerle beraber, coğrafya, hendese, mantık gibi ilimlerin öğretildiği Enderûn-ı Hümâyûn'a devam etmiştir.⁶ İlim tahsilinden sonra Halvetiyye tarikatının Karabaşîyye kolu şeyhi Ali Alâaddin Karabaşî'ye intisap etmiştir. Ali Alâaddin Karabaş-ı Velî, Şabaniyye'ye mahsus siyah sarık sardığı için kendisine

¹Ali Rıza Bey, *Eski Zamanlarda İstanbul Hayatı* (İstanbul: Kitabevi, 2001), 71.

²Rahmi Serin, *İslam Tasavvufunda Halvetilik ve Halvetiler* (İstanbul: Petek Yayınları, 1984), 154.

³Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani* (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996), 4: 205.

⁴Mehmed Raif, *Mir'at-ı İstanbul* (İstanbul: Çelik Gülersoy Vakfı, 1996), 1: 245.

⁵Kerim Kara, "Mehmed Nasûhî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, ; (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003), 28: 500. Enver Behnan Şapolyo, *Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi* (İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1964), 189.; Serin, *İslam Tasavvufunda Halvetilik ve Halvetiler*, 154.

⁶Ali Rıza Bey, *Eski Zamanlarda İstanbul Hayatı*, 77.

“Karabaş” lâkâbı verilmiştir.⁷Karabaşiyye kolu Halvetiyye'nin Şabaniyye koluna dayanan bir yoldur. Karabaşiyye Pîri Ali Alâaddin Karabaş-ı Velî, Şeyh Şâban-ı Velî'ye intisap etmek üzere pîrin Kastamonu'daki dergâhına gitmiş, bizzat Şeyh Şâban-ı Velî'den feyz almamış olsa da dergâhın o zamanki postnişîni İsmail Çorumî'ye intisap etmiştir. Şeyh Şâban-ı Velî vefat etikten sonra oğlu Şeyh Muslihiddin Efendi'ye de bağlılığını devam ettiren Ali Alâaddin Karabaş-ı Velî, bir müddet sonra 1080 (1669) senesinde Üsküdar'a gelerek Mehmed Paşa Camii'nde halvete girmiştir. Beş senelik bir inzivadan sonra bir rivayete göre Atfık Valide Tekkesi'ne⁸, diğer bir rivayete göre ise Mihrimah Sultan Zâviyesi'ne şeyh olmuştur.⁹

Karabaş-ı Velî ile buradaki şeyhliği sırasında tanışan Nasûhî Mehmet Efendi, hocasının işaretiyle, Üsküdar Valide-i Atfık Camii yakınlarındaki tekkede halvete girmiş ve yirmi beş yaşlarında seyrü sülûkunu tamamlamıştır. Şeyhinin isteği üzerine Mudurnu'daki Sun'ullâh-ı Gaybî zaviyesine giderek orada on bir sene şeyhlik yaparak halkı irşad etmiştir.¹⁰

1096 (1685) tarihinde Üsküdar'a geri dönerek Doğancılar'da Çakırcı Hasan Paşa ve Süleyman Paşa Camilerinde vazifesine devam etmiştir. Bu sırada Nasûhî Mehmet Efendi'nin hocası Ali Alâaddin Karabaş-ı Velî, tâcını Nasûhî Mehmet Efendi'ye giydirerek hac vazifesini yerine getirmek üzere yola koyulmuş ve 8 Safer 1097 (4 Ocak 1686) yılında hac dönüşü Kahire'de vefat etmiştir.¹¹

Üsküdar Doğancılar'da, 1688 H. (1099 M.) senesinde Nasûhî Mehmed Efendi için bir dergah inşâ olunmuş ve Nasûhî Mehmed Efendi irşad faaliyetlerine burada devam etmiştir.¹²

Nasûhî Mehmet Efendi 1117 (1705) senesinde III. Ahmed tarafından Eyüp Sultan Camii'nde kürsü şeyhliği ile vazifelendirilmiştir. Buradaki vazifesine devam ederken bazı sözleri sebebiyle 1714 yılında Kastamonu'ya sürgüne gönderilmiştir. İki yıl sonra 1716'da tekrar İstanbul'a dönen Nasûhî Mehmet Efendi 17 Ramazan 1130 (14 Ağustos

⁷Şapolyo, *Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi*, 188; Kerim Kara, “Karabaş Veli”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, ; (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2001), 24: 369.

⁸Musa Yıldız, *Üsküdarlı Nasûhî Efendi ve Er-Risâletü'r-Rüşdiyye'si*, *Üsküdar Belediye Başkanlığı Üsküdar Araştırmaları Merkezi; 10* (Üsküdar sempozyumu I : 23-25 Mayıs 2003 bildiriler [Üsküdar Sempozyumu (I : 2003 : İstanbul)], İstanbul: Üsküdar Belediyesi, 2004), 385.

⁹Serin, *İslam Tasavvufunda Halvetilik ve Halvetiler*, 121,147-148.

¹⁰Kara, “Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi”, 2003, 28: 500; Yıldız, 385.

¹¹Kara, “Karabaş Veli”, 2001, 24: 370.

¹²Kara, “Mehmed Nasûhî”, 2003, 28: 500.

1718) tarihinde vefat etmiş ve Doğancılardaki dergâhının hazînesine defnedilmiştir. Daha sonra kabrinin üzerine bir türbe inşa edilmiştir.

1.2. Nasûhî Mehmet Efendi Camii

1.2.1. Tarihçesi

Cami, Halvetiyye tarikatının Karabaşîyye şubesinden doğan Nasûhiyye kolu pîri Nasûhî Mehmet Efendi adına bir dergâh olarak inşa edilmiş, 1925’de tekkelerin kapatılmasıyla dergâhın Tevhidhâne bölümü cami olarak kullanılmaya başlanmıştır. Caminin adını Doğancılar olarak zikreden kaynaklar da mevcuttur.¹³

IV. Mehmed’in kızı Hatice Sultan’ın eşi Damad Moralı Hasan Paşa tarafından, Nasûhî Mehmet Efendi için Üsküdar Doğancılar’da 1684 M. (1095 H.) senesinde bir dergâh inşasına başlamıştır. Masrafların karşılanamaması sebebiyle dergâhın inşası yarım kalınca Nasûhî Mehmet Efendi, Hasan Paşa’ya yapılan masrafların bedelini ödeyerek 1688 M. (1099 H.) senesinde dergâhın inşasını tamamlamıştır. Kadir Gecesine denk gelen 25 Temmuz 1688 tarihinde dergâh hizmete açılmıştır.¹⁴

Nasûhî Tekkesi’nin bânisi Hasan Paşa’nın IV. Mehmet’in damadı olan Moralı Hasan Paşa olmadığını ifade eden kaynaklar da mevcuttur. Kerim Kara’ya göre; Nasûhî Tekkesi’ni inşa eden Hasan Paşa, yeniçeri ağalığıyla Enderûn’dan çıkarılan Çelebi Hasan Paşa’dır.¹⁵ Tahsin Öz’e göre ise; yapıyı inşa eden ilk kişi Silâhdar Sadrazam Nasuh Paşa’dır.¹⁶

Yapı ilk inşâ edildiğinde ahşap olduğu için, Üsküdar yangınlarında tahribata uğramış ve yenilenmiştir. 1849 M. yılında Sultan Abdülmecid tarafından türbe ile birlikte bir tamirattan geçirilmiştir.¹⁷

Dergâhın tamiri ile alakalı, arşiv belgelerinde geçen bilgilerde, 1853 M. yılında, Rumeli orduyu hümayun 5. Piyade Alayı esvab emîni Rıfat Efendi dergâhın tamir masrafları hakkında bir arzuhal yazdığı geçmektedir. Bu arzuhal üzerine masraflar, dergâhın bânisi

¹³Raif, *Mir’at-ı İstanbul*, 1: 139.

¹⁴M. Baha Tanman, “Nasûhî Tekkesi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, ; (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006), 32: 430., Bey, *Eski Zamanlarda İstanbul Hayatı*, 77., Mehmet Nermi Haskan, *Yüzyıllar Boyunca Üsküdar* (İstanbul: Üsküdar Belediyesi, 2001), 1: 291; Sudi Yenigün, *İstanbul’un İncileri: Anadolu Yakası Camileri* (İstanbul: Beykoz Belediyesi, 2017), 74.

¹⁵Kara, “Mehmed Nasûhî”, 2003, 28: 500.

¹⁶Tahsin Öz, *İstanbul Camileri* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2015), 1-2: 49.

¹⁷Yenigün, *İstanbul’un İncileri*, 74.

olan Damad Moralı Hasan Paşa'nın eşi Hatice Sultan vakfından karşılanmıştır. Yetmeyen kısmı için, vakfın ilerde vuku bulacak gelirine mahsup edilmek üzere hazineden bütçe tahsis edilmiştir. Ancak Hatice Sultan'ın vakfiyesinde sadece meşihat ve diğer cihat vazifeleri için harcama yapılması şartı olduğu , tamir masraflarına dair vâkifinin sarih bir ifadesinin bulunmadığı gerekçe gösterilerek, Hatice Sultan vakfından tamirat gideri olarak alınan meblağın geri verilmesi istenmiştir. Alınan meblağın Hatice Sultan vakfına gelir olarak (îrad kaydı)yazılması, dergâhın âhir vâkîfi Sultan Bâyezid'in vakfına gider olarak geçirilmesinin uygun görüldüğü tezkîre kılınmıştır.¹⁸ (Bkz. Belge 9-10-11)

Arşiv belgelerinden görüldüğü kadarıyla, dergâhın tamir, onarım, yeniden inşâ gibi masrafları için hazînece bütçe tahsîs edilmesinin yanında, Hatice Sultan ve Sultan Bâyezid Han vakıflarından da masraflar karşılanmıştır.¹⁹ (Bkz. Belge 15-16)

1863 M. yılında, Sultan Abdülazîz Han devrinde²⁰, Ebûbekir Rüstem Paşa tekkeyi taş ve tuğla malzeme ile yeniden inşâ ettirmiştir.²¹ Cami kapısı üzerinde bu inşâyı ifade eden 1280 H. (1863 M.) tarihli bir kitâbe mevcuttur.(Bkz. s. 16, Resim – 7) Bu yeniden inşâ esnâsında, tekkeye bitişik olarak inşâ olunmuş iki katlı ahşap selâmlık binası ve arka kısımda bulunan iki katlı ahşap haremlik binası olduğu şekliyle korunmuştur. (Bkz. Resim – 1)

¹⁸ BOA, İ..MVL./258-9642.

¹⁹ BOA, İ..ŞD../114-6850.

²⁰ Raif, *Mir'at-ı İstanbul*, 1: 139.

²¹ Yeniğün, *İstanbul'un İncileri*, 74.

Resim 1:

Osmanlı saray fotoğrafçısı Vasilaki Kargopulo tarafından çekilmiş 1880 tarihli fotoğraf

Fotoğrafta en önde iki katlı olarak görünen ahşap yapı, dergâhın günümüzde mevcut olmayan haremlik binasıdır.

Bu fotoğrafın da gösterdiği gibi, yapı ile ilgili belge ve haritalar incelendiğinde, selamlık binasının arka kısmında yer alan ve günümüzde çay bahçesi olarak kullanılan arsada, yapının tekke olarak işlev gördüğü sırada dergâhın 3 katlı ahşap haremlik binasının olduğu anlaşılmaktadır. (Bkz Harita 1-2)²²

Haremlik binası kaynaklarda çoğunlukla iki katlı olarak zikredilmiştir. Ancak cami ve meşrûtası ile ilgili hazırlanmış eski tarihli bir raporda, yapının üç katlı olduğu ifade edilmektedir. (Bkz. Belge)

²² <http://aturkkitapligi.ibb.gov.tr/yordambt/yordam.php?undefined>, erişim: 24.10.2018, <http://aturkkitapligi.ibb.gov.tr/yordambt/yordam.php?undefined>, erişim 24.10.2018.

Harita 1:

Üsküdar Salacak-İhsaniye-Paşakapısı Mevkiine Ait Pervititch Haritasından Tunusbağı Caddesi üzerinde yer alan Nasûhî Mehmet Efendi Tekkesi'ne ait kısım

Pervititch Haritalarından olan, Harita 1'de tekke olarak belirtilen kısmın sol alt çaprazında yer alan sarı renkle gösterilmiş iki yapı, tekkenin haremlik binalarıdır. Alman Mavileri'ne ait Harita-2'de ise tekke yazılı olan yer, günümüzde cami olan tevhidhâne kısmını göstermektedir. Sol bitişiğindeki yapı tekkenin selâmlık binasıdır. Selâmlık kısmının sol alt çaprazındaki birbirine bitişik halde çizilmiş olan yapı haremlik kısmıdır.

Harita 2:

Üsküdar Doğancılar mevkiine ait Alman Mavileri haritasından Tunusbağı Caddesi üzerinde yer alan Nasûhî Mehmet Efendi Tekkesi'ne ait kısım

Dergahın, birinin tek katlı, diğerrinin ise iki katlı olduğu ifade edilen, ahşap yapılarına, tekkeler kanunundan sonra dergâh yalnızca cami olarak kullanılmaya başlayınca, Nasûhî Mehmet Efendi'nin ailesi yerleştirilmiştir.

Kim tarafından çekildiği bilinmeyen, Üsküdar Belediyesi tarafından kartpostal olarak basılmış bir başka eski fotoğrafta ise, Nasûhî Mehmet Efendi Cami'nin, karşısındaki Doğancılar Parkından bir görünümü yer almaktadır. (Bkz. Resim – 2) Fotoğraf üzerindeki damgada tarih olarak 1327 H. yılı okunmaktadır. Milâdî olarak 1909/1910 yılına tekabül eden tarihin, fotoğrafın çekildiği tarihle aynı olması kuvvetle muhtemeldir.

Resim 2:

Nasûhî Mehmet Efendi Camiinin Doğancılar Parkı'ndan görünümü

Fotoğrafta, türbe, cami ve minaresi günümüzdeki haliyle görülmektedir. Camiye bitişik ve iki katlı olan selamlık binasının yerine caminin hemen bitişiğinde tek katlı ufak bir yapı, karşı kısmında ise iki katlı ahşap başka bir yapı göze çarpmaktadır. Vasilaki Kargopulo tarafından çekilmiş olan 1880 tarihli fotoğrafta, ilk inşa edildiği şekliyle ahşap olarak yer alan selamlık binası, milâdî 1909/1910 yılına tekabül eden bu fotoğrafta görülmemektedir. Tekkenin 1902 senesinde bir tamirat geçirdiği, 1900 yıllarında ise, ahşap olan iki katlı selamlık kısmının yıktırılıp, yerine dönemin mimarisine uygun olarak Neo-Klasik tarzda iki katlı yeni bir yapı inşa edildiği ifade edilmektedir.²³ Muhtemelen bu fotoğraf, ahşap olan selamlık binasının yıktırıldığı ve henüz Neo-Klasik tarzdaki yapının inşa edilmediği tarihe ait olmalıdır.

Selamlık binasının günümüzde mevcut olan ön cepheden arka tarafa geçişi sağlayan koridorunun, başlangıçta bir araba geçecek şekilde geniş olduğu ve yeniden inşa edildiğinde daraltıldığı ve son olarak da kapı ile kapatılarak geçiş koridoruna dönüştürüldüğü ifade edilmektedir.²⁴

²³ Bkz. Belge - 1

²⁴ Bkz. Belge – 1 (Bu belge, Mimar Bekir Örnekyılmaz'dan alınmıştır.)

NASUHI TEKKESİ, MESCİDİ, TÜRBESİ, HAZİRESİ, ÇESMESİ,
MEŞRUTASI ve ŞEYH KONAĞI HAKKINDAKİ RAPOR :

Söz konusu tekke ve ekleri Üsküdar, Salacak Mahallesi, Dogancılar Caddesi üzerinde 15 pafta, 364 ada, 11-12-13 parseller üzerinde bulunmaktadır. Yapıldığı 1685 M. (1097 H.) yılından itibaren bir çok değişikliğe uğrayan tekke 1863 M. (1280 H.) yılında Ebubekir Rüstem Paşa tarafından kargir olarak yeniden inşa ettirilmiştir. Bu yenileme yapılırken 11 parsel üzerinde bulunan camiye bitişik 2 katlı ahşap bina ile parselin ortasında bulunan 3 katlı ahşap şeyh konağı korunmuştur. (Kargapulo'nun 1880 yıllarında çektiği fotoğrafa bakınız) 1900 yıllarında camiye bitişik 2 katlı ahşap bina yıktırılmış, yerine, o tarihte Türk Mimarlığında önemli bir yer alan, Neo-Klasik Türk Mimarisi üslubunda 2 katlı yeni bir bina yapılmıştır. Bugün de mevcut ve Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 8.1.1971 tarih ve 5684 sayılı genel kararı ile korunması gerekli eski eser olarak teşkil edilen binanın mimarı tarafımızdan saptanmamıştır.

Kargapulo tarafından 1880 yıllarında çekilen ekli fotoğrafta görülen 3 katlı ahşap şeyh konağı 1930 yıllarına kadar kullanılmış daha sonra yıktırılmıştır.

Gene türbe hacet penceresini gösteren küçük fotoğrafta tekkeye ait çıkmaz sokağın girişindeki Hasan Paşa çeşmesinin ve çıkmaz sokağın üzerinde (köprü şeklinde) bir selamlık köşkünün bulunduğu görülmektedir. Bu selamlık köşkünün köprü şeklindeki asıl odası 1930 yıllarında yıktırılmış, hazirenin parraklıklarında kaldırılmış; duvar yükseltilerek bugün ki durumuna getirilmiştir.

Tekkenin 1685 yılında Sadrazam Nasuh Paşa tarafından ahşap olarak yaptırıldığı, merhum Tâhsin Öz'ün İstanbul Camileri eserinin II. cildinin 49. sayfasında belirtilmektedir. Tekke ile ilgili daha geniş bilgi ise, merhum İbrahim Hakkı Konyalı'nın Üsküdar Tarihi eserinin I. cildinin 239. sayfasında mevcuttur.

11 parsel üzerinde mevcut Neo-Klasik Türk Mimarlığı üslubundaki, dış duvarları kargir, iç kısmı ahşap 2 katlı bina daha sonra konut olarak kullanılmak üzere önemli değişikliklere uğramıştır. Bizce, en önemli değişiklik, çıkmaz sokak cephesinde zemin kat eraba geçecek şekilde açık bir mekan iken, değişiklik sırasında kapatılmış olmasıdır. Kapatılan bu bölümden üst kata ayrı bir merdiven yapılmıştır. (Bu merdiven rölövenin bütünlüğünü bozmamak ve yanlış düşüncelere neden olmamak için, çizimde gösterilmemiştir.)

Doğu cephesindeki bir odanın iç kapısı örülmüş, penceresi kapı haline getirilerek, aile mensuplarından birine sit olan yarış atı için "Box" olarak kullanılmıştır.

Binanın esas girişinin soluna bir hela yapılmış, buradaki kemerli pencere bozularak tepe penceresi haline getirilmiştir. Gene doğu cephesindeki orta oda banyo haline getirildiğinden burdaki kemerli pencere de tepe penceresi haline getirilmiştir.

Mimarlık tarihimiz açısından korunmasında mutlak zorunluluk gördüğümüz bu güzel yapının büyük bölümünün halen kullanılması, binanın gündün güne harap olması sonucunu doğurmaktadır.

Amacımız, bu yapının, tüm Üsküdar halkının kültürel hizmetine tahsis edilmesidir. Hazırladığımız restorasyon projesinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, hergün biraz daha yok olan eski süsleme sanatımızın, ciltçiliğimizin, seramik sanatımızın ve benzerlerinin canlandırılması, konferans, gösteri ve sergilerle çevrenin kültürel yaşamına katkıda bulunmayı hedeflemekteyiz.

Bunun dışında, halen çok bakımsız haldeki hazirenin tanzim edilmesi çevre duvarlarının onarılması ve devamlı bakımının sağlanması da programımızda bulunan işlerdir.

Kuşkusuz bütün bu düşüncelerin gerçekleşmesi maddi ve manevi özverilerle gerektirmektedir. Bu özverinin devamlı olması ise, büyük bölümü halen boş ve bakımsız olan 11 sayılı parselde, evvelce mevcut olan şeyh konağının yerinde, ekli projede önerdiğimiz 4 katlı spartanın yapılmasını bir zorunluluk olarak gündeme getirmiştir. Çevrenin imar planındaki inşaat hakkı, bitişik nizam 4 katlıdır. Sahibi olduğumuz 11 sayılı parselde bu inşaat hakkının belediyece verilmesinin nedeni, üzerindeki 2 katlı Neo-Klasik binanın eski eser olarak teşkil edilmesidir. Oysa, arsamızın 50 metre ötesindeki başka bir arsada 10 yıl evvel yapılan ve halen Sosyal Sigortalar Kurumunca satın alınan bina 5 katlıdır. Dogancılar Caddesi üzerinde, tekke hizasındaki ve karşısındaki türbeler de 4 ve 5 katlıdır.

11 sayılı parselde önerdiğimiz 4 katlı yeni bina, tümüyle eski eser cami, türbe, hazire ve çeşmenin arka tarafında kalmakta olup bu eski eserleri hiçbir yerden örtmemekte, hatta bu eserlerle birlikte görüntüye bile girmemektedir. Ayrıca hiçbir binanın da görüşünü kapatmamaktadır.

Bu konudaki talebimizin en büyük dayanağı ise, evvelce Anıtlar Yüksek Kurulunun, Beşiktaş, Yahya Efendi Dergahı şeyh evi arsası üzerinde yapılan binalara izin vermiş olmasıdır.

Saygı ile arz ederiz.

Y. Hüsnü, Ferit Yazıcı
12/11/2012

1925 yılında çıkarılan Tekkeler Kanunu ile Nasûhî Tekkesi, cami olarak işlev görmeye başlamıştır. Tevhid-hâne bölümü camiye çevrilen dergâhın selâmlık bölümüne de Nasûhî Mehmet Efendi'nin ailesi yerleşmiştir.

1960 yılında planına uygun olarak restore edilen selamlık binası²⁵, 1995 yılında da bir onarım görmüştür.²⁶ günümüzde Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun koruması altındadır. İki katlı olan yapıya, günümüzde üçüncü bir kat ilâve edilmiştir.

Haremlik binası 1930'lu yıllara kadar varlığını sürdürmüş, daha sonra ise yıktırılmıştır. (Bkz. Belge 1)

Yapının 2016 yılına ait drone ile çekilmiş fotoğraflarına bakıldığında da, haremlik kısmının mevcut olmadığı görülmektedir. (Bkz. Fotoğraf – 6- 6a)

Resim 6:

Yapının 2016 yılında drone ile çekilmiş fotoğrafı

²⁵Yenigün, *İstanbul'un İncileri*, 74.

²⁶Haskan, *Yüzyıllar Boyunca Üsküdar*, 295.

Resim 6a:

Yapının 2016 yılında drona ile çekilmiş fotoğrafı

Minâreye ait Türkçe kitâbede belirtildiği üzere, caminin minaresi cami ile aynı tarihte 1099 H./1688 M. yılında yapılmıştır.

1308 H./1891 M. yılda , tehlike arzedecek şekilde harâb olduğundan, dergâhla birlikte bir tamirat geçirmiştir.²⁷ (Bkz. Belge 13-14)

Tamirata dâir arşiv belgesinde geçen kayıt şöyledir:

“Üsküdar da kâin Hazreti Nasûhi dergâhıyla minâresinin ba'zı mahalleri tehlikeli bir halde harâb olduğundan bahisle mezkûr dergah ile minârenin icrâ-yı ta'mîri post-nişîni efendi tarafından istid'â olunmaktan nâşî ale'l-'usûl icrâ kılınan keşfini mübeyyen tanzîm olunan deftere nazaran ta'mîrât ve inşâ'atın mecidî 19 kuruştan 7.361 kuruş masrafla vücuda geleceği anlaşılmış ve dergah-ı mezkûrun bir gûnâ vakfı olmadığından mukaddemâ cennetmekân Sultan Bayezid han-ı velî hazretleri evkaf-ı şerîfesi vâridâtından 239 bin küsür kuruş sarfiyla ta'mîratı icrâ olunduğu ve hakan-ı müşâr ileyh hazretleri evkafının el-yevm müsa'adesi olmadığı kayden tebyîn (tebeyyün de olabilir) etmiş olduğundan keyfiyet meclis-i idare-i evkaf' a lede'l-havâle dergâh-ı mezkûrada evkat-ı hamse ve cum'a günlerinde cemâ'atle edâ-yı salât olunmakta

²⁷ BOA, İ..ŞD../109-6531.

bulduğuna ve cemâ'ati dahî kesîr idüğüne hakan-ı müşar ileyh vakfından mukaddemâ icrâ kılınan 230 bin altı yüz bu kadar kuruşluk ta'mîrata nazaran sâlifü'l-arz 7.300 küsür kuruş ... idüğüne mebnî kaide-i tasarrufâta bi'r-ri'âye keşfinden noksaniyle ve kemâl-i metânet ve rasanetle vücûda getirilmekle sa'y ve gayret olunmak üzere ta'mîrât-ı mezkûrânın Evkaf-ı Hümayûn Ta'mîrat me'muru ma'rifetiyle Emaneten icrâsıyla hitâmında masârif-i vakı'anın yine hakan-ı müşâr ileyh hazretleri vakfına masraf kaydı zımında meblağ-ı mezbûrun 307 senesi borcası tertîbinden sarfına me'zûniyetn i'tası husûsunun huzur-ı sâmi-i sadaret-penâhîlerine 'arzı Meclis-i İdâre-i Evkaf kararıyla Masârifât idâre'sinden ifâde olunmağın ol babda emr-i fermân hazret-i men lehül emrindir.”

Fî 22 Zilhecce 1308/ 16 Temmuz 1307

Nâzır-ı Evkaf-ı Hümayûn mührü

“Evkaf-ı Hümayûn Nezâreti'nden Şurâ-yı Devlet'e havâle ile Dâhiliye Dâiresi'nde kıraat olunan iş bu takrîrinde istîzân olunduğu üzere Üsküdar'da hazret-i Nasuh dergâhıyla minâresinin keşfi mûcibince 7.361 kuruş masrafla icrâ-yı ta'mîriyle meblağ-ı mezbûrun 307 seni borcası tertîbinden tesviyesiçün Nezâret-i müşâr ileyhâya me'zûniyet i'tası tezkire ve keşf defteri leffen takdîm kılındı. Emri ferman hazreti men lehül emrindir.”

Fî 13 Muharrem 1309 / 6 Ağustos 1307

Şura-yı devlet mührü

Dâhiliye Nâzırı reîsi

Hicrî 1322 (1904-1905 M.) yılında depremde hasar gören minare yıktırılmıştır. 1386 H./1966 M. yılında ise Nasûhî Efendi'nin neslinden Alâeddin Nasuhioğlu tarafından yeniden yaptırılmıştır.

1.2.2. Yerleşimi ve Mimarî Açından Değerlendirilmesi

Mezkûr yapı Üsküdar'ın Doğancılar semtinde, Tunusbağı Caddesi üzerinde Doğancılar Parkı karşısında yer almaktadır. Yapının giriş kısmı, avlu olarak adlandırılmazsa da dar-uzun bir koridor olup cami, türbe ve diğer yapıların kapıları buraya açılmaktadır. (Bkz. Resim 3)

Resim 3:

Nasûhî Mehmet Efendi Camii Girişi

Girişin sağ kısmında, cadde üzerinde Hasan Paşa çeşmesi bulunmaktadır. Çeşme 1117 H. 1705 M. tarihinde dergâhın bânîsi Damat Moralı Hasan Paşa tarafından yaptırılmıştır.²⁸

Çeşme alınışının mermer yüzeyine, kazıma tekniği ile 1413 H. tarihli ta'lik hatlı bir besmele işlenmiştir. 1993 M. yıla tekabül eden bu tarih, muhtemelen çeşmenin günümüzdeki halinin verildiği tarihtir.

Üsküdar Belediyesi yayınlarından çıkan, H. Besim Çeçener'in hazırladığı Üsküdar Merkez Mahalleleri Osmanlı Dönemi Su Uygurluğı Eserleri adlı çalışmada, çeşmenin rölövesi ve eski tarihli bir fotoğrafına yer verilmiştir. (Bkz. Resim – 4-4a)

²⁸ H. Besim Çeçener, *Üsküdar Merkez Mahalleleri Osmanlı Dönemi Su Uygurluğı Eserleri*, (İstanbul: Üsküdar Belediyesi, 2007), 51.

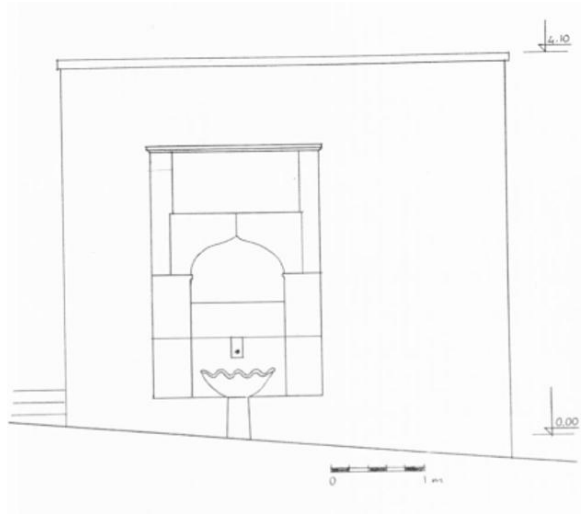
Resim 4:

Tunusbağı Caddesi Üzerindeki Nasûhî Efendi Cami bânisi Hasan Paşa adına yapılan çeşme

Resim: 4a

Hasan Paşa Çeşmesinin Rölövesi

Eski fotoğrafa bakıldığında, çeşmenin mermer, duvarın ise yığma taştan inşâ edildiği görülmektedir. Günümüzde mermer kısım aynen durmaktadır, duvarı ise yine yığma taş malzeme ile yenilenmiştir. (Bkz. Resim - 4) Çeşme kitabesinde;

“Âsaf-ı a‘zam Hasan Paşa cenâb-ı zü’l-kerem

Yapdı bu aynı olup tevfik-i Hak âna refik

Didi târîhin Zâmirî dil döküp âb-ı revân

Hem-çün mezmur akdı beyt-i Hakka bu âb-ı rahîk” yazmaktadır. (Bkz. Resim - 4a)

Resim 5:

Hasan Paşa Çeşmesi

Resim 5a:

Çeşmesi kitâbesi

Çeşme kitâbesi dört satır halinde sülüs ve muhakkak karışımı bir yazı ile yazılmıştır. Yazı alanı zemin ve harfleri ile birlikte yeşile boyanmıştır.

Girişin sol tarafında hazîre vardır. Hazîrenin, Tunusbağı Caddesine bakan, doğu cephesi duvarının bitiminde ilk inşa edildiği dönemde dergâhın haremlik bölümüne arka kısımdan dolanarak geçiş yolu olan fakat günümüzde hazîrenin genişlemesiyle kapanan kısma ait bir kapı, halen mevcuttur. (Bkz. Resim 6- 6a)

Resim 6:

Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresi'nin Tunusbağı Caddesi üzerinde yer alan kapısı

Hazîrenin bu giriş kapısı kapalı durumdadır. Camdan ve iki kanatlı olarak yapılan kapının üzerinde, hazîrede medfûn kişilerin isimleri ve vefat tarihleri yer almaktadır. Kapı pervaz ve kemeri mermer malzemedendir. Kapının alınlık kısmında 18-19. yüzyıl Barok süsleme üslûbuna ait istiridye kabuğu ve C-S kıvrımlı motifler yer almaktadır. Tarihi konusunda net bilgi yoktur. Cam kapı kanatlarının yakın tarihli olarak ilâve edildiğinde şüphe yoktur. Fakat üzerinde 19. Yüzyıl üslûbunda süsleme yer alan mermer kapı pervazı ve kemerinin, günümüze, haremlik kısmına geçiş olarak kullanılan ilk zamanki haliyle ulaşıp ulaşmadığı belirsizdir. Kapı kenarlarının bitiştiği yerin daha evvel bulunduğu durumdan farklı olduğu ya da onarım geçirdiğine dair bir işaret sayılabilecek beton malzeme göze çarpmaktadır. (Bkz. Resim 6a)

Resim 6a:

Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresi'nin Tunusbağı Caddesi üzerinde yer alan kapısının alınlığı

Nitekim 80'li yılların sonu veya 90'lı yılların başına ait olduğu tahmin edilen bir fotoğrafta, hazîrenin güney cephesinde yüksekçe bir duvarın yer aldığı görülmektedir. (Bkz. Resim 7) Hazîre bakım ve onarım geçirirken yahut güney cephesinde yer alan 4 katlı apartman inşâ edilirken bu duvarın alçaltıldığı tahmin edilmektedir. Çekildiği açıdan dolayı, 4 katlı bina fotoğrafta görülmemektedir. Fotoğrafta, güney ve doğu cephesindeki duvarların, cadde üzerindeki hazîre kapısının alınlığına kadar uzandığı görülmektedir. Fakat hazîrenin güney, doğu ve kuzey cephelerinde yer alan tüm duvarlar fotoğraftakine kıyasla daha alçaktır.

Resim 7:

Hazîrenin güney ve doğu cephesini gösteren eski bir fotoğraf

Hazîre ve duvarları, Üsküdar Belediyesi tarafından 2005 yılında bakım ve onarımdan geçirilmiş, duvarlar farklı boyutlarda, gri renkli taşlarla yığma usûlünde tekrar inşa edilmiştir. (Bkz. Resim 8) Duvarların inşâsında, muhtemelen hazîre içerisinden çıkan lahit mezarlara ait eski, sahibi belli olmayan, kopmuş ve onarımı mümkün görülmeyen lahit taşları da kullanılmıştır. (Bkz. Resim 9-9a)

Resim 8:

Hazîrenin kuzey cephesindeki görünümü (25.04.2019)

Resim 9:

Hazîre duvarından ayrıntı

Resim 9a:
Hazîre duvarından ayrıntı

Avlunun kuzey cephesinde, dergâh olarak kullanıldığı dönemde yerinde derviş odaları olduğu tahmin edilen, günümüzde cami meşrûtası olarak kullanılan iki katlı bir yapı mevcuttur. Bu yapının alt katının, baş ve son kısmında camiye ait abdesthaneler bulunmaktadır. Avlunun sol tarafında, hazîrenin doğu tarafına bakan kısmı ile birbirine bitişik olarak inşa edilmiş olan türbe ve cami yer almaktadır.

Avlunun tam karşısında iki katlı ve inşa edildiği dönemde dergâhın selâmlık bölümü olarak kullanılan bir bina bulunmaktadır. Caminin batı duvarına bitişik olan selâmlık binası kible istikametine dik olarak uzanmaktadır. Bu iki katlı binanın giriş kısmı bir koridorla arka bahçeye açılmaktadır ve binanın diğer kısımlarına buradan giriş mevcuttur. Binanın ana mekanına giriş kapısı arka tarafta yer almaktadır.

Caminin doğu cihetinde, camiye bitişik olarak inşa edilmiş olan Nasûhî Mehmet Efendi'nin türbesi yer almaktadır. Türbenin doğu, caminin güney kısımları ise hazîre ile çevrili durumdadır.

Minare, harîm kısmının kuzey-doğu köşesinde türbe girişi ile cami arasında yer almaktadır. Kare bir kaide üzerine oturan minare çokgen formdadır ve bir külahla sonlanmaktadır. Şerefesinde herhangi bir süsleme yer almayıp oldukça sadedir.

Caminin harim kısmı plan bakımından kareye yakındır. Çatısı kiremit ile örtülüdür. Duvarları, moloz taş ve tuğla malzeme ile almaşık sistemde örülmüştür.²⁹

Cami kapısı, kible yönüne paralel uzanan uzun ve dar avlu/koridora açılmaktadır. Kapı üzerinde H. 1280, M. 1863-1864 tarihli bir yeniden inşâ kitâbesi mevcuttur. (Bkz. Resim -10)

Resim 10:

Nasûhî Mehmet Efendi Camii kapısı üzerinde yer alan inşâ kitâbesi

Kitâbe metni şöyledir:

Hazreti kutb-i enâm Şeyh Nasûhî be-nâm	Sırrını eyleye takdîs cenâb-ı Mevlâ
Bu makâm idi anın hangâh-ı irşâdı	Cism-i pâkin yine bu hâkde itdi ihfâ
Dil-i dervîş gibi yanmışdı ahşâbı	Kargîr eyledi inşâ anı fahrü'l-vüzerâ
Didim ihlâsla Âsım iki târîh tamam	Eyledim hâkdir Hazreti pîre ihdâ
Tekye-i pîr-i Nasûhîdir efendi bu mekân	Yapdı İzed yoluna ma'bedi Rüstem Paşa

1280

Kitâbe metni ta'lîk hatla yazılmış olup mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiştir. Zemin yeşile, yazılar altın yaldıza boyanmıştır.

Tekkenin yeniden inşâsına ebced hesabıyla iki tam tarih düşürülmüştür. 1. Tarih satırı şöyledir:

²⁹Yenigün, *İstanbul'un İncileri*, 74.

تکيه پير نصوحيدر افندي بو مکان

“Tekye-i pîr-i Nasûhîdir efendi bu mekân”

$$436+212+368+145+8+111 = 1280$$

2. Tarih satırı da şudur:

ياپدي ايزد يولنه معبدي رستم پاشا

“Yapdı İzed yoluna ma’bedi Rüstem Paşa”

$$27+22+101+126+700+304 = 1280$$

Caminin esas kapısı ahşap ve iki kanatlı olup, günümüzde önüne pvc malzemeden camlı bir bölme ilave edilmiştir. Bu bölmeden girince sağ tarafta imam odası, sol tarafta ise cami içerisine bakan kısmı tül perde ile kapatılmış ve hanımlar için namaz kılma yeri olarak ayrılmış bölüm mevcuttur. Buradan merdivenle üst kısımda yer alan hanımlar mahfeline çıkılmaktadır.

Harim kısmının kapısı, yarıya kadar camlı ve iki kanatlıdır.

Giriş kapısının tam karşısında turkuaz renkli çini ile kaplı, mihrab nişi yer almaktadır. Mihrabın her iki tarafında yuvarlak kemerli, ikişer pencere vardır.(Bkz. Resim – 11)

Resim 11:

Nasûhî Mehmet Efendi Camiinin harim kısmı kible duvarı

Kible duvarında, mihrabın sağ ve solunda kalan kısımlar, pencere hizasına kadar aynı renk çinilerle kaplıdır. Diğer duvarlar da yine pencerelerin hizası esas alınarak lambri malzeme ile kaplanmıştır.

Mihrab üzerinde ahşap kesim bir kelime-i tevhîd levhası yer almaktadır. Ketebesinde Hakkı ismi okunmakta ve yanında tarih olarak yalnızca 32 rakamı yer almaktadır. Yazı kenarında hatayî ve rûmî desenlerin iç içe geçtiği bir tezhib desenli bordür göze çarpmaktadır.

Kible duvarında, mihrabın sağında lafz-ı celâl ve Ebûbekir levhaları, solunda lafz-ı nebî ve Ali levhaları yer almaktadır. Kiblenin sağında, batı duvarında Ömer ve Osman levhaları ile çehâr yâr-ı güzîn, dört halife isimleri tamamlanırken, sol tarafta doğu duvarı Hasan ve Hüseyin levhaları ile süslenip ehl-i beyt zikredilmiştir. Bu levhaların hiçbirinde ketebe ve tarih bulunmamaktadır.

Batı duvarında ayrıca, “Yâ Hazret-i Sultan Şeyh Şa‘bân-ı Velî kaddesa’llâhu sırrahû” ibaresinin yazılı olduğu kareye yakın boyuna dikdörtgen bir levha yer almaktadır. 1423 tarihli levha Ali (Ali Hüsrevoğlu) imzası taşımaktadır. Yazı dört bir köşesine

yerleştirilmiş olan, içe doğru dönük hilal motifleri ile süslenmiştir. Hemen altında ise; “Yâ Hazreti Pîr Karabaş Velî kuddise sırruhu'l-âlî” ibareli, 1338 tarihli enine dikdörtgen bir levha bulunmaktadır. Ketebesini olmayan yazının köşelerine, içleri yazıya doğru dönük hilaller süsleme unsuru olarak ilave edilmiştir.

Batı duvarında bir yazı levhası daha bulunmaktadır. Bu levha hanımlar mahfelinin sağ uç kısmına yakın olarak yerleştirilmiştir. Ketebesinde “nemekahû Mahmûd ğufira zünûbuhû” ibaresi yazılı olan levha 1258 tarihlidir. Metninde “E‘üzü bi’llâhi’s-semî‘il-alîm innehû min Süleymâne ve innehû Bi’smi’llâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm” yazılıdır. Lacivert zemin üzerine ahşap kesim ile yapılmış bir levhadır. (Bkz. Resim 12)

Resim 12:

Nasûhî Mehmet Efendi Câmii içerisinde yer alan ketebeli levha

Harim kısmında yer alan diğer pencereler, caminin kuzey cephesine açılan, hanımlar mahfeli katında bulunan dört küçük penceredir. Caminin batı cephesi selamlık binasına bitişik olduğu için, batı duvarı penceresizdir. Doğu duvarında ise, caminin doğu cephesine bitişik olarak inşâ edilmiş olan Nasûhî Efendi'nin türbesine bakan yuvarlak kemerli bir pencere mevcuttur. Türbe ilk inşâ edildiğinde bu pencerenin türbeye açılan bir geçiş kapısı olduğu ifade edilmektedir.

Türbeye bakan bu pencerenin üzerinde, “Yâ Hazret-i Muhammed en-Nasûhî kaddesa’llâhu sırrahu’l-âlî” ibâresi yazılı olan bir levha yer almaktadır. Hat levhası 1283 tarihlidir ve Mehmet Şevket imzası taşımaktadır.

Aynı pencerenin nişi içerisinde cam ile pencere pervazı arasında kalan bölümde Türkçe olarak; “Makam-ı evliyadır menba-’ı feyz-i fütûhîdir

Edeple dahil ol sûfî bu dergâh-ı Nasûhî’dir”

ibaresi yazılı bir levha yer almaktadır. Aynı ibâre, Osmanlı Türkçesi ile, türbe dış duvarındaki pencere üzerinde taşa hakkolunmuştur.

Caminin tavanı ahşap olup beyaz yağlı boya ile boyalıdır. Tam ortada avizenin sarktığı kısımda sekizgen bir göbek mevcuttur. Bu kısım pembe renkle boyanmıştır.

Minber ahşaptandır ve üzerinde oyma geometrik desenler mevcuttur.

Vaaz kürsüsü, üzerinde geometrik desenler bulunan çift katlı 3’er ahşap panodan oluşmaktadır.

Minber ve vaaz kürsüsü, yeni malzemelerden yapılmış olup tarihî ve sanatsal bir değeri hâiz değildir.

Hanımlar mahfeli, iki sıra cemaat yerini kaplayan büyüklüktedir. Korkulukları dört ahşap direğe monte edilmiş, orta kısım, harime doğru yarım daire şeklinde çıkıntılı yapılmıştır. Korkulukları ahşap olup, beyaz ve pembe renge boyanmıştır. Merdivenlerden çıktıktan sonra en sonda, harimin kuzey-batı kısmında kapalı bir bölüm mevcuttur. Bu bölümün harime bakan korkuluklu kısmı da diğer kısımlara göre daha yüksek tutulmuştur ve ahşap korkulukları diğer kısımdan farklı desenlerle süslüdür. (Bkz. Resim - 13)

Resim 13:

Nasûhî Mehmet Efendi Camii Hanımlar mahfeli korkulukları

1.3. Nasûhî Mehmet Efendi Türbesi

1.3.1. Tarihçesi

Nasûhî Mehmet Efendi 17 Ramazan 1130 (14 Ağustos 1718) tarihinde vefat etmiş ve dergâhın haziresine defnedilmiştir. Daha sonra ise kabrinin üzerine bir türbe inşa edilmiştir. Türbenin ilk olarak inşa edildiği tarihe dair bilgi yoktur. Nasûhî Mehmet Efendi'nin vefat ettiği yıl olan 1718 ya da onu takiben 1719 yılı içerisinde yapılmış olmalıdır.

1863 M./1280 H. yılda tekke ile birlikte tadilat geçiren türbe günümüzdeki şeklini bu tarihte almıştır. İlk inşâ edildiğinde ahşap olan yapı, Üsküdar yangınlarında harap olmuş ve yığma taş malzeme ile kârgir olarak tekrar inşâ edilmiştir. (Bkz. Belge ...)

1.3.2. Yerleşimi ve Mimarî Açıdan Değerlendirilmesi

Türbe, caminin sol tarafı, doğu cihetinde yer almaktadır. Sağ kısmından camiye bitişik olarak inşa edilmiş olup, doğu ve güney kısımlardan hazîre ile çevrilidir. Giriş kapısı kuzey yönündedir ve türbenin kuzey-batı kısmında kalan cami minaresinin türbe ile bittiği yerdeki girintide, minare çıkış kapısı ile karşılıklıdır. (Bkz. Resim 14-14a)

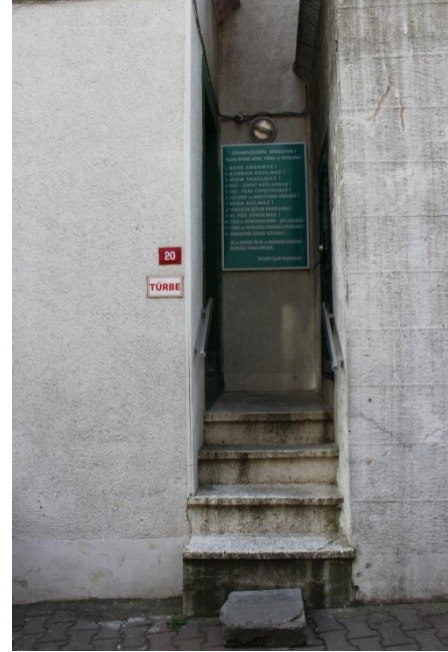
Resim 14:

Türbe Girişi

Resim 14a:

Türbe Girişi

Başlangıçta caminin içinden, türbeye bitişik olan doğu duvarından giriş sağlanmakta olduğu kaynaklarda ifade edilmektedir. Daha sonra bu iç kısımdaki kapı iptal edilmiş, caminin içerisinden türbe içini rahatça gören bir pencereye dönüştürülmüştür. (Bkz. Resim - 15) Türbenin dışı açılan, kuzey ve güney cephede birer, doğu cephesinde ise üç adet penceresi daha bulunmaktadır.

Resim 15:

Nasûhî Mehmet Efendi Türbesi'nin camiye açılan penceresi

Türbenin kuzey yöndeki pencere alınlığında;

“Makam-ı evliyadır menba‘-ı feyz-i fütûhîdür

Edeple dahil ol sûfî bu dergâh-ı Nasûhî’dür”

beyti yazılıdır. (Bkz. Resim-16) Kaynaklarda bu beytin Zekâî Dede tarafından söylendiği ifade edilmektedir.³⁰

³⁰Yenigün, *İstanbul'un İncileri*, 76, Nurhan Atasoy, *Derviş Çeyizi*, (Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2005), 73.

Kitâbe metni şöyledir:

“Şeh-i devrân tevhid-âşinâ Abdülmecîd Hânın zâtiyle hak şevketin âbâd
İder tevbe harab olmaklığa artık mebânîsi Nasûhî dergehin yapıdıol lutf-i îcâd
Bu târîhîm olur üç..... Nasûhî hangâhın eyledi kutb-u cihân bünyâd

1266

Boyuna dikdörtgen planlı olan türbe, yığma taştan inşa edilmiştir. Tavanı ahşaptır. Tavanda sekizgen bir göbek içinde sekiz kollu bir yıldız yer almaktadır. Türbenin içi oldukça sadedir. Güney duvarında celî sülüsle yazılmış, ketebesiz bir Besmele-i Şerîf levhası ile batı duvarında, kumaş üzerine yaldız iplikle işlenmiş, “Dahîlek Yâ Râsûlallah” yazılı bir levha yer almaktadır.

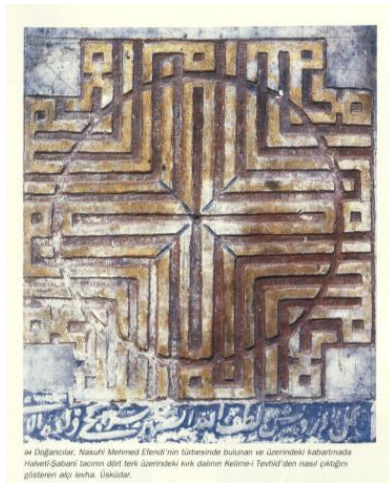
Kaynaklarda yer aldığına göre türbede, yakın tarihte geçirdiği restorasyon öncesinde, Halvetî Şabânî tarikatına has unsurlar da yer almaktaydı. Bunların biri Halvetî Şabânî tacının üstten görünüşünün sembolik olarak işlendiği ve etrafını Kelime-i Tevhîdin çevrelediği alçı levhadır. (Bkz. Resim - 18) Diğeri ise, bir sehpa üzerinde Halvetî Şabânî tacının yer aldığı, “Meded Yâ Hazret-i Pîr Sultan Şa’bân-ı Velî” yazılı kompozisyonun ahşap üzerine oyulduğu bir levhadır. (Bkz. Resim - 19)³¹

Resim 18:

Alçı levha

Resim 19:

Ahşap levha

³¹ Atasoy, *Derviş Çeyizi*, 73-74.

Bu iki levha ve Nasûhî Mehmet Efendi'nin sandukasının üzerinde yer aldığı söylenen Kâbe örtüsü ve çile kolanı ile asâsı³² günümüzde türbe içerisinde mevcut olmayıp, haklarında bilgi de mevcut değildir.

Türbenin kuzey cephesinde bir, doğu cephesinde hazîreye bakan üç, güneyde hazîreye bakan bir adet penceresi bulunmaktadır. Camiye bitişik batı cephesinde ise, caminin içine açılan, ilk yapıldığında, cami içerisinden türbeye geçiş kapısı olan bir pencere mevcuttur. Pencereleer yarım daire kemerlidir.

Türbe içerisinde Nasûhî Efendi ile birlikte hanımı Hatice Hanım ve neslinden gelen kişilere ait toplam 10 adet sanduka mevcuttur. Nasûhî Efendi ile birlikte medfûn olan diğer kişilerin isimleri, türbenin kuzey cephesinde asılı olan levhada yazıldığına göre şunlardır: Zevcesi Hatice Hanım, oğlu Alaüddin Efendi, torunları Fazlullah, Şemsüddin, Muhiddin Efendiler ile Muhiddin Efendi'nin zevcesi İfâkat Hanım, Sultan II. Mahmud'un baş mabeyncisi Selim Bey, Anadolu müşiri (Mareşal) Rüstem Paşa ve Zeybek İzzet Paşa.

Nasûhî Mehmet Efendi'nin sandukası pirinç malzemeli korkulukla çevrilidir. (Bkz. Resim -20) Türbe içerisindeki diğer sandukalarda hangisinin kime ait olduğunu belirten herhangi bir yazı bulunmamaktadır.

Resim 20:

Nasûhî Mehmet Efendi'nin türbedeki sandukası

³² Atasoy, *Derviş Çeyizi*, 74.

2. BÖLÜM: NASÛHÎ MEHMET EFENDİ CAMİİ HAZİRESİ

2.1. Türklerde Mezar Kültürü

Mezar kavramı eski Türkçe’de “Sin”, Arapça’da “Kabir” “Makber”, “Medfen”, ve “Merkad” kelimeleriyle eş anlamlı olup, “Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer.” anlamına gelmektedir.³³ Mezarların toplu olarak bulunduğu yere; mezarlık veya kabristan denir. Cami, türbe ve tekke bahçelerinde etrafı parmaklık veya duvarla çevrili mezarlıklar ise, hazîre olarak adlandırılmaktadır.³⁴

Vefat eden kişinin toprağa gömülmesi en yaygın uygulama olmakla birlikte, defin gelenekleri toplumlara ve kültürlere göre değişmektedir. Yerleşim alanı dışına gömülmeden bırakılma, ağaçlara asılma, suya bırakılma ve cesedin yakılıp küllerinin nehre bırakılması veya bir kap içinde toprağa gömülmesi gibi defin türleri geçmişten itibaren uygulanagelmiştir.³⁵

Türkler İslam öncesi geleneklerinde de ölülerini toprağa gömmüşler, ölen önemli bir şahsiyet ise, üzerine yığma toprakla kapatıp yassı bir mezar şekli vermişlerdir. Sıradan ölüleri için ise, toprağa gömüldükten sonra başlarına balbal denilen bir taş dikmişlerdir.³⁶

İslam’ın doğduğu topraklara bakıldığında, dikkat çekici, ölen kişiyi kutsallaştırıcı şekilde, şâşaalı mezar kültürü mevcut değildir. Vefat eden kişi toprağa defnedilip, başına çoğu zaman yalnızca sıradan bir taş dikilmiştir. Bu, İslam’ın doğduğu topraklarda, putperestlik yaygın bir toplum mevcut olduğu için, kişilerin yüceltilmesi endişesiyle ve tevhîdi yerleştirmek gayesiyle uygulanmıştır.

Türklerin ve İslam’ın yayıldığı diğer milletlerin ise, İslam öncesi adet ve geleneklerinin de etkisiyle kendilerine has mezar kültürleri oluşmuştur. Türkler, İslam’ı seçtikten sonra, bu dinle yoğrulan adet ve gelenekleri ve atalar kültürünün de tesiriyle ölüleri için, temeli kurgana dayandırılan kümbetler inşa etmişlerdir. İlerleyen devirlerde kümbetlerin

³³Seyfi Başkan, *Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1996), 9.

“Mezar”, Kubbealtı Lugatı, erişim: 28.04.2019, <http://www.lugatim.com/s/mezar>.

³⁴“Hazire”, Kubbealtı Lugatı, erişim: 28. 04. 2019, <http://lugatim.com/s/hazire>.

³⁵Demirci, “Kabir”, 24: 37.

³⁶

mimarî yapılarındaki değişikliklerle vefat eden değerli kişilerin gömüldüğü kabirlerin üzerindeki mekan türbeler olmuştur.

İslam öncesi Türk geleneklerinde ölen kişinin mezarı başına dikilen balbal adlı taşlar ise, Osmanlı-Türk kültüründe şâhideye dönüşmüştür.

Türklerin, İslam öncesi tarihinde yer alan kurgan ve balballara kadar uzanan mezar kültürü, İslâm dini ile yoğrularak ölümü hayatın içerisinde zarâfetle, sanatla ve tefekkürle barındıran bir medeniyet unsuru haline gelmiştir.

Mezarlıklarda genel olarak, toprak, lahit ve sanduka şeklinde üç mezar tipi görülmektedir. M.Ö. III. yüzyıla ait Çin kaynaklarında Hunların defin yöntemi ile ilgili; ölülerini bir tabut içerisine koyarak, ölen kişi asilse, *kurgan* adı verilen anıt mezara, sıradan bir kişi ise, yalnızca *balbal* denilen bir taş parçasını başucuna dikerek defnettikleri ifade edilmektedir.³⁷ Bu bilgiye bakıldığında, günümüz mezarlıklarındaki uygulama oldukça eskiye dayanmaktadır.

Sanduka şeklindeki mezarlar, daha çok Selçuklu ve Beylikler devrinde görülmektedir. 15. yy. sonrasında ise sanduka mezar geleneği, yerini baş ve ayak şâhideleri olan lahit ve toprak tipi mezarlara bırakmıştır.³⁸

Vefat eden kişinin gömüldüğü yere gelinip onun için dua edilmesi, anılması ve yerinin belli olması amacıyla kabirlerin baş ve ayak kısmına taşlar dikilmiştir. Bu taşlar şâhide olarak adlandırılmaktadır. Şâhideler kabrin hem baş, hem ayak ucuna dikilebildiği gibi, bazen ayak taşı mevcut olmayan kabirlere de rastlanmaktadır. Başka memleketlerde vefat eden kişiler için veya vefat eden kişinin orada medfûn olup olmadığına dair şüphe taşınan durumlarda yalnızca baş şahidesi dikilmektedir. Bu mezarlara “makam” adı verilmektedir.³⁹

Tarih ve medeniyet araştırmacıları kadar sanat tarihçilerinin de ilgisini çeken Osmanlı mezar taşları, hat sanatı ve taş bezeme açısından nadide örnekler sunmaktadır. Kabirlerin baş ve ayak kısmında bulunan şâhideler, kitabeleri ve süslemeleriyle İslâm

³⁷Başkan, *Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları*, 9, Seyfi Başkan, “İslam Öncesi Türk Mezar Kültü ve Başlangıcından Beylikler Dönemi Sonuna Kadar Anadolu Türk Mezartaşları”, *Türk Sanatı Üzerine Denemeler*, (İstanbul: Stad Yay., 1990), 125.

³⁸ Seyfi Başkan, “Kültür Mirası Olarak Tarihi Anadolu Mezarlıkları ve Mezartaşları Bir Örnek: Ahlat”, *Türk Sanatı Üzerine Denemeler*, (İstanbul: Stad Yay., 1990), 44.

³⁹Nebi Bozkurt, “Mezarlık”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2004), 519-522.

kültür ve sanatını yansıtırken aynı zamanda geçmişten izler taşıyan tarihî vesikalar hükmündedir. Kabir sahibi hakkında devrinin ve tanıklarının ötesine uzanan bilgiler içerirler.

Medfun olan kişinin kabir başı şâhidesi üzerinde meslek, mevki, rütbe, tasavvufî intisâbı ve cinsiyetine göre yer alan başlıklar ise, toplumun ve devrinin sosyo-kültürel yapısı hakkında fikir verirler.

Kabir kitâbeleri kabir sahibi hakkında, cinsiyet, ad, meslek, vefât nedeni, vefât tarihi, sosyal statü ve varsa tarikat mensubiyeti gibi çeşitli bilgiler içerir. Farklılıklar olmakla birlikte, bir mezar taşının kitâbesi;

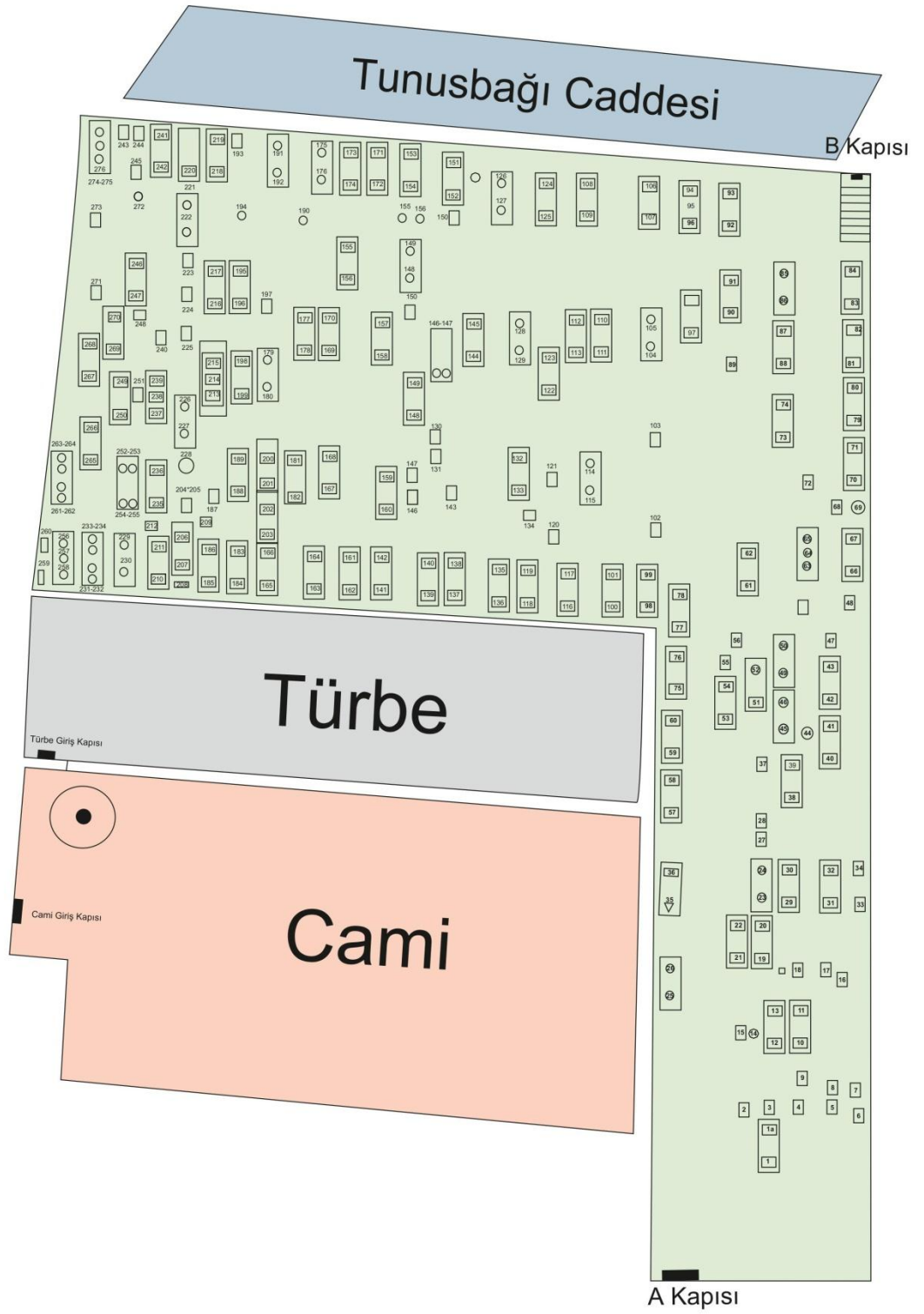
1. Başlık veya sembol
2. Ser-levha
3. Kimlik bilgisi
4. Dua
5. Tarih şeklinde bölümlendirilmektedir.⁴⁰

2.2. Nasûhî Mehmet Efendi Cami Hazîresi

Nasûhî Mehmet Efendi Camii'nin hazîresi, caminin kible yönü ile harim kısmının sol tarafındaki türbeye paralel olarak uzanan doğu cephesini L harfi şeklinde dolanan bir alanı kapsamaktadır. Hazireye, caminin uzun dar avlusunun tam karşısında yer alan Selamlık binasının arka kısma açılan koridor kapısından geçilerek, kible istikametinde bulunan demir kapıdan girilmektedir. (Bkz. Kroki – 1)⁴¹

⁴⁰ Süleyman Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezar Taşları Zamanı Aşan Taşlar*, (İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi, 2016), 29.

⁴¹ Kroki Onur Yaman tarafından çizilmiştir.

Kroki – 1 Nasûhî Mehmet Efendi Cami Hazîresinin krokisi

Hazîrede Nasûhî Efendi'nin soyundan gelenlerle birlikte, devrin önemli ulemâ, devlet adamı ve tarikat mensubu ve muhibbânının kabirleri yer almaktadır.

Nasûhî Mehmed Efendinin buraya defnedilmesinden önce de burada mezarların olduğu anlaşılmaktadır. Haziredeki en eski tarihli mezar kitabesi Nasûhî Mehmed Efendinin de hocası olan Şeyh Ömer Efendiye ait H. 1103 (M. 1691-1692) tarihli kitabedir.

Hazîrede toplam 275 adet kabir taşı mevcuttur. Bunların 270 tanesi dikili vaziyette, diğer 5 tanesi; biri lahit üstünde yatık, üç tanesi lahit kenarına, biri de duvar kenarına dayanmış vaziyettedir. Yine bir lahitin içerisine doldurulmuş ve yanlarına dayanmış halde bulunan 9 adet de kopmuş başlık veya yarıdan kırık, süslemeli ayak taşı vardır. 97 kabir lahit içerisindedir. Şâhidelerin 179 tanesinde kitabe bulunmaktadır. 2 tanesi yarım, kırık ve okunaksızdır. Kabirlerdeki ayak taşı sayısı 87'dir. Bunların 67'sinde kabir sahibinin meslek, cinsiyet durumlarına göre çiçek, selvi, kılıç gibi süslemeleri vardır. Geri kalan 20 tanesi ise sarık başlıklı, üçgen uçlu veya silindirik olup, üzerinde herhangi bir süslemesi yoktur. Bazısı başlıklı olduğu halde süslemesiz ve kitabesiz olan 9 adet kabir taşı, herhangi bir lahit içerisinde yer almayıp, müstakil olarak yarıdan kırık veya toprakta gömülü şekildedir. Bunların 3 tanesi cellat kabirlerine aittir. Birincisi, kenar ölçüsü 13 cm olan kare kaide şeklinde, yaklaşık 45-50 cm boyundadır. İkincisi, üst ucu sivri, sekizgen köşeli, yaklaşık 35 cm boyunda bir taştır. Üçüncüsü ise yine sekizgen köşeli ve 30 cm boyundadır. (Bkz. Resim 17-18-19)

Hazîredeki kabirlerin 82 tanesi kadın, 92 tanesi erkek kabridir. 1 tanesi ise üzerinde hem erkek hem kadın iki ayrı kişinin ismi bulunup, muhtemelen aynı kabre gömülmüş olmalıdırlar.⁴²

Hanım mezarlarının şâhideleri hotoz başlıkla ve çiçeklerle süslü olmalarından hemen anlaşılmaktadır. Erkek mezar taşları ise, şâhidelerin üst kısımlarında yer alan, meslek, mevki', tarikat mensubiyeti gibi durumlara göre çeşitlilik gösteren başlıkları ile dikkat çekmektedir. Çocuklara ait mezarlar ufak boyutludur.

⁴² Bkz. Resim no.:99. Şâhide üzerindeki vefat tarihi olarak, erkek için, ay ve gün zikredilmeksizin sadece 1331 yılı belirtilmiştir. Kadın için ise, hem hicrî 12 Şa'bân 1330 hem de rûmî 15 Temmuz 1328 tarihi kayıtlıdır. Vefât tarihi itibâriyle aralarında 1 yıl fark vardır.

2.3. Hazirede Yer Alan Kitâbeli Şâhideler (Katalog)

	<p>Okunuşu:</p> <p>Āh mine'l-mevt</p> <p>Oldı fevt-i duħteriyle ğuśsanāk</p> <p>Mış İsmā'îl Cābir āh āh</p> <p>Tıfl-i nevsāle iken ol ma'Ŗsūmeyi</p> <p>Bir Ŗacāyib ĥastalık kıldı tebāh</p> <p>Vālideyni böyle dir tāriħini</p> <p>Fāzılam kıldı cinānı cilvegāh</p> <p>Sene 1296</p>
--	--

Resim no: 20

Katalog no: 1

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fāzıla Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1296 H. 1878/79 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Lahit ölçüsü: en: 40 boy: 82 cm

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî Ta'lik

Ölçüleri: 25,5* 70

Başlık türü: -

Yazı alanı: 23* 47

Formu: Dikdörtgen

Özellikleri: Tepelik kısmı, ortasında pençyer alan rozet motifinin, her iki yanda S kıvrımlı yaprak üzerine oturduğu bir süslemeye sahiptir. Kitâbesi celî ta'lik hatla, 8 düz paftalı olarak yazılmıştır.

Resim no: 21

Okunuşu:

...Paşazâde Câbir Begîñ

Kerîmesi olub yaşını

Toldurmaqsızın ğariğa-i rahmet-i Raĥmân

Olan Ni'ometi Ĥanım rûhîçün el-Fâtiĥa

Sene 12 Receb 1295

Katalog no: 2

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ni'metî Hanım

Bugünkü durumu: Üst kısmı kırık

Tarihi: 12 Receb 1295 H.

Mezar tipi: Toprak

12 Temmuz 1878 M.

Yazı türü: Celi Ta'lik

Malzeme: Taş

Yazı alanı: 21* 42

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 23* 47 cm

Formu: Levha

Özellikleri: Kitâbesi mâil paftalı ve 6 satır halinde yazılmıştır. Üst kısmı çapraz şekilde kırıktır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Ṭarîḳ-i Ḥalvetiyyeden</p> <p>Ḳutbü'l-Ŗarîfîn RaŖŭfî</p> <p>Efendizâde bendelerinden</p> <p>Selânikli NuŖmân Beg</p> <p>Ŗittikâlarından merhûm</p> <p>Dervîş Ḥüseyin Efendiniñ</p> <p>Rûhiçün rızâŖen lillâhi</p> <p>TeŖâla Fâtihâ</p> <p>Sene 1273</p>
<p>Resim no: 22</p>	

Katalog no: 3

Kimliği: Dervîş Ḥüseyin Efendi

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Tarihi: 1273 H. 1856/57 M.

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Malzeme: Taş

Mezar tipi: Toprak

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî Sülüs

Ölçüleri: 10 *40

Başlık türü: Ŗrfî Destârî

Formu: Dikdörtgen

Başlık ölçüsü: 20 * 9.50

Özellikleri: Dikdörtgen formlu şâhidenin kitâbesi, 8 düz paftalıdır ve celî sülüsle yazılmıştır. Ŗrfî destârî başlığa sahiptir.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Merhûm ve mağfûr</p> <p>Derviş Muştafa</p> <p>Rûhuna Fâtîha</p> <p>Sene 1163</p>
--	---

Resim no: 23

Katalog no: 4

Kimliği: Derviş Mustafa

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Tarihi: 1163 H. 1749/50 M.

Bugünkü durumu: Yerde yatık.

Malzeme: Taş

Mezar tipi: Toprak

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî Sülûs

Ölçüleri: en: 18 boy: 65

Başlık türü: -

Yazı alanı: en: 18 boy: 35

Formu: Dikdörtgen

Özellikleri: Ekim 2018’de ilk fotoğraflandığında dikili durumda olan bu şahidenin, Mart 2019’daki alan çalışmasında yerde yatık olduğu fark edilmiştir. Hâlâ aynı durumdadır. Kitâbesi düz paftalı olarak, 4 satır şeklinde, celî sülûsle yazılmıştır.

Resim no: 24

Okunuşu:

Yâ Hû

Fariqat-i Óaliyye-i ŞaÓbâniyye'den

Merhûm eş-Şeyh es-Seyyid Ahmed Nâzikî

Efendizâde es-Seyyid Hüseyn Hüsni

Efendiniñ Hâlîle-i muhteremesi

Cenâb-ı Muhammed en-Naşûhî sülâle-i

Tâhirelerinden merhûme

Ve mağfûrûn lehâ şehide

Nefise Hanımıñ rûhiçün

Rızâ-i lillâhi TeÓâla Fâtihâ

Sene 1285

Katalog no: 5

Kimliğı: Nefise Hanım

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Tarihi: 1285 H. 1868/69 M.

Bugünkü durumu: Üst kısmı kırık

Malzeme: Taş

Mezar tipi: Toprak

İşleme tekniğı: Zemin oyma

Yazı türü: Celî Ta'lîk

Ölçüleri: 38 * 114

Başlık türü: -

Yazı alanı: 28 * 91.5

Formu: Levha

Özellikleri: Tepelik kısmı çapraz olarak kırıktır. Şâhîde gövdesi dilimli bordürle çevrili olup kitâbesi 11 düz paftalı olarak celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Merhûm ve mağfûr Miralay</p> <p>İbrahim Begiñ cāriyesi</p> <p>Merhûme ve mağfûrun lehâ ...kalfa</p> <p>niñ rûhiçün lillâhi'l-Fâtihâ</p> <p>Sene 1277</p>
--	--

Resim no: 25

Katalog no: 6

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği:

Bugünkü durumu: Ayakta, yüzeyi aşınmış

Tarihi: 1277 H. 1860/61 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Yazı türü: Celî Ta'lik

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 30 * 66

Formu: Levha

Özellikleri: Sivri kemerli formda olan şâhîdenin kitâbesi, düz paftalı olarak 6 satır şeklinde celî ta'lik hatla yazılmıştır.

Resim no: 26

Okunuşu:

Hüve'l-hayyü'l-Bâkı

Bulmayub derdine şifâ bu civân

Tâzeligine toymayub gitdi hemân

Dervişbegzâde Tevfîk

Begefendiniñ kerîmesi merhûme

Ve mağfûre Nâfi'â Hadîce Hânım

Rûhîcün el-Fâtihâ

Sene 1271

Katalog no: 7

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hatîce Hanım

Bugünkü durumu: Yarıdan kırık, üst kısmı kopuk

Tarihi: 1271 H. 1854/55 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Yazı türü: Celi Sülüs

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 28* 67.5

Formu: Levha

Özellikleri: Şâhide, kitâbe kenarını dolanan, kıvrımlı bordürle çevrilidir. Kitâbesi celî sülüsle, düz paftalı olarak, 6 satır şeklinde yazılmıştır.

Resim no: 27

Okunuşu:

Āh mine'l-mevt

Oldı hâzan seyyide

On beş yaşında bir gülü soldurduñ ey felek

Çıydıñ felek daña(?) iki yavrunuñ canına

Rahm itmemek revā mı lohuşalık çağına

Gitdi beķāya üç cān gāyet hu lenā(?) keder

Buhrān içinde zevci hem şıne-çākdr

Yād eylesüñ tebessümünü güller ağlasun

Egsün de sünbüller ağlasun

Nūr gibi behişte hırām itdi Matlûbe

Dergāh-ı kibriyāya kadar gitti Matlûbe

Cennetmekān Sultan' Abdülhamid Hān Hāzretleriniñ

Çurenālarından merhūm Şafvet Begiñ kerimesi

Ve Bedirhan Paşazādelerden Ferid Begiñharemi

Merhūme Matlûbe Hānımıñ rūhuna Fātihā

Sene 1318 fi 5 Mart

Katalog no: 8

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Matlûbe Hanım

Bugünkü durumu: Lahit üstünde yatık

Tarihi: 5 Mart 1318 R.

Mezar tipi: Lahit

18 Mart 1902 M.

Yazı türü: Celî Ta'lik

8 Zilhicce 1319 H.

Başlık türü: -

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Ölçüleri: 30 * 100

Özellikleri: Şâhide, yerinden çıkık ve ait olduğu lahitin üzerinde yatık vaziyettedir. Başlık kısmı kırık olarak aynı lahit üzerinde durmaktadır. Başlık kısmı, hanım mezarına uygun olarak palmet üzerine yüksek kabartma usûlünde gül motifleri ile süslenmiştir. Kitâbesi celî ta'lik ile 16 satır halinde, mâil paftalı olarak düzenlenmiştir.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Āh mine'l-mevt</p> <p>Şâhibe-i qabr</p> <p>Mūmāileyhā Ħabibe</p> <p>'İffet Ħanımıñ kerimesi</p> <p>Emine Afife Ħanımıñ</p> <p>Rūhiçün el-Fātiĥā</p> <p>Sene 1278 13 B. (Receb)</p>
--	---

Resim no: 28

Katalog no: 9

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Habibe İffet Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 13 Receb 1278 H.

Mezar tipi: Toprak

18 Eylül 1861 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî Ta'lik

Ölçüleri: 22* 62

Yazı alanı ölçüsü: 19 *40

Özellikleri: Başlık kısmında palmet yer almaktadır. Kitâbesi düz paftalı olarak, 7 satır halinde celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 29

Okunuşu:

Merhûm ve mağfûr

Fariğ-i Qazzâiden Ayazma

Câmi'î Şerîfi muvaqqiti

El-Hâc Muhammed Emîn Efendi

Rûhuna Fâtihâ

Sene 1223 C. (Cemâziyelâhir)

Katalog no: 10

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Emîn Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1223 H. / 1808 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 28 * 76

Başlık ölçüsü: 29.5 *20

Yazı türü: Celî Sülüs

Yazı alanı ölçüsü: 28 * 60

Özellikleri: Örflü destârî başlıklı şâhidenin kitâbesi düz paftalı olarak, 5 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 30

Okunuşu:

Terk idüb dâr-ı fenâyı eyledi ‘azm-i beķā

Ĥazreti Ĥaķķ merķadini nūriyle rūşen ķıla

İki ķat tārīhine Ĥātif didi itmām için

Hū çeküb Fātıma Ĥaķķ emrine cān itdi fedā

Sene 1157 M. (Muħarrem)

Katalog no: 11

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fātıma Hanım

Bugünkü durumu: Başlığı kırık

Tarihi: 1157 H. / 1744 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: en: 22 boy: 75

Yazı türü: Celî Sülüs

Özellikleri: Başlığı kırıktır. Düz paftalı olarak, 5 satır halinde düzenlenmiş olan kitâbesi, celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 31

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥallâku'l-Bâķi

Ricâl-i Devlet-i 'Âliyeden

Olub otuz (uz) bir müddet sene

Üsküdar Cezâ Maĥkemesi

Riyâsetinde bulunmuş olan

El-Ĥâc Muĥammed Tefĥîķ Efendiniñ

Rûĥi-çün el-Fâtihâ

Sene 1301 fĥ 3 C. (Cemâziyelevvel)

Katalog no: 12

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Tefvik Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 3 Cemâziyelevvel 1301 H.

Mezar tipi: Lahit

1 Mart 1884 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Hamîdî Fes

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 72 * 15

Ölçüleri: 32 * 127

Yazı türü: Celî Sülüs

Yazı alanı ölçüleri: 30 * 104

Özellikleri: Fes başlıklı olup, kitâbe üzerinde soyut bitkisel motifler yer almaktadır. Kitâbesi düz paftalı olarak , 7 satır halinde düzenlenmiş olup, celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 32

Okunuşu:

Yâ Hû

Ḳuṭbü'l-‘Ārifîn Ğavṣü'l-Vāsılîn

Seyyid Naşûhîzâde Şeyh Muḥammed Muḥyiddîn

Efendi Ĥazretleriniñ maḥdümü

Merḥûm ve mağfûrun leh Ĥüsâmeddîn

Efendiniñrûhiçün

Rıza-i lillâhi Fâtîha

Sene 1270 fî ? R. (Rebîulevvel)

Katalog no: 13

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hüsâmeddîn Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: ? Rebîulevvel 1270 H.

Mezar tipi: Lahit

Aralık 1853 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: ?

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 47 * 11

Ölçüleri: 22 * 65

Yazı türü: Ta'lîk

Yazı alanı ölçüleri: 20 * 42

Özellikleri: Dilimli bordürle çevrili gövde kısmının üst kısımlarında, Barok üslup özelliği olan istiridye kabuğu motifleri yer almaktadır. Kitâbesi mâil paftalı olarak, 8 satır halinde ve celf ta'lîkle yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Nasûhîzâde hafîdi</p> <p>Veķāyi' kâtibi Köse İbrâhim</p> <p>'İffet Efendi kerîmesi</p> <p>Hâce Hadîce Bedriyye Hânımıñ</p> <p>Rûhiçün rızâen lillâhi te'âla Fâtîha</p> <p>Sene 1328 fî 25 Zî'l-ka'de</p>
<p>Resim no: 33</p>	

Katalog no: 14

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hatîce Bedriyye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam,
ayakta.

Tarihi: 25 Zilka'de 1328 H.

Mezar tipi: Lahit

28 Kasım 1910 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 27 * 79

Yazı alanı ölçüleri: 24 * 58

Özellikleri: Tepelik kısmı, ortasında penç motifi yer alan palmetten oluşmaktadır.
Kitâbesi, mâil pafta olarak, 7 satır halinde düzenlenmiştir.

Resim no: 34

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Serçurnâ-yı şehriyârî-i esbâķ

Merhûm ve mağfûrun leh Selîm

Efendi Hâzretleriniñ

Kethüdâları Hâcegân

Dîvân-ı Hümâyûndan merhûm

Hâcî Râşîd Efendiniñ

Rûhuna rızâ'en lillâhi Fâtihâ

Sene 1284 fî 5 Zi'l-hicce

Katalog no: 15

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Râşîd Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 5 Zilhicce 1284 H.

Mezar tipi: Lahit

29 Mart 1868 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 78 * 160

Yazı alanı: 26 * 107

Özellikleri: Silindirik formlu şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak 9 satır halinde düzenlemiştir.

Resim no: 35

Okunuşu:

Hüve'l-Hallâku'l-Bâkı

Dāmād-ı Hâzreti

Şehriyâri

Seyyid Mehmed Şa'îd Paşa

MerhûmuñRûhuna

El-Fâtiha Sene 1288 fî 9 Z. (Zi'l-ka'de)

Katalog no: 16

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mehmed Saîd Paşa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 9 Zilka'de 1288 H.

Mezar tipi: Lahit

20 Ocak 1872 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 114 * 180

Yazı alanı ölçüleri: 32 * 91

Özellikleri: Silindirik formlu şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak 6 satır halinde düzenlemiştir.

Resim no: 36

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Bu fânide bulmadım hiç rāhatı

İhtiyār itdim anıñçün rıhleti

Kimse gülmez kimse dañı gülmeye

Ževkine degmez ciñāniñ miñneti

Dār-ı dünya bir misāfirhānedir

‘Aklı olan benden alsun ‘ibreti

Başçavuş Emiñ Ağanıñ

Zevcesi Fātıma Şerife Ĥanım

Rūhuna Fātıha Sene 1369

Katalog no: 17

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fātıma Şerife Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1369 H. / 1949 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 38 * 137

Yazı türü: Sülüs

Yazı alanı: 38 * 96

Özellikleri: Tepelik kısmında palmet yer alan şâhidenin gövde kısmı aşağıya doğru daralan bir formdadır. Kitâbesi düz paftalı olarak, 10 satır halinde celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 37

Okunuşu:

Men mâte ğarîben feġad mâte ŧehîden

(Kim garip olarak ölüŧse ŧehid olarak ölmüş olur.)

Ĥarb-i ‘umûmîde ve Edirne vilâyeti

Dâhilinde Keŧanda vazîfe-i ‘askeriye

Eŧnâsında irtihâl iderek ħazîre-i

Cenâb-ı pîre naġl ile dahl-i ħabîr

Ķılınan sülâle-i Ĥazreti pîr-i Naŧûĥîdir

ŧeyĥ Kerâmeddîn Efendi

Ĥazretleriniġmaĥdûmı Mehmed Fazlullah Begîñ

Rûĥîçün Fâtîĥa Târiĥ-i velâdeti 1304 Târiĥ-i vefâtı
1334

Katalog no: 18

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliġi: Mehmed Fazlullah Bey

Bugünkü durumu: Saġlam, ayakta.

Tarihi: 1334 H. / 1915 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taŧ

Formu: Levha

İŧleme tekniġi: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 31* 138

Yazı türü: Sülûs

Yazı alanı: 29 *101

Özellikleri: Kitâbesi düz paftalı olarak, 9 satır halinde celî sülûsle yazılmıştır. Kitâbenin üst kısmında, soyut süslemeler yer almakta, başlık kısmı ŧekil olarak kabaca yapılmış, üzerine bektâŧî başliġı rölyefi işlenmiştir.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Âh mine'l-mevt</p> <p>Hâşsa-i ordū-yı hūmāyūn</p> <p>Erkân-ı hârbîyye ikinci şube</p> <p>Mümeyyizi merhūm Vâmîk Begiñ</p> <p>-----</p>
	<p>Ħaremi ve Edhem Efendiniñ</p> <p>Kerimesi Hâce Emiñe Nūriyye</p> <p>ĦanımıñRūhuna el-fātiha</p> <p>Sene 1314 fî 10 Şevval Yevm-i pāzār</p> <p>Sene 1313 fî 2 Mart</p>
<p>Resim no: 38-38a</p>	

Katalog no: 19

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Emîne Nûriye Hanım

Bugünkü durumu: Yarıdan kırık, üst kısmı lahit üzerinde yatık vaziyette.

Tarihi: 1313 R.-1314 H./1897 M.

Malzeme: Taş

Mezar tipi: Lahit

İşleme tekniği: Zemin oyma

Formu: Levha

Ölçüleri: en: 29 boy: 103

Başlık türü: -

Yazı alanı: 27 * 76

Yazı türü: Ta'lik

Özellikleri: Şâhidenin üst kısmı kopmuş ve lahit üzerinde yatıktır. Alt kısım dikilidir. Kitâbesi düz paftalı olarak, 8 satır halinde, celf ta'likle yazılmıştır. Tepelikkısımında ortasında üç adet gül bulunan palmet vardır. Hemen altında ise deniz kabuğu motifi göze çarpmaktadır.

Resim no: 39

Hüve'l-Bâkı

Nesli pâk Hâzreti Şeyh Nasûhîdendir yeg
Bir edîb zî mekârim 'azm-i 'uqbâ eyledi
Nazkizâde cenâb-ı mîr es-sa'îd kim idi
Nüşâ-i üdebâ-i insâniyye zât-ı mecdî
Ol mehâsin-perveri emr-i mutâ'-ı irci'î
Nâgehânî eyledi ... bezm-i sermedi
Genc iken zîr-i turâba eyleyince ihtifâ
Oldı bir gencîne güyâ derûn-ı merķadi
Mâh-ı mâtemde cihân gayb itdi intikâl
Şâfî'î elbet olur âl-i güzîn-i Ahmedi
Müstefîd-i lutf-u Hâķķ olduķca rûh-ı aķdesi
Muħbit-i envâr-ı rabbâniyye olsun meşhedi
Rihlet-i târihi olmuşdur niyâzım tâhirâ
Eyle Rabbim! Ravza-i Cennetde sâkin Es'adı
Sene 1325

Katalog no: 20

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Es'ad Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1325 H./1907 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

Ölçüleri: 36 * 182

Başlık ölçüsü: 66 * 16

Yazı alanı: 30 * 132

Yazı türü: Ta'lik

Özellikleri: Fes başlıklı şâhidenin gövde kısmı uzunca olup, kitâbesi düz paftalı olarak, 16 satır halinde, celî ta'lik hattı ile yazılmıştır. Kitâbenin üst kısmına Halvetî başlık rölyefi işlenmiştir.

Resim no: 40

Okunuşu:

Yā Hū

Fariqat-i 'āliye-i Şa'bāniyyeden merhūm

Eş-Şeyh es-Seyyid Aḥmed Nāzikî Efendi

Zāde es-Seyyid Ḥüseyn Ḥüsni Efendiniñ

Maḥdūmı Cenāb-ı Muḥammed en-Naśūḥî sülāle-i

Fāhirelerinden merhūm es-Seyyid İsmā'îl

Midḥat Efendiniñ rūḥiçün Fātiḥa

Sene 1286 ğurre N.(Ramazan)

Katalog no: 21

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İsmâîl Midhat Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1 Ramazan 1286 H.

Mezar tipi: Lahit

19 Haziran 1852 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: ?

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 42 * 9

Ölçüleri: 22 * 54

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 22 * 41

Özellikleri: Gövdesi dilimli formdadır. Kitâbesi düz paftalı olarak 8 satır halinde celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 41

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Miralay Şaliğ

Begiñ qāin vālidesi

Merhūm Fātīmatü'z-Zehrā

ĦanımRūhuna Fātīha

Sene 1282

Ğurre N. (Ramazan)

Katalog no: 22

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliğı: Fātīmatü'z-ZehrāHanım

Bugünkü durumu: Yüzeyi ve kenarları aşınmış

Tarihi: 1 Ramazan 1282 H.

18 Ocak 1866 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniğı: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 25 * 65

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 25 * 63

Özellikleri: Yarım daire kemerli bir forma sahiptir. Kitâbesi düz paftalı olarak, 6 satır halinde celî ta'lik ile yazılmıştır. Taş yüzeyi aşınmış durumdadır.

Resim no: 42

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Ĥarbiyye-i Hâssa-i Şâhâne

Sergi odasında

Hâfiż 'Ali 'Ātîf

Efendiniñ mahdümü

.....

Katalog no: 23

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: -

Bugünkü durumu: Yarıdan kırılmış, alt kısmı yok. Mevcut kısım yerde yatık.

Tarihi: -

Mezar tipi: -

Malzeme: Taş

Formu: Dikdörtgen

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Azîzî Fes

Ölçüleri: 25* 50

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 18 * 26

Özellikleri: Şâhidenin üst yarısı kopmuş olarak duvar dibine dayandırılmıştır. Alt kısmı mevcut değildir. Fesli başlığa sahip olan şâhide gövdesi, kitâbenin etrafını dolanan

dilimli bordür ile şekillenmiştir. Üst kısım soyut bitkisel motiflerle süslüdür. Kitâbe düz paftalı olarak, celî süslüyle yazılmıştır. Mevcut kısımda 5 satır yer almaktadır.

Resim no: 43

Okunuşu:

Küllü nefsin zâikatü'l-mevt

Firdevs-i âşiyân Sultan 'Abdülmeçid Hân

ĠāzîĠāzretleriniñ serķurenâları

Esbaķ Selîm Efendi merġūmuñ halîle-i

Muhteremeleri olub 'azm-i tecelligâh-ı visâl

İden fahrü'l-muġāzzirât ġacce Ġadîce La'lenâb

Ġanımuñ rûġ-ı pür-fütûġaları içün Fâtiġa

Sene 1290 fî 11 Rebî'ulevvel Nemeķahû el-faķîr ...

Katalog no: 24

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliġi: Ġadîce La'lenâb Hanım

Bugünkü durumu: Saġlam, ayakta.

Tarihi: 11 Rebî'ulevvel 1290 H.

Mezar tipi: Lahit

9 Mayıs 1873 M.

Formu: Prizmatik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniġi: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 35* 135

Hattatı: ?

Yazı alanı: 35 * 98

Özellikleri: Prizmatik formdadır. Tepelik kısmında bulunan altı yapraklı çiçek ve gül motiflerini, etrafındaki yaprak dizisi çevrelemektedir. Kitâbesi düz paftalı olarak, 8 satır halinde celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 43a

Okunuşu:

Küllü nefsin zâiķatü'l-mevt

Firdevs-i âşiyân Sultan

'Abdülmecîd Hân Gâzi

Ĥazretleriniñ serkurenâları

Esbaķ Selîm Efendi merĥūmuñ

Ĥalîlesi olub 'azm-i tecelligâh-ı

Vişâl iden fahrü'l-muhażzirât

Ĥacce Hadîce La'lenâb Ĥanımuñ

Rūh-ı pūr-fütūĥileri içün Fâtiĥa

Sene 1290 11 Rebĵü'l-evvel

Katalog no: 25

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hadîce La'lenâb Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 11 Rebûlevvel 1290 H.

Mezar tipi: Lahit

9 Mayıs 1873 M.

Formu: Prizmatik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 25,5 * 132

Hattatı: ?

Yazı alanı: 25,5 * 106

Özellikleri: Bir önceki prizmatik formdaki şâhidenin yan yüzeyinde yer alan kitâbedir. Düz paftalı olarak, 10 satır halinde celî ta'likle yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Nevcivānım uçdı Cennet bağına Vālideyni yaqdı firqat nārına 'Alizāde kethüdāsı Maḥmūd Efendiniñ maḥdūmı merḥūm 'Oşman Rā'if Efendi Rūhuna Fātiḥa Sene 1242</p>
--	---

Resim no: 44

Katalog no: 26

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Osman Râif Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1242 H./ 1826 M.

Mezar tipi: Lahit (Toprak altında kaldığı için yalnızca yüzeyi görünüyor)

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 22,5* 85

Başlık ölçüsü: 64 * 15

Yazı alanı: 22 * 41

Yazı türü: Sülüs

Özellikleri: Kitâbesi düz paftalı olarak, 6 satır halinde celi sülüsle yazılmıştır. Örfî destâtî başlıklı şâhide aşağıya doğru hafif daralan bir forma sahiptir.

Resim no: 45

Okunuşu:

Âh mine'l-mevt

Râmiz Paşanıñ

Kerîmesi Hüsniyye Hânımıñ

RûhunaFâtiha

Sene 1285 fî 15 Cemâziyelâhir

Katalog no: 26

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hüsniye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Cemâziyelâhir 1285 H.

Mezar tipi: Lahit

23 Eylül 1868 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 31* 85

Yazı alanı: 22 * 47

Özellikleri: Tepelik kısmı, ortada 4 adet gülün yer aldığı yaprak dizileriyle süslüdür. Kitâbe kısmı, düz paftalı olarak, 5 satır halinde celî sülüsle yazılmıştır.

 <p>Resim no: 46</p>	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Hallâku'l-Bâkı</p> <p>Eyâ gâfil aç gözünü baĸ bu dünyanıñ ħaline</p> <p>Hiç kimse geldi mi bunda düşmedi ecel eline</p> <p>Niceleri Şultân idüb tahta çıkardı mı bir zaman</p> <p>Âĸir yere urdı ânı yer görmedi vişâline</p> <p>Merĸüm Ĥâfiż Yūsuf Efendiniñ</p> <p>Kerimesi Merĸüme Âyişe Şiddiĸa Ĥanım</p> <p>Rūĸiçün ve kâffe-i ehl-i ĵmân</p> <p>Ervâĸı için el-FâtiĤa</p> <p>Sene 1292 9 R. (Rebĵü'l-âĸir)</p>
--	--

Katalog no: 27

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliĸi: Âyişe Şiddiĸa Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 9 Rebülâhir 1292 H.

Mezar tipi: Toprak

15 Mayıs 1875 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniĸi: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 33* 136

Yazı alanı: 26 * 87

Özellikleri: Yukarıdan aşağıya daralan bir forma sahip olan şahidenin başlık kısmıküçüklü büyüklü çiçekler ve onları çevreleyen kıvrık yapraklar ile süslüdür. Yaprakalrın oluşturduğu bordürle çevrili olan kitâbe, mâil paftalı olarak 10 satır halinde, celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 47

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Çün ecel geldi âna olmaz emân

Cürmümi 'afv eyle Yâ Rabbü'l-Mennân

Mağfîret kııl olmasun hâlim yemân

Mažhâr-ı nûr-ı şefâ'at kııl her zaman

Merhûm iblikhâne Müdiri

Ahmed Efendi halîlesi merhûme

Emîne Hâtün Rûhuna

El-Fâtiha Sene 1269 fî 15 M.(Muharrem)

Katalog no: 28

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Emîne Hâtun

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Muharrem 1269 H.

Mezar tipi: Toprak

29 Ekim 1852 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 37 * 160

Yazı alanı: 32 * 105

Özellikleri: Başlık kısmı, üçgen formunda yerleştirilmiş, yüksek kabartma tekniği ile işlenmiş 3 adet kendi içine kıvrılmış yaprakla süslenmiştir. Aşağıya doğru daralan, dilimli bir forma sahip gövdesi vardır. Kitâbesi mâil paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 48

Okunuşu:

Allah Hû

Ûudemâ-yı ricâl-i devlet-i ‘âliyeden

Şâbık-ı hâzîne Enderûn-ı Hümâyûn kethüdâsı

Olub vedâ’-i ‘âlem-i fânj iden

Merhûm ve mağfûrun leh ‘Abdullah Şeref

Efendiniñ rûhîçün lillâhi te‘âlâ Fâtiha

Sene 1282 H. 4 Z. (Zi’l-ka’de) Ketebehû Sâmi

Katalog no: 29

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Abdullah Şeref Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 4 Zilka’de 1282 H.

Mezar tipi: Lahit

21 Mart 1866 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 88 * 171

Hattatı: Sâmi Efendi

Yazı alanı: 34 * 114

Özellikleri: Silindirik formda ve alt kısmı akantus yapraklarıyla bezelidir. Sâmi Efendi ketebeli kitâbe, düz paftalı, 8 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Katalog no: 30

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İbrâhîm Edhem Efendi

Bugünkü durumu: Sağa eğik, sağlam.

Tarihi: 12 Ramazan 1290 H. Mezar tipi: Toprak

3 Kasım 1873 M. Formu: Levha

Malzeme: Taş Başlık türü: Fes

İşleme tekniği: Zemin oyma Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 36 *162 Yazı alanı: 31 * 104

Özellikleri: Fes başlıklı şâhidenin üst kısmı, ortada hilâl ve kenarlarda soyut bezemelerle süslüdür. Her iki yanda kıvrık yapraklar mevcuttur. Kitâbesi mâil düzende , 9 satırlı ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 50

Okunuşu:

Lâ ilâhe illâllah Muĥammeden Resûlullâh

Ĥazreti Pîr Nasûĥîzâde

Hafîdi İbrâhim 'İffet

Efendi kerîmesi Şerîfe

Râbi'a Ĥanımıñ Rûĥuna

Rızâ-i lillâhi Fâtihâ

Sene 1307 fî 2 Şa'bân

Katalog no: 31

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şerîfe Râbîa Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 2 Şa'bân 1307 H.

Mezar tipi: Lahit

24 Mart 1890 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 34 * 138

Yazı alanı: 32 * 88

Özellikleri: Sivri kemerli formda olan şâhidenin alınlık kısmı çiçek ve kıvrık yapraklarla bezenmiştir. Kitâbesi düz paftalı ve 7 satır halinde, celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 51

Okunuşu:

Şafıyye Hâce Binti Şeyh 'Ömer Sıddıka devrân-ı
Cihânda kendi itdi 'azm-i râh-ı âlem-i 'uqbâ
Degil zen degme bir merd olamazdı zühdiyle
bādâş
Meger kim Râbi'a olaydı taqvâda anâ hemtâ
Sivâdan şavm idi çün kârı mâh-ı rûzede gitdi
Erişdi 'id ü vaşla mâ-sivâda el çeküb Hâkka
Demâdem rahmetle eyleyüb rûh-u revânın şâd
Âna Firdevs-i Mevlâ eyleye me'vâ
Vaĥidâ güş idince didi hâtif fevtine târih
Şafıyye Hâce qadına ide me'vâ-yı câ Mevlâ
El-Fâtihâ Sene 1142 fî 5 R. (Rebjülevvel)

Katalog no: 32

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Safiye Hâce Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Rebülevvel 1142 H.

Mezar tipi: Toprak

28 Eylül 1729 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 38 *82

Yazı alanı: 38* 70

Özellikleri: Sivri kemerli ve yukarıdan aşağıya daralan bir formdadır. Alınlık kısmına altı kollu yıldız motifi rölyef olarak işlenmiştir. Kitâbesi düz paftalı ve 11 satır halinde, celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 52

Okunuşu:

Yâ Hû

Ĥazreti Nasûhî Dergâh-ı Şerîfi

Postnişini eş-Şeyh

Muhyiddin Efendiniñ

Hemşiresi Merhûme Ümmühân

Ĥanımıñ rûhiçün Fâtiha

Sene 1290 H. fî 18 B. (Receb)

yevm-i çehârşenbe

Katalog no: 33

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ümmühan Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 18 Receb 1290 H.

Mezar tipi: Toprak

11 Eylül 1873 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 35,5 * 102

Yazı alanı: 35,5 * 81

Özellikleri: Kitâbesi mâil düzende, 7 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır. Süslemesiz, sade bir mezar taşıdır.

Resim no: 53

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

'Asâkir-i Hâssa-i

Şâhâne kıl

Agalarından mahrec

Merhûm ve mağfûr

Hâsan Efendi Rûhuna

Rızâ'en lillâhi'l-Fâtîha

(Tarih kısmı toprak altında.)

Katalog no: 34

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hasan Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

Ölçüleri: 26 * 97

Başlık ölçüsü: 60 * 13

Yazı alanı: 26 * 78

Yazı türü: Sülüs

Özellikleri: Yukarıdan aşağıya doğru hafif daralan dikdörtgen bir forma sahiptir. Kitâbesi düz paftalı, 7 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Katalog no: 35

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mustafa Reşid Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 23 Şa'bân 1298 H.

Mezar tipi: Toprak

21 Temmuz 1881 M.

Formu: Silindirik (Tepesi oyuk)

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 81 * 136

Yazı alanı: 28 * 104

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi düz paftalı, 8 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 55

Okunuşu:

Küllü men aleyhâ fân

Âh kim bu 'âlem içre ben de şādān olmadım

Çāresiz derde düşdüm def'a-i imkân bulmadım

Geçdi 'ömrüm görmedim sîhhat yüzün

Bir misafir gibi geldim bende-i mihmān oldum

Yâ ilāhî sen bilürsiñ ğayrı sendendir meded

Yüzümi dergāhıñı sürmekden a'lā bulmadım

Ĥazîne-i Hümāyün ağalarından merhûm

Ve Mağfûrun leh Kaftancı Muhammed Seyyid Sâdık

Ağanıñ rûhı-çün el-Fātiha

Sene 1266 fî 11 M.(Muharrem)

Katalog no: 36

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: M. Seyyîd Sâdık Ağa Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 11 Muharrem 1266 H. Mezar tipi: Lahit

22 Kasım 1849 M. Formu: Levha

Malzeme: Taş Başlık türü: Azîzî Fes

İşleme tekniği: Zemin oyma Başlık ölçüsü: 64 * 12

Ölçüleri: 33 * 168 Yazı türü: Celî Ta'lik

Yazı alanı: 23 * 122

Özellikleri: Fes başlıklı şâhîde yukarıdan aşağıya doğru hafif daralan bir forma sahiptir. Üst kısmı kurdele ve bitkisel motiflerle süslü olup, çiçeklerden oluşan ince bir bordür kitâbenin etrafını çevrelemektedir. Kitâbe mâil paftalı, 11 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 56

Okunuğu:

Āh mine'l-mevt

Ben ol bâğ-ı cihâniñ ğoncasıydım

Pederle mâderim eglencesiydim

Ecel geldi ayırdı vâlidemden

Ben ol nazlı bir fidâncesiydim

Ĥařsa-i ordü-yı Hümâyunı biñbařlarından

MuĤammed şüreyyâ Efendi ĥafđi Germiyânzâde

İsmâ'îl Nâżımıñ Rûĥuna Fâtîĥa

Sene 1295 fî 7 Zi'l-hicce

Katalog no: 37

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İsmâîl Nâzım Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 7 Zilhicce 1295 H.

Mezar tipi: Lahit

2 Aralık 1875 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Hamîdî Fes

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 54 * 12.5

Ölçüleri: 25 * 96

Yazı türü: Celî ta'lîk

Yazı alanı: 25 * 70

Özellikleri: Fes başlıklı şâhide yukarıdan aşağıya doğru daralan bir forma sahiptir. Üst kısmı çiçek ve yapraklarla süslüdür. Kitâbesi mâil paftalı, 9 satırlı ve celî ta'lîk ile yazılmıştır.

Resim no: 57

Okunuşu:

Āh mine'l-mevt

Ĥazîne-i Hâssa-i Şâhâne

Sergi mümeyyizi Ĥâfiż

Efendiniñ kerimesi merhûme

Ve mağfûrun lehâ Şerife Ruqiyye

Mağdûme Ĥanımiñ rûhiçün Fâtiĥa

Sene 1283 9 R. (Rebjü'l-evvel)

Katalog no: 38

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şerîfe Rukiyye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 9 Rebûlevvel 1283 H.

Mezar tipi: Lahit

18 Temmuz 1866 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Hotoz

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 42 * 12

Ölçüleri: 20 * 55

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 20 * 45

Özellikleri: Yukarıdan aşağıya doğru daralan forma sahip olan şâhidenin kitâbesi, mâil paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 58

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkî

Dilerim bakmaya Rabbim yüzümüñ çarasına

Merhem-i şefkat ura maşiyetim yarasına

Kereminden ne çadar mücrim isem kesmem ümîd

Giremez kimse efendiyle çuluñ arasına

Ĥazreti Naşühî Efendimiziñ

Dergâh-ı 'Âliyyesiniñ ebniyye me'mûrı

Merhûm ve mağfûr Ahmed Şerîf

Ağaniñrûhiçün el-Fâtiha

Sene 1269

Katalog no: 39

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ahmed Şerîf Ağa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1269 H./1846 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

Ölçüleri: 33 * 125

Başlık ölçüsü: 70 * 15

Yazı alanı: 33 * 99

Yazı türü: Celî ta'lik

Özellikleri: Kitâbesi düzpaftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 59

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkî

El çeküb bi'l-cümleden itdim beğāya rıhleti

Terk idüb geruye mal u mülk ü devleti

Kim gelüb kabrim ziyâret eyleyen ... (taş kırık)

Oğusunlar rûhum için şul hüvallah âyeti

Sâbık mirâhûr Hâlıl Ağanıñ

Hâlıle-i muhteremesi merhûme ve mağfûrun lehâ

Hadıce Hânımıñrûhîçün ve kâffe-i

Ehl-i imân ervâhîçün el-Fâtîha

Sene 1272 fî 5 R. (Rebjü'l-evvel)

Katalog no: 40

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hatıce Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 5 Rebülevvel 1272 H.

Mezar tipi: Toprak

15 Kasım 1855 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî Ta'lik

Ölçüleri: 35,5 * 156

Yazı alanı: 35,5 * 110

Özellikleri: Tepelik kısmında demet halinde toplanmış kıvrık yapraklar ve ortada gül motifleri yer almaktadır. Kıvrık yapraklar her iki yanda C kıvrımları oluşturmaktadır. Kitâbesi düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

 <p>Resim no: 60</p>	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Üsküdar Mahkeme-i Bidāyet</p> <p>Cezā Dairesi Re'isi</p> <p>Sa'adetlü el-Ħāc Tefîk</p> <p>Efendiniñ ħalilesi olüb</p> <p>Vedā'-ı 'ālem-i fānı iden</p> <p>Merhūme Ħavvā Ħālide</p> <p>Ħanımıñ rūhıçün Fātiĥa</p> <p>Sene 1292 fı 26 Z.(Zi'l- hicce)</p>	 <p>Resim no: 60-a</p>
---	---	--

Katalog no: 41

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Havvâ Hâlide Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 26 Zilhicce 1292 H.

Mezar tipi: Lahit

23 Ocak 1876 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 32 *129

Yazı alanı: 32 * 87

Özellikleri: Tepelik kısmı kabartma tekniğinde, kıvrık yaprak ve çiçeklerle bezenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde celi sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 61

Okunuşu:

Yâ Hû

Şehîd ve sa'îd meşhûr

Tepedelenli 'Ali Paşa

Merhûmuñ aḥfâdından

Âsaf Paşa Ḥâzretleriniñ

Maḥdumları Muḥammed Kemâleddîñ

Begiñ rûhi-çün Fâtîḥa

Sene 1283

Katalog no: 42

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: M. Kemâleddîn Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1283 H./1866 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 52 * 100

Başlık: 42 * 10

Yazı alanı: 20 * 42

Yazı türü: Ta'lik

Özellikleri: Lahana başlıklıdır. Silindirik formdaki şâhide, üstte küçük ve altta daha büyük akantus yapraklarıyla bezenmiştir. Kitâbesi düz paftalı, 8 satırlı ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 62

Ĥay gidi kıoca dŭnya ĥay

Nıķ sıret ey melek ĥaslet refıķam Őevkiyyem

İrtihâliñ ĥalbim ĥŭn çeŐmim ĥŭn eyledi

Sitte-i sevrin birinde eyleyince irtihâl

Ĥaķ Te'âlâ lŭtufla ol gŭni gŭlgŭn eyledi

Ey zemın miĥmânını sıkma Őaķın zırâ ki bu

Zır-i pâyindeki ĥâki bile memnŭn eyledi

Vâhibâ iki melik geldi der târiĥini

Őevkiyye Ĥanım cinâni cânla meskŭn eyledi

Ferik Aĥmed Vâĥib PaŐanıñ ĥalĭlesi

Merĥŭme Őevkiyye Ĥanımnıñ rŭĥiķŭn Fâtiĥa

Sene 1298

Katalog no: 43

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şevkiye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta

Tarihi: 1298 H./1880 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Lahit ölçüleri: 82 * 102 * 188

İşleme tekniği: Zemin oyma ve Formu: Levha

yüksek kabartma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 47 * 148

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 36,5 * 91

Özellikleri: Başlık kısmı güneşi andıran bir rozet şeklindedir. Hemen rozetin altında bir istiridye motifi göze çarpmaktadır. Yan tarafları S ve C kıvrımlarıyla süslü olup, hemen altında, ortasında gül motifi yer alan gerdanlık asılıdır. Genişleyen alt kısımda yer alan kitâbe, sağa ve sola mâil paftalara, 5'er satır halinde celî ta'lik ile yazılmıştır. Kitâbenin kenarları kıvrık ve oldukça kabarık akantus yaprakları ile sınırlandırılmaktadır. Süslemeleri yüksek kabartma tekniği ile işlenmiş olan şâhide hem teknik hem motifleri ile Barok tarzını yansıtan güzel bir örnektir.

Resim no: 63

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Cenâb-ı Pîr Nasûhî kıddise

Sirrahu'l-'âlî Efendimiziñ

Müte'allıķātından ve Tariķat-i 'aliyyeleri

Bendegānından Hāsśa-i ordū-yı

Hümāyūnı Erkān-ı ĥarbiyye ikinci şu'be

Taħrîrāt mümeyyizi aşhāb-ı zühd ve

Taķvādan Ĥüseyn Vāmıķ Begiñ

Rūhiçün el-Fātiĥā

Sene 1314 fı yevmi'l-işneyn ğurre Rebju'l-evvel

Katalog no: 44

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hüseyin Vāmık Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1 Rebülevvel 1324 H.

Mezar tipi: Lahit

10 Ağustos 1896 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 92 * 161

Yazı alanı: 29 * 124

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin üst kısmında zemin oyma tekniği ile işlenmiş Bektâşî rölyefi yer almaktadır. Alt kısmı, kabartma tekniğinde işlenmiş

akantus yaprakları ile süslenmiştir. Kitâbesi düz paftalı, 9 satırlı ve celi sülüs ile yazılmıştır.

	<p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Cenâb-ı Pîr Nasûhîkuddise sirrahû</p> <p>El-‘Âlî Efendimiziñ evlâd-ı</p> <p>Mükerremelerinden hânkâh-ı</p> <p>‘Âliyede seccâdenişin</p> <p>Reşâdetlü es-Seyyid eş-Şeyh</p> <p>Ahmed Kerâmeddîn Efendi</p> <p>Hâzretleriniñ hâlîle-i</p> <p>Muhteremeleri ve merhûmHüseyin</p> <p>VâmîkBegîñ kerîmesi</p> <p>Muhadderâtdan Âyşe Lâmi‘â</p> <p>Hanımıñ rûhîçün Fâtîha</p> <p>Sene 1324 fî 13 Şaferü'l-Hicr Yevmü'l-Cum'a irtesi</p>
--	---

Resim no: 64

Katalog no: 45

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Âyşe Lâmia Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 13 Safer 1324 H.

Mezar tipi: Lahit

8 Nisan 1906 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 85 * 161

Yazı alanı: 25 * 126

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin alt kısmı, kabartma tekniğinde akantus yapraklarıyla bezenmiştir. Kitâbesi düz paftalı olup, 13 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 65

Okunuşu:

Āh mine'l-mevt

Ĥālā Re'îsü'l-etıbbā-i es-Sultānî

Semāhetlü 'Abdülĥaĥ Efendi Ĥazretleriniñ

Maĥdüm-ı 'ālîķadrleri Ĥayrullah

Efendi Ĥazretleriniñ kerîme-i

Muĥteremeleri merĥüme ve maĥfûrun lehā

Neyyire Ĥanım rûĥîçün el-Fātiĥa

Fî sene 1265

Katalog no: 46

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Neyyire Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1265 H./1848 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 26 * 105

Başlık ölçüsü: 26 * 8

Yazı alanı: 22 * 56

Yazı türü: Ta'lik

Özellikleri: Hotoz başlıklı şâhide, çiçek ve yapraklarla bezenmiştir. Kitâbesi düz paftalı olup, 8 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 66

Okunuşu:

Ẓikr-i Hâkklâ itdi ahyârı

İtdigitti

Fariqat-i Hâlvetiyyeden Şeyh

ŞemsîEfendiniñ dâmadı

Merhûm ve mağfûr Reşid Efendiniñrûhiçün

El-Fâtiha sene 1259 15 Şa'bân

Katalog no: 47

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Reşid Efendi

Bugünkü durumu: Yarıdan kırık

Tarihi: 15 Şaban 1259 H.

Mezar tipi: Lahit

1 Şubat 1843 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 28 * 56

Yazı alanı: 28 * 46

Özellikleri: Yarıdan kırık olup üst kısmı kopmuştur. Mevcut kısımda, 5 satır, düz paftalı bir kitâbe bulunmaktadır. Celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 67

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Sâbıkan Ser-etıbbâ-yı

Ĥazreti Şehriyârî

Cennetmekân Firdevs-i

Âşiyân Muştafa

Behçet Efendi Ĥazretleriniñ

Dāmadları Enderün-ı

Hümâyün Seferli kethüdâlığından

Maħrec merħümAħmed Efendiniñ

Kerimesi merħüme Ĥayriyye Şafiyye

Ĥanımiñ Rūhuna el-Fātiħa

Sene 1264 9 Z. (Zi'l-ka'de)

Katalog no: 48

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hayriye Safiye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 9 Zilka'de 1264 H.

Mezar tipi: Lahit

7 Ekim 1848 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lîk

Ölçüleri: 38,5* 197

Yazı alanı: 36 * 145

Özellikleri: Tepelik kısmı, kabartma tekniğinde kıvrık yapraklarla süslüdür. Kitâbesi, düz paftalı, 12 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 68

Okunuşu:

Hüve'l-Hayyü'l-Bâki

Beni kıl mağfiret ey Rabb-i Yezdân

Bi-hâk-ı 'arş-i a'zâm nür-i Qur'an

Gelüb kabrim ziyâret iden ihvân

İdeler rûhuma bir Fâtiha ihşân

Es-Seyyid Muhammed Sa'îd Efendiniñ zevcesi

Merhûme ve mağfûre Nefîse Zîbâ

Çadın rûhı-çün el-Fâtiha

Sene 1240

Katalog no: 49

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Nefise Zîbâ Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1240 H./1824 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 38,5 * 103

Yazı türü: Sülüs

Yazı alanı: 38,5 * 78

Özellikleri: Sivri kemerli bir forma sahip olan şâhidenin üst kısmı kıvrık yaprak ve çiçeklerle süslüdür. Kitâbesi, düz paftalı, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 69

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Ser-etıbbâ-yı Şehriyârî-i esbak

Merhûm Behçet Efendiniñ

Dâmâdı Enderûn-ı

Hümâyûndan mahrec merhûm

Ahmed Efendizâde

Muhammed Fâik Begiñ hâlîlesi

Merhûme Fâtıma Nesrîn

Hanımıñ rûhiçün Fâtîha

Sene 1274 15 R. (Rebjü'l-evvel)

Katalog no: 49

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fâtıma Nesrîn Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Rebû'l-evvel 1274 H.

Mezar tipi: Toprak

3 Kasım 1857 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 44 * 172

Yazı alanı: 35,5 * 112

Özellikleri: Tepelik kısmı, kabartma tekniğinde kıvrık yapraklarla süslenmiştir. Bordürle çevrelenmiş kitâbesi, düz paftalı, 10 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 70

Hüve'l-Bâkı

..... hâkıkat bâğının bir dânesi

Bâhr-i eltâf-ı atânın kıatre-i dürdânesi

Mâtem-i zât-ı Ekrem getirüb dünyaya bu

..... ihsân 'atâyi-i bir doğurmuş anası

Terk idüb dâr cihânı uçdı Cennet bâğına

Aşlı Cennet bülbülidir oldı Cennet lânesi

.... evlâd-ı 'iyâli tâ-be-mahşer ağlasun

İftirâk-ı hâsretiyle oldılar dıvânesi

Sâyesinde şâyedâr olır idi bunca fakır

Âyşe Hânım idi cümle fakırlar anası

Merhûm (?) Abdurrahman Ağa kerîmesi merhûme

Âyşe Hânım RûhunaFâtîha

Sene 1267 16 Z. (Zi'l-ka'de)

Katalog no: 50

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ayşe Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 16 Zilka'de 1267 H.

Malzeme: Taş

12 Eylül 1851 M.

İşleme tekniği: Zemin oyma

Formu: Levha

Mezar tipi: Lahit

Başlık türü: -

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 34* 150

Yazı alanı: 25,5* 90

Özellikleri: Başlık kısmı kopuk olup, üst kısımda yüksek kabartma tekniğinde, S kıvrımlı süslemeler mevcuttur. Kitâbenin etrafını çevreleyen kıvrımlı bordür, Şâhideye formunu vermektedir. Kitâbesi, mâil paftalı, 14 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Yâ Hû</p> <p>Âh kim bu 'âlem içre ben de şâdân olmadım</p> <p>Çâresiz derde düşdüm def'a imkân bulmadım</p> <p>Geçdi 'ömrüm görmedim şihhat yüzün</p> <p>Bir misâfir gibi geldim ben de mihmân olmadım</p> <p>Hâssa-i ordü-yı Hümâyünî erkânından</p> <p>Mırlivâ Süleyman Paşa Hâzretleriniñ</p> <p>Zevcesi merhûme Neğise Hânım</p> <p>RûhunaFâtihâ Sene 1278</p>
--	---

Resim no: 71

Katalog no: 51

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Neğise Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1278 H./1861 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 30 * 132

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 30 * 90

Özellikleri: Üst kısmı, kabartma tekniğinde helezonik kıvrımlı yaprakla süslenmiştir. Kitâbesi mâil paftalı, 9 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>'Afife Zâhide 'İsmet-penâh Âyşe Hürmüz kim Muhibb-i çâr-yâr ve ehl-i Begt Fâtıma Zehrâ Seher-ñız idi dındâr idi o şâhibü'l-hayrât Gözünde yoğ idi mülk ile mâl ü zînet-i dünyâ İdüb terk-i fenâ mülk-i beğâya eyledi rihlet Olüb mürğ-i revânı lâne-sâz Gülşen-i tûbâ İlâhîHzreti 'Âişeye Cennetde hem-dem kııl Şefî'î ola maşşerde Hâbib-i Hâlık-ı Yektâ Yazıldı fevtine merhûmeniñ re'fet güher târih Riyâz-ı Cennet-i 'Adn ola rûh-ı hürmüze me'vâ 15 Ramazan Sene 1320 Müteķâ'id biñbaşı merhûm Hâcî Süreyyâ Begiñ Hâremi 'Âyşe Hürmüz Hânımıñ Rûhuna Fâtîhâ</p>
--	--

Resim no: 72

Katalog no: 52

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliğı: Âyşe Hürmüz Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Ramazan 1320 H.

Mezar tipi: Lahit

16 Aralık 1902 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 27,5 * 104

Yazı alanı: 27,5 * 91

Özellikleri: Başlık kısmı kopmuştur. Üstte kıvrık yaprak süslemesi mevcuttur. Kitâbesi, mâil paftalı, 14 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Sıvâs Ordusu</p> <p>Çumandanlarından merhûm</p> <p>'Ali Paşa mahdûmı ve</p> <p>Teftiş-i 'askerî komisyon-ı</p> <p>'Âlîsi a'zâsından</p> <p>Merhûm ve mağfûr mîrlivâ</p> <p>Muştafa Nażmi Paşanıñ</p> <p>Rûhuna el-Fâtiha</p> <p>29 Şafer 1337</p> <p>Çânûn-i Evvel 1334</p>
--	---

Resim no: 73

Katalog no: 53

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mustafa Nazmi Paşa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 29 Safer 1337 H.

Mezar tipi: Lahit

4 Aralık 1918 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî Sülüs ve Rik'a

Ölçüleri: 35* 153

Yazı alanı: 26 * 107

Özellikleri: Üst kısmı sivri ve dilimli kemer şeklinde ve rûmî desenleriyle süslüdür. Kitâbesi, düz paftalı, 11 satır halinde, celî sülüs ve rik'a ile yazılmıştır. Kitâbe, üst kısmı yarım daire kemerli ve ufak dilimlerle aşağı inen ve alt kısımda da simetrik olarak aynı dilimleri mevcut olan bir çerçeve içerisinde yer almaktadır.

Resim no: 74

Okunuşu:

Lā ilāhe illāllah

MuhammedResûlullah

Şeyhü'l-Hârem merhûm el-Hâc

Emîn Paşanıñ mahdûmı

Fariqat-i 'âliye-i Rufâ'iyeden

Ve Yāverān-ı Hâzreti Şehriyâriiden

Ferik el-Hâc Muştafa

Vehbî Paşanıñ

Rûhîcün el-Fâtîha

Sene 1316 15 Rebî'ul-âhir Cum'a günü

Katalog no: 54

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mustafa Vehbî Paşa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Rebûlâhir 1316 H.

Mezar tipi: Lahit

2 Eylül 1898 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Hamîdî Fes

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 72 * 17

Ölçüleri: 36 * 168

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 29 * 114

Özellikleri: Fes başlıklı şâhidenin boyun kısmında 6 yapraklı bir çiçek yer almaktadır. Hemen altında, ortada büyükçe bir çiçeğin yer aldığı, uçlarında püsküller bulunan süs unsuru yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 75

Okunuşu:

Küllü men 'aleyhâ fân

Budur kabri Emîn Paşa-yı 'âdil

Budur Şeyhü'l-Ħarem şâhib-i keremkân

İki def'a naşib itmişdi kendi

Bu mesnedle o yerde Rabb-i Settâr

Bırakdı ol maşam-ı 'âlîde lîk

Nice hayrât ve nice nice âşâr

Oğu bir Fâtîha Allah için çün

Ziyâret itmege kabri sezâ vâ

Yazub târihini dâmadı Ħamdî

Vefât itdi Emîn Pâşâ-yı bî-zâr

Sene 1291

Katalog no: 55

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Emîn Paşa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1291 H./1881 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Lahit ölçüleri: 60 * 74 * 198

İşleme tekniği: Zemin oyma

Formu: Levha

Ölçüleri: 54 * 160

Başlık türü: Hamîdî Fes

Yazı alanı: 34 * 130

Başlık ölçüsü: 73* 14

Yazı türü: Sülüs

Özellikleri: Fes başlıklı şâhidenin, gövde kısmı yukarıdan dikdörtgen olarak başlayıp , alt kısımda dairesel bir form sergiler. Kitâbesi düz paftalı olarak, 11 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır. Kitâbenin etrafını, yapraklardan oluşan bordür çevrelemektedir. Kitâbenin hemen üstünde Mevlevî tarikatı muhibbi olduğunu gösteren,kabartma tekniğinde işlenmiş, sikke kısmı sarı ve sarık kısmı yeşil renkli Mevlevî sikkesi rölyefi mevcuttur. İçerisinde “küllü men alyhâ fân” ayeti yazılıdır.

Resim no: 76

Okunuşu:

Āh mine'l-mevt

Dār-ı Şūrā-yı 'askerî

A'zāsından mîrlivā sa'ādetlü

Nuśret Paşa Ĥazretleriniñ kerîme-i

Ma'sümeleri Ĥayriyye ĤanımıñRûhuna

Fātiĥa Sene 1284 fî 14 Żilhicce

Katalog no: 56

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hayriyye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 14 Zilhicce 1284 H.

Mezar tipi: Lahit

7 Nisan 1868 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma ve kabartma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 16 *65

Yazı alanı: 16 * 37

Özellikleri: Tepelik kısmında, kabartma tekniğinde akantus yapraklarıyla çevrili penç motifi yer almaktadır. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır. Bir bebeğe ait olan mezar taşı ufak boyutludur.

Resim no: 77

Hüve'l-Hallâku'l-Bâķi
Duhter-i Muştafa Pâşâ-yı ferik ma'rûf
Fâtıma Râtıbe Hânım o şerife-i cihân
Açılıb soldı bu 'âlemde mişâl-i gonce
Ehli hâsretle eyledi zâr u giryân
Zevce-i Hâfız Efendi idi ol gevher-i pāk
Ayırub peyk-i ecel ķaldı derûn vırân
Gülşen-i bāğ-ı cinānda yine olsun hemser
Merķadin eyleye pür-nür Cenāb-ı Yezdān
Fevtine yazdı kerimi güher-āsā târih
Râtıbe Hânıma 'uķbāda maħal bezm-i cinān
Fâtıħa Sene 1266 fı 2 C. (Cemāziye'l-āħir)

Katalog no: 57

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Râtibe Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 2 Cemâziyelâhir 1266 H.

Mezar tipi: Toprak

15 Nisan 1850 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lîk

Ölçüleri: 45* 207

Yazı alanı: 35 * 121

Özellikleri: Tepelik kısmında, kıvrık dallar arasında kozalak motifleri dikkati çekmektedir. Kitâbe kısmı, düz paftalı, 12 satır halinde ve celf ta'lîkle yazılmıştır. Etrafını, soyut süslemeli genişçe bir bordür çevrelemektedir.

Resim no: 78

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâkı

Bu kabre nažre-i im'ân iden ey zâ'ir-i ĥağ-cüy

Fenâ-yı 'âlemi idrâk için kıl vağfe-i 'ibret

Oğu bir Fâtîha ihlâs ile merhûma zıra kim

Seniñ de cilvegâhıñ ĥâkdir encâm-ı kâr elbet

Bu merhûm oğlıdır Rüstem gibi bir Āsafiñ kim ĥayf

O da dâl-i ecelden bulmadı kırtulmağa kıdret

Çemenzâr-ı cihâni şad iderdi mezra'-ı 'uğbâ

Olurdu Ĥağ yolunda dâne rız-i şefkat u himmet

Ġariğ-i nûr-ı 'afv u mağfiret olduğa ol merhûm

İlâhî dâder u ĥuvıyşanı olsuñ hemdem devlet

Ricâlü'l-ğayb telğın itdiler târih-i menğûtuñ

Rızâ Beg seviyy-i gülzâr-ı na'ime eyledi rıhlet

Sene 1299 yevm-i çehârşenbe 22 Muħarrem

Katalog no: 58

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Rızâ Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 Muħarrem 1299 H.

Mezar tipi: Lahit

14 Aralık 1881 M.

Formu: Silindirik (Tepesi sivri)

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lîk

Ölçüleri: 94 *170

Yazı alanı: 36 * 125

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin tepesi sivridir. Kitâbesi, düz paftalı, 14 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır. İlk satırdaki "Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî" ibâresi iki kısma bölünmüş, orta kısmına bir erkek başlığı rölyefi işlenmiştir.

Resim no: 79

Okunuşu:

Küllü men aleyhâ fân

Rûm ili kâdî' askerî-i esbağ

Vârdârî Şeyhzâde el-Ĥâc

Muĥammed Efendiniñ kerîme-i muĥteremeleri

Merĥûme ve mağfûrun lehâ Ĥîbetullâh Muĥsine

Ĥanım ĥuluna ve cemî' mü'minîn ve mü'minâta

Raĥmet eyleye rızâ'en lillâhi'l-Fâtîĥa

Sene 12..

Katalog no: 59

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhsine Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 12..

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 39 * 199

Başlık: 88* 35

Yazı alanı: 32 * 99

Yazı türü: Ta'lîk

Özellikleri: Hotoz başlıklı şâhide palmet rölyefi ile bezenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Maliyye hazîne-i celîlesinde Anatolı</p> <p>Vâridât muhasebesi ketebesinden</p> <p>Es-Seyyid Muhammed 'Ârif Efendiniñ</p> <p>Êalîlesi merhûme ve mağfûrun lehâ</p> <p>Şerîfe Êabîbe 'İffet Êanımıñ</p> <p>Rûh-ı şerîfîçün el-Fâtîha</p> <p>15 B.(Receb) Sene 1272</p>
Resim no: 80	

Katalog no: 60

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Habîbe İffet Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Receb 1272 H.

Mezar tipi: Toprak

22 Mart 1856 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lîk

Ölçüleri: 36 * 136

Yazı alanı: 36 * 94

Özellikleri: Tepelik kısmı, kıvrık yapraklarla süslenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı, 8 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

Resim no: 81

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

İstanbul pāye-i

Celîlesiyle birinci

Hâśsa-i ordū-yı

Hümāyūnı müftisi(?)

İken irtihāl-i

Dār-ı beķā iden

İlyas Efendiniñ

Rūhîçün el-Fātiha

Sene 1281 fî 15 Muħarrem C. ... Mısır

Katalog no: 61

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İlyas Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Muharrem 1281 H.

Mezar tipi: Lahit

20 Haziran 1864 M.

Lahit ölçüsü: 63* 54* 210

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 41 * 172

Başlık ölçüsü: 74 * 18

Yazı alanı: 29 * 119

Yazı türü: Celî ta'lîk

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı şâhidenin kitâbesi, mâil paftalı ve 10 satır halinde, celî ta'lîk ile yazılmıştır.

Resim no: 82

Okunuşu:

Ꞑutbu'l-‘arifin ve ğavs

El-Vāsılın Hâzreti Nasûhî

Ꞑuddise sırrahu'l-‘âlîniñ nesl-i

Tâhirlerinden ğurenâ-yı Hâzreti

Şehriyârîden esbağMeĥmed Şafiyyüddin

Begiñ maĥdümü Muĥammed Nüreddin

Efendiniñ rûĥiçün el-Fâtîĥa

Sene

Katalog no: 62

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliğı: Muhammed Nüreddin Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi:

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniğı: Zemin oyma

Başlık türü: Fes

Ölçüleri: 24 * 72

Başlık ölçüsü: 52 * 18

Yazı alanı: 24 * 54

Yazı türü: Celî ta’lîk

Özellikleri: Fes başlıklı şâhidenin başlık ve kitâbesi arasında soyut yaprak süslemeleri vardır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta’lîk ile yazılmıştır.

Resim no: 83

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâkı

Kādî' asker-i esbağ

Merhûm ve mağfûrun leh

Hayrullah Efendiniñ

Ĥalılesi merhûme

Ve mağfûrun lehâ Fâtıma

Ĥanım rûhı-çün

Rızâ'en lillâhi te'âlâ

El-Fâtiĥa

Sene 1329 fı L. (Şevval)

Katalog no: 63

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fâtıma Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: Şevval 1329 H./1911 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 36 *168

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 34 *105

Özellikleri: Sivri kemerli ve aşağıya doğru daralan bir forma sahiptir. Sivri ucunda palmet motifi yer almaktadır. Alınlık kısmında süsleme unsuru olarak, meyve kasesi, çiçekler ve püsküller mevcuttur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

	<p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Esbâk rejs-i etıbbâ' cenâb-ı</p> <p>Cihâniyânî Cennetmekân Firdevs-i</p> <p>'Âşiyân merhûm Behçet Efendiniñ</p> <p>Ĥafidesi Ĥacegân Dıvân-ı</p> <p>Hümâyün Ĥahvecibaşızâde</p> <p>Muĥammed Lütfullah Efendiniñ</p> <p>Zevcesi merhûm ve mağfûr</p> <p>El-Muĥtâc ilârahmeti'l-gâfûr</p> <p>Şerife Fâtıma Naóıme Ĥanımiñ</p> <p>Rûĥiçün el-Fâtıĥa</p> <p>Sene 1275 20 B. (Receb)</p>
<p>Resim no: 84</p>	

Katalog no: 64

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fâtıma Naıme Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 20 Receb 1275 H.

Mezar tipi: Lahit

23 Şubat 1859 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma/kabartma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 41 * 173

Yazı alanı: 41 * 125

Özellikleri: Tepelik kısmında kıvrık yapraklar yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 12 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 85

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Merhûme ve mağfûre el-muhtâc

İlârahmet-i Rabbihi'l-Gafûr

MuştafaBegiñ vâlidesi

El-Ĥâcce Hüsne kadın

Rûhı-çünFâtîha

Sene 1243

Katalog no: 65

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hüsne Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1243 H./1827 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 39 * 87

Yazı türü: Celî Sülûs

Yazı alanı: 39 * 47

Özellikleri: Sivri kemerli şâhidenin alınlık kısmı, çiçek ve kıvrık yapraklarla süslenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülûs ile yazılmıştır.

 <p>Resim no: 86</p>	<p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Ey felek addiñ bükün</p> <p>Fende yād ittiñ beni</p> <p>Ben murāda irmiş iken</p> <p>Nā-murād ittiñ beni</p> <p>Gençligimde cisām-ı(?) mevtā</p> <p>‘Āıbet nūş eyledim</p> <p>Fāñ dūnyada ne güldürdüñ</p> <p>Ne şād ittiñ beni</p> <p>Ĥaseki Ĥalil Ağazāde</p> <p>Rūm ili udātından</p> <p>Merhūm ve magfūrun leh</p> <p>Mutafa Naıf Beg</p> <p>Rūhiūn el-Fātiha</p> <p>Sene 1231 f27 R. (Rebū'l-evvel)</p>
--	--

Katalog no: 66

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mustafa Nazif Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 27 Rebulevvel 1231 H.

Mezar tipi: Lahit

26 Şubat 1816 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Nezkebi

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 97* 37

Ölçüleri: 38* 164

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 27 * 115

Özellikleri: Büyükçe bir nekzebî başlığı olan şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 15 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Katalog no: 67

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Yahya Kâmil Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1 Receb 1242 H.

Mezar tipi: Lahit

29 Ocak 1827 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 50* 50

Ölçüleri: 42,5* 180

Yazı türü: Celî Ta'lik

Yazı alanı: 33* 100

Özellikleri: Dikdörtgen bir forma sahip şahidenin büyükçe bir başlığı vardır. Alınlık kısmında palmet ve soyut bitkisel süslemeler mevcuttur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Katalog no: 68

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Sâdıķ Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 11 1215 H. 1800 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Lahit ölçüsü: 72 *54* 223

İşleme tekniği: Zemin oyma

Formu: Levha

Ölçüleri: 39 * 160

Başlık türü: Örfî destârî

Yazı alanı: 35* 96

Başlık ölçüsü: 114* 36

Yazı türü: Celî ta'lîk

Özellikleri: Dikdörtgen bir forma sahip şâhidenin büyükçe bir başlığı vardır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'lîk ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâķi</p> <p>Evlâd-ı Hâzreti Nasûhîden</p> <p>Ve şudûrdan merhûm Ali Hâydar</p> <p>Efendiniñ hafîdesi ve Köprili</p> <p>Zâde Mażhar Begiñ kerîmesi</p> <p>Merhûme Hadîce Merzûķa Hânım</p> <p>Rûhiçün el-Fâtiha</p> <p>Sene 1331 29 Muħarrem</p> <p>Sene 1328 25 Kânûn-i evvel</p>
Resim no: 89	

Katalog no: 69

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hadîce Merzûķa Hânım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 29 Muħarrem 1331 H.

Mezar tipi: Lahit

25 Kânûn-ı evvel 1328 R.

Formu: Levha

8 Ocak 1913 M.

Başlık türü: -

Malzeme: Taş

Yazı türü: Ta'lîk

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı alanı: 26 * 63

Ölçüleri: 28 * 101

Özellikleri: Tepelik kısmı, Yüksek kabartma tekniğinde 3 adet penç motifi etrafında yer alan kıvrık yapraklar ve C kıvrımları ile bezenmiştir. Kitâbesi mâil paftaı olarak, 9 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 90

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Â Hazreti pîr Seyyîd Muhammed en-Naşûhî

Şuddise sırrahu'l-'âlizâde hâfîdi

Zâdelerinden merhûm Ali

Â Haydar Efendi mahdûmı

İbrâhim Begefendiniñ kerîmesi

Nâşide Hânım merhûmeniñ ve kâffe-i

Ehl-i îmânıñ ervâhîçün Fâtîha

Sene 1325 fî 22 Cemâziye'l-âhir

Katalog no: 70

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Nâşide Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 Cemâziyelâhir 1325 H.

Mezar tipi: Lahit

2 Ağustos 1967 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 28 * 106

Yazı alanı: 26 * 73

Özellikleri: Tepelik kısmı, çiçek ve kıvrık yapraklarla bezenmiştir. Kitâbesi mâil paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 91

Yâ Lâtîf

Emîñ-i surre-nâh-ı cihân Hâcî Muhammed hâkîr

Vefât-ı zevcesiyle düşdi hüzn ü miñnet-i hâra

Bulmaz çâre elbetde giren bu mühr-i tekvîne

Müfîk-i şabri menzilgâh ider bî-şübhe Mevlânâ

O mestûre henüz nevres-i civânken nâ-bedîd oldu

‘İyâl-i akrabâsı firqatiyle kıldı vâveylâ

Cihânda ismi Zeyneb mañlaşî hâletfezâ idi

Şefî‘i rûz-i mañşer ola ‘âl-i Hâzreti Zehrâ

Du‘â-yı hayr ile çıkdı qaleminden bir güzel târih

İde hâletfezâyâ Cennetü’l-me’vâyı Hâkîk nâvî

Sene 1278

Katalog no: 71

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Zeyneb Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1278 H./1861 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 66 * 171

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 29 * 107

Özellikleri: Silindirik formda olan şâhidenin, sivri olan üst kısmında yüksek kabartma tekniğinde yapraklar mevcuttur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 12 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Teşrifât-ı Dîvân-ı Hümâyûn</p> <p>Mu'âvini Sâbit Hâşim</p> <p>Efendiniñ vâlidesi merhûme</p> <p>Ve mağfûrun lehâ el-muhtâc ilârahmet-i</p> <p>Rabbihi'l-Ġafûr el-Hâcce Nefîse</p> <p>Hatûnuñ rûhiçün ve cümle ehl-i</p> <p>.....</p>
Resim no: 92	

Katalog no: 72

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hâce Nefise Hatun

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 45*100

Yazı türü: Celî Sülüs

Yazı alanı: 40 * 94

Özellikleri: Dilimli kemer formundaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak celi sülüs ile yazılmıştır. Bir kısmı toprağa gömülü olduğundan, kitâbenin görünen kısmı 7 satırdır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Darphâne-i 'âmirede hâzîne-i</p> <p>Hâsâ-i Hümayün odasında müstahdem</p> <p>Hâfîz Efendiniñ vâlidesi</p> <p>Merhûme ve mağfûrun lehâ el-muhtâc</p> <p>İlârahmet-i Rabbihi'l-Gafûr Şerîfe</p> <p>Ruqiyye Mahtûme Hâtunuñrûhiçün ve kâffe-i</p> <p>Ehl-i îmâniñ ervâhiçün lillâhî</p> <p>El-Fâtiha 24 Sene 1266</p>
--	---

Resim no: 93

Katalog no: 73

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Rukiyye Mahtûme Hâtun

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 24.... 1266 H./1849 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 37 * 134

Yazı türü: Celi Sülüs

Yazı alanı: 34 * 90

Özellikleri: Tepelik kısmı çok sayıda kıvrık yapraktan oluşan şâhide, aşağıya doğru daralan dilimli bir forma sahiptir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 94

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Gelüb kabrim ziyâret iden ihvân

Oğuyalar rûhuma bir Fâtîha ihsân

Merhûm ve mağfûr leh el-muhtâc

İlârahmet-i Rabbihi'l-Gâfûr

Başmacı ustalarından

Es-Seyyid Muhammed 'Ali Ağaniñ

Rûhiçün el-Fâtîha

Sene 1273

Katalog no: 74

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Ali Ağa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1273 H./1856 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

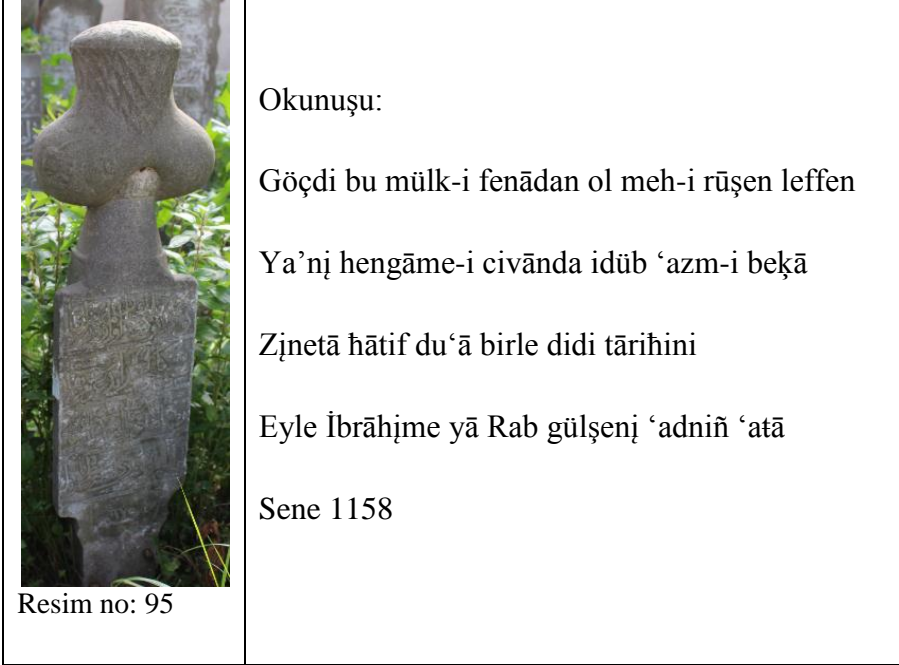
Ölçüleri: 38 * 147

Başlık ölçüsü: 73 * 14

Yazı alanı: 29 * 100

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Fes başlıklı şâhidenin boyun kısmı zikzak desenlerle süslüdür. Alınlık kısmı yüksek kabartma tekniğinde çiçeklerle bezenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Katalog no: 75

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İbrâhîm Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1158 H./1745 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Kâtibî

Ölçüleri: 23* 95

Başlık ölçüsü: 74* 25

Yazı alanı: 23* 48

Yazı türü: Celî Sülüs

Özellikleri: Katibî başlığa sahip şâhide, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 5 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 96

Hüve'l-Hayyüllezi lâ yemût

Bu dünyanıñ zevğine kimse meyyâl olmasun

‘Âkıbet ‘ömrüm geçdi bir şafâsın sürmedim

İrci‘i emriñ şadâsı gelmiş kulağıma bilmedim

Muhabbet iderken fücöeten ne oldığım bilmedim

Receb-i Şerifiñ on toközüncü şalı gecesi

Hâkile yeksân oldum merhûm ‘Avni Paşa

Ĥazretleriniñ ĤalĤlesi Ĥanımefendiniñ Ĥarem

Kethüdâsı el-Ĥâce ‘Âiše Ĥanımnıñ

RûĤiçün rızâ-i lillâhi'l-FâtiĤa

Sene 1280

Katalog no: 76

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliğı: Hâce Âiše Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1280 H./1863 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniğı: Zemin oyma

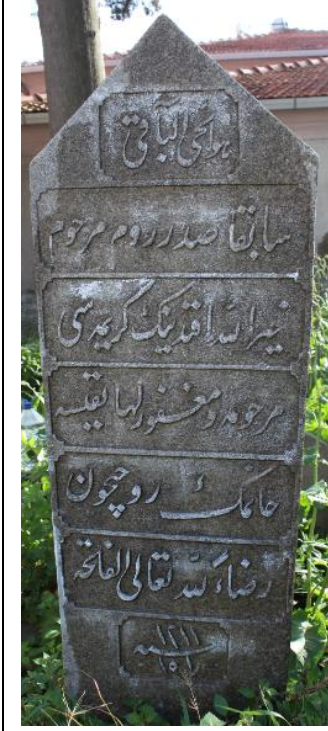
Başlık türü: -

Ölçüleri: 30* 135

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 30 * 88

Özellikleri: Tepelik kısmı, çiçekler, dairesel bir motif ve şua ile süslenmiştir. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 11 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 97

Okunuşu:

Hüve'l-Hayyü'l-Bâkı

Sābıķan şudur-ı Rūm merhūm

Neyrullah Efendiniñ kerimesi

Merhūm ve mağfūrun lehā Nefīse

Ħanımıñrūhiçün

Rızā'en lillāhi te'ālā el-FātiĦa

Sene 1211 15 R. (Rebjü'l-evvel)

Katalog no: 77

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Nefise Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Rebü'l-evvel 1211 H.

Mezar tipi: Toprak

18 Eylül 1796 M.

Lahit ölçüsü: 63* 38* 187

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 42* 128

Yazı türü: Celî Ta'lik

Yazı alanı: 40* 96

Özellikleri: Sivri kemerli bir formu olan şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

 <p>Resim no: 98</p>	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Sābıkan Rūm ili</p> <p>Kāđı'askeri rejs-i</p> <p>Eṭıbbā-i Ħazreti Şehriyāri</p> <p>Merhūm ve mağfūr el-Ħāc</p> <p>Muştafa Behçet Efendiniñ</p> <p>Ve cemi' ümmet-i Muĥammediñ</p> <p>Rūĥ-ı şerifleriçün Fātiĥa</p> <p>Sene 1249 fı 19 Z. (Zi'l-ka'de)</p>
--	---

Katalog no: 78

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mustafa Behçet Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 19 Zilka'de 1249 H.

Mezar tipi: Lahit

30 Mart 1834 M.

Lahit ölçüsü: 66*55* 210

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfi destârî

Ölçüleri: 38* 188

Başlık ölçüsü: 100* 29

Yazı alanı: 35* 111

Yazı türü: Celî Ta'lik

Özellikleri: Dikdörtgen formda olan şahidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 99

Hüve'l-Bâkî

Merhûm Mıralay 'Ali Rıza Beg

Kerîmesi ve Emîn Begiñ hâlîlesi Fâtıma

Sa'âdet Hânım ve mahdûmı Sabâheddîñ

Begiñ kabirleridir. El-Fâtîha

Fâtıma Hânımıñ târih-i vefâtı 12 Şa'bân Sene 1330

15 Temmuz Sene 1328

Sabahaddîñ Begiñ târih-i vefâtı Sene 1331

Katalog no: 79

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Saadet Hanım ve
Sabahaddîn Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Mezar tipi: Lahit

Tarihi: 1330 H./1911-12 M.

Formu: Levha

1331 H./1912-13 M.

Başlık türü: -

Malzeme: Taş

Yazı türü: Celî Ta'lik

İşleme tekniği: Zemin oyma

Yazı alanı: 35* 62

Ölçüleri: 63* 108

Özellikleri: Üst kısmı, S kıvrımları, her iki yanda lale motifi ve kıvrık yapraklarla, yüksek kabartma tekniğinde bezenmiştir.. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 100

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Selimiye Kışlasında

Topçı Başıcı alayı

Çumandanından müteķāōid

Merhūm ve mağfūr 'Ali Rızā

Begiñ kabridir

El-Fātiha

Sene 1325 15 Kānūn-i Şānı

Katalog no: 80

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ali Rızā Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1325 H./1910 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 63* 107

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 22* 72

Özellikleri: Silindirik formlu şâhidenin tepesinde kozalak motifi bulunmaktadır. Üst kısmı ince bir bordürle çevrili olup alt kısmını akantus yaprakları çevrelemektedir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satırlı ve celî ta'lik ile yazılmıştır. Taş yüzeyi oldukça aşınmıştır.

Resim no: 101

Okunuşu:

Sābıka Mi'mār Ağa kethüdâsı

Merhûm ve mağfûr leh el-muhtâc

İlārahmet-i Rabbihi'l-Gafûr

Çayseriyyeli es-Seyyid el-Hâc

'Ali Efendiniñrûhiçün

El-Fâtihâ Sene 1243

Katalog no: 81

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ali Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1243 H./1827 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Kâtibî

Ölçüleri: 36* 113

Başlık ölçüsü: 29* 20

Yazı alanı: 34* 77

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Kâtibî başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 102

Okunuşu:

Yā Hū

Mürşid-i rāh-ı Farîkat

Vāsıl-ı bezm-i hâkıkat

Merhūm ve mağfūr Şeyh Ömer

Efendi Hâzretleriniñ bendelerinden

.... Seyyid Derviş Muḥammed merhūmuñ

Rūhiçün el-Fātiḥa

Sene 1254

Katalog no: 82

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Derviş Muhammed

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1254 H./1838 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 32* 122

Başlık ölçüsü: 87* 27

Yazı alanı: 30* 88

Yazı türü: Celî sülûs

Özellikleri: Halvetî başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbes düz oaftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülûs ile yazılmıştır.

	Okunuşu:
	Yā Hū
	Bāb-ı ser‘askerî
	Mektübî odası
	Mümeyyizlerinden İbrāhîm
	Efendiniñ maḥdūmı
	Ota-i mezkūr hulefāsı
	Muḥayyerātından ve Hācegān-ı
	Dıvān-ı Hümāyūndan
	Aḥmed ‘İzzet Begiñ
Rūḥiçün Fātîḥa	
Resim no: 103	Sene 1285

Katalog no: 83

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ahmed İzzet Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1285 H./1868 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

Ölçüleri: 40* 157

Başlık ölçüsü: 73* 16

Yazı alanı: 27* 112

Yazı türü: Sülüs

Özellikleri: Fes başlıklı olup boyun kısmına, kabartma tekniğinde palmet rölyefi işlenmiştir. Her iki yanda kıvrık yapraklar da tepelik kısmı süsleyici unsurları tamamlamaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 11 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır. Yüzeyi aşınmış olup yazısı net değildir.

Resim no: 104

Okunuşu:

Nevcivānım uçdı Cennet bağına

Vālideyni yaqdı firqāt nārına

Sābıķā İbrāhim Paşa kethüdāsı

Merhūm Muḥammed Ağanıñ maḥdūmı

İbrāhım Edhem Beg Rūhuna

El-Fātiḥa Sene 1243 fı 14 S.

Katalog no: 84

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İbrahim Edhem Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 14.... 1243 H./1827 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Kâtibî

Ölçüleri: 21*69

Başlık ölçüsü: 47* 15

Yazı alanı: 20* 43

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Kâtibî başlıklıdır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 105

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Sābıķan ķapu halıfesi Mış

Piyāde es-Seyyid Yaĥyā Efendiniñ

Maĥdümü merĥüm ve maġfūr leh

Es-Seyyid Muřtafa Ķadri Ćelebi

Efendi rūĥiĉün

Allah rızāsıĉün el-Fātiĥa

Fı Sene 1185

Katalog no: 85

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimlięi: Mustafa Kadri Ćelebi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1185 H./1771 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Kâtibî

Ölçüleri: 24* 101

Başlık ölçüsü: 62* 35

Yazı alanı: 23* 69

Yazı türü: Celî Ta'lik

Özellikleri: Kâtibî başlıklıdır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 106

Okunuşu:

Allahu'l-Bâkı

Çutbü'l-'ârifîn Hâzreti

Naşühîzâde Fazlullah

Efendi Hâzretleriniñ mahtûm-ı

Mükerremleri merhûm eş-Şih

Alâ'eddîñ Efendi Rûhuna

Fâtîha Sene 1223 fî 15 L. (Şevval)

Katalog no: 86

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Alâaddîn Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Şevval 1223 H.

Mezar tipi: Lahit

4 Aralık 1808 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 92* 26

Ölçüleri: 31* 178

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 28* 76

Özellikleri: Örfî destârî başlıklıdır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 107

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Çeşm-i 'ibretle nażar kıł mezarımıñ tāsına

Bilmez ahvālim kimse tā gelmeyince başına

Sābıkā mi'mār aġa kethüdāsı es-Seyyid

El-Ĥāc 'Ali Efendiniñ zevcesi

Merhūme Ümmühān Hātūn rūhîçün

Fātiĥa Sene 1233

Katalog no: 87

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliġi: Ümmühān Hātūn

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1233 H./1817 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniġi: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 44*146

Yazı türü: Celfi sülüs

Yazı alanı: 39*74

Özellikleri: Dilimli kemerli forma sahiptir. Alınlık kısmında soyut süsleme unsurları yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celfi sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 108

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Çün ecel geldi āna olmaz emān

Cürmüni 'afv eyle yā Rabbü'l-Mennān

Mağfiredet kııl olmasun ĥāli yemān

Mazhār-ı nūr-ı şefā'at kııl her zaman

Dergāh-ı 'ālî gediklü zü'amālarından

El-Ĥāc Ĥasan Ağa bin 'Abdü'l-

ğani ve cemi' mü'minîn ve mü'minātın

Rūhiçün rızā-i lillāhi'l-Fātiĥa

(Tarih kısmı gömülü)

Katalog no: 88

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hasan Ağa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Azîzî Fes

Ölçüleri: 35* 120

Başlık ölçüsü: 69* 16

Yazı alanı: 33* 97

Yazı türü: Celif sülüs

Özellikleri: Fes başlıklıdır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, celif sülüs ile yazılmıştır. Alt kısmı toprağa gömülü olduğu için tarih kısmı görünmemekte, 9 satır halinde okunmaktadır.

Resim no: 109

Āh mine'l-mevt

Serāy-ı gülşen-i fāñde nazık gül idim

Baña bād-ı ecel irdü/ayırdu vücüdüm gül gibi soldı

.... Gibi uçardım ben semā-yı dehr-i iqbâlde

Düşüb yer altına cismim bu 'âlemden nihân oldı

Bu gençlikde benim derdime dermân bulmadı kimse

Fabıbler 'âciz oldılar ne çäre kim ecel geldi

Ĥazreti Naşühîzâde sülâlesinden

Çurenâdan mahreç Şaffet Begiñ kerîmesi

Merhûm ve mağfûr lehâ Fâtımatü'z-Zehrâ

Ĥanımuñ rûhiçün lillâhi'l-Fâtiha

Sene 1295 Cemâzi'l-âhir

Katalog no: 89

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fâtımatü'z-Zehrâ Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1295 H./1878 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 34* 162

Yazı türü: Celf ta'lik

Yazı alanı: 28* 101

Özellikleri: Üst kısımda, penç etrafında madalyon motifi bulunmakta, her iki yanda S kıvrımları ve kıvrık yapraklar üzerine oturarak gövdeye bağlanmaktadır. Bu

süslemenin orta kısmında hilâl motifi yer almaktadır. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 12 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 110

Hüve'l-Bâkı

Âh efendim bu 'âlem içre râhat-ı cân bulmadım

Hâsılı 'ömrüm gam ile geçdi biraz gülmedim

Yâ İlâhî sen bilürsiñ efendim senden meded

Yüzimi dergâhıña sürmekden âsân bulmadım

Da'vet-i Hâkık irişecek bu misâfir cândan

Terk idüb mâl ü melâli gayrı mihmân olmadım

Sâbıkâ sarıçbaşı Sultan

Selîm kâtibi merhûm Muştafa Efendiniñ

Kerîmesibaşı Aĥmed Begiñ

Hâlîlesimerhûme ve mağfûre Zekiye

Hânımıñ rûhiçün Fâtihâ

(Tarih kısmı gömülü)

Katalog no: 90

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Zekiye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleme tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 40* 166

Başlık ölçüsü: 84* 28

Yazı alanı: 30* 107

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Hotoz başlıklı şâhidenin boyun ve alınlık kısmı kıvrık yapraklarla süslüdür. Kitâbesi düzpaftalı olarak, 12 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 111

Okunuşu:

Hüve'l-Hâyy

Cenâb-ı Hâzreti Pîr Muhammed en-Nasûhî

Çuddise sirrahû es-Sâmizâde hâfîdi

Veķâyi' es-Seyyid İbrâhîm 'İffet

Efendi hâfîdi mevâlî-i 'izâm

Ve bilâd-i hamsiyye pâyelülerinden Cennetmekân

Es-Seyyid Muhammed Neş'et Molla Efendiniñ

Şandûka-i hâke rehîn oldukları

Tarihtir

Sene 1329 fî 12S. (Şafer)

Katalog no: 91

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Neş'et Molla

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 12 Safer 1329 H.

Mezar tipi: Toprak

12 Şubat 1911 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

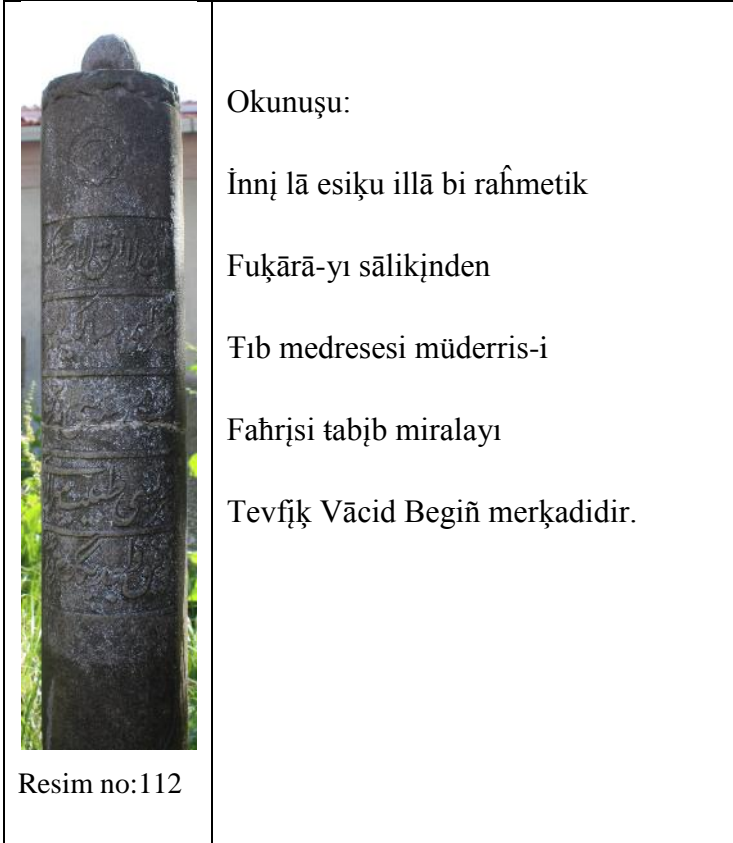
Başlık ölçüsü: 74* 19

Ölçüleri: 34* 128

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 31* 99

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı ve aşağıya doğru daralan bir forma sahiptir. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 10 satır halinde celî ta'lik ile yazılmıştır.

Katalog no: 92

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Tefvik Vâcid Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü:

Ölçüleri: 60* 112

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 20* 47

Özellikleri: Silindirik formda ve tepesi kozalak motiflidir. Üst kısmında, zemin oyma tekniği ile işlenmiş Mühr-i Süleyman rölyefi işlenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 5 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâkî Tıb Medresesi müderris-i Fâhrîsi tabîb Miralay Tevfîk Vâcid Begîñ zevcesi Şâlihât-ı muhadderâtdan Emine Maqbûle Ĥanımıñ qabridir Ayaq taşındaki kıt'ayı Merhûme Ĥayatında kendi mi Söylemişdir Rûhuna el-Fâtiĥa Receb Sene 1241 17 Sene 1229</p>
Resim no:113	

Katalog no: 93

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Emine Makbûle Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1241 H./1826 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 60* 114

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 24* 80

Özellikleri: Silindirik formda ve tepesi kozalak motiflidir. Üst kısmında, alçak kabartma tekniği ile işlenmiş başlık rölyefi yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 114

Hû

Lutf-ı ihsânîna Yâ Rab çok şükür hâmd ü senâ

Cânımı cânana virmek çün naşîb oldu baña

.....güle 'âlûde lâyıķ degil sultânım saña

Sen ânı tadhîr idüb âb-ı feyz vaşlınla tâ.....

Eyle lâyıķ hâdim-i halvet-serây şâhına

Şöyle tazhîr eyle ki ķalmasuñâtıde hiç mâsivâ

Sal ânı deryâ-yı 'aşka görmesün hiç âşinâ

Böyle taķrîb itmek ister bu dil-i şeydâyı saña

Geçdi kim maķbûle tebşîr eylediñ cânâ baña

Sanki nûr oldu vücûdum eyledim mi'râc saña

Katalog no: 94

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: -

Bugünkü durumu: Yerde yatık

Tarihi: -

Mezar tipi: -

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma-
kabartma

Başlık türü: -

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 52* 96

Yazı alanı: 35* 69

Özellikleri: Kenarları kabartma tekniğinde işlenmiş yapraklarla süslüdür. 92-93 no'lu şâhidelerin yer aldığı lahitin ayak şâhidesidir. Üzerinde manzum bir kitâbe yer almaktadır. Ait olduğu lahit üzerinden kopmuş yerde yatık vaziyette durmaktadır. Kitâbesi düz paftalı olarak, 11 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır. Şâhide yüzeyi aşınmış durumdadır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi</p> <p>Merhûm ve mağfûrsâbıkâ ķādı</p> <p>'Asker Ĥayrullah Efendiniñ</p> <p>Ĥalîlesi 'ismetlü Šâfiyye</p> <p>Sultan çıraklarından merhûme</p> <p>Heybetullah Ĥâtûn Rûhuna</p> <p>Fâtiĥa 3 Z. (Zi'l-ķa'de) Sene 1210</p>
Resim no: 115	

Katalog no: 95

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Heybetullah Ĥâtun

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 3 Zilka'de 1210 H.

Mezar tipi: Lahit

19 Mayıs 1893 M.

Lahit ölçüsü: 59 *40* 198

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 41* 148

Yazı türü: Muhakkak

Yazı alanı: 39* 86

Özellikleri: Tepelik kısmında, başlığı andıran bir şekil ve alınlık kısmında C kıvrımlı zemin oyma bir alan içinde, kıvrık yapraklar ve meyve kasesi işlenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve muhakkak yazı türü ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Sâbıka Rûm ili kıâdı'askeri</p> <p>Ve Re'is-i etıbbai Hâzreti Şehriyâri</p> <p>Merhûm ve mağfûr leh Hâfiż</p> <p>El-Hâc Hayrullah Efendi</p> <p>Rûhiçün</p> <p>El-Fâtîha</p> <p>Sene 1210</p>
--	---

Resim no: 116

Katalog no: 96

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hayrullah Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1210 H./1795 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 40* 156

Başlık ölçüsü: 118* 38

Yazı alanı: 36* 95

Yazı türü: Celî ta'lik

Özellikleri: Büyükçe bir örfî destâri başlığa sahip olan şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satırhalinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Tarîk-i Hâlvetiyyeden</p> <p>‘Ârif-i billâh Vâsıl-ı</p> <p>İlâllah Şeyh Zekâj</p> <p>Efendi Hâzretleriniñ</p> <p>Bendelerinden merhûm es-Seyyid</p> <p>Derviş Muhammed Emîn Efendi</p> <p>Rûhuna Fâtîha</p> <p>Sene 1253 9 M. (Muharrem)</p>
Resim no: 117	

Katalog no: 97

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Emîn Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 9 Muharrem 1253 H.

Mezar tipi: Toprak

15 Nisan 1837 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 83* 22

Ölçüleri: 28* 127

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 26* 89

Özellikleri: Halvetî başlıklı kitâbe, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Bâkı Allah</p> <p>Ĥazreti pîr Naşûhî ħuddise sirrahu'l-'âlî</p> <p>Evlâd-ı kirâmından ve ħanħâh-ı mezkûr post</p> <p>Nişîni reşâdetlü Muĥyiddîñ Efendi</p> <p>Ĥazretleriniñ hemşiresi şâlihâtdan</p> <p>Ĥüsniye Ĥanımiñ ve cümle mü'minîñ</p> <p>Ve mü'minâtîñ ruĥları-çün</p> <p>Rızâ-i lillâhi te'âlâ el-Fâtîĥa</p> <p>Sene 1315 Ġurre Şa'bân</p>
Resim no: 118	

Katalog no: 98

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hüsniye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1 Şa'bân 1315 H.

Mezar tipi: Toprak

26 Aralık 1897 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 32* 107

Yazı alanı: 28 * 59

Özellikleri: Oval formdaki lâhidenin tepelik kısmı, stilize yapraklar ortasında yer alan üç adet penç motifi ile süslenmiştir. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Ġafūr</p> <p>Fariķat-i 'aliye-i Şa'bāniyye-i</p> <p>Naşūhiyyeden olub misāfireten</p> <p>Dersa'ādetde bulunduđu sırada</p> <p>Vefāt iden Çerkeş</p> <p>Şeyh Hālil Havāşî</p> <p>Efendi merhūmuñ rūh-ı</p> <p>Şerifine ve kaffe-i müslimîn</p> <p>Ervāhına Rızā'en lillāhi Fātiha</p> <p>Sene 1327 26 Zilhicce</p>
<p>Resim no: 119</p>	

Katalog no: 99

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Halil Havâşî

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 26 Zilhicce 1327 H.

Mezar tipi: Toprak

8 Ocak 1910 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 33* 158

Yazı alanı: 31* 123

Özellikleri: Halvetî başlıklı şâhîde, aağı doğru hafif daralan dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 120

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Altıncı ordü-yı Hümâyün mîralaylarından,

‘İzzetlü Hâcı Muştafa Begiñ

Hâlîlesi olub kütb

El-‘ârifîn Hâzreti Naşûhî

Çuddise sirrahu'l-‘âlî

Bendelerinden merhûm ve magfûrun lehâ

Şerîfe Emîne Şâbire Hânımıñ

Rûhî-çün lillâhi'l-Fâtîha

Sene 1281 2 R.(Rebjulevvel)

Katalog no: 100

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Sâbire Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 2 Rebjulevvel 1281 H.

Mezar tipi: Toprak

29 Ocak 1865 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 35* 110

Yazı alanı: 32* 72

Özellikleri: Tepelik kısmı, kıvrık yaprak ve çiçeklerle bezenmiştir. Hemen altta, hilâl motifi ve kıvrık yapraklar yer almaktadır. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 121

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķı

Çelebi Muştafa Paşazāde

Ebübekir Begiñ kerimesi

Ve müderrisinden Abdurrahman

Nāfiż Efendi ĥalılesi

Şerife Nefise Lübābe Ĥanım

Rūhı için el-Fātiĥa

(Tarih kısmı gömülü)

Katalog no: 101

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Nefise Lübābe Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 34 *118

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 30 * 82

Özellikleri: Dilimli kemer formunda olup, kıvrık soyut motiflerle bezenmiştir. Tarih kısmı gömülü olup, kitâbesi, 7 satır halinde görünmektedir. Düz paftalı olarak, celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Allah bes Bâkı heves</p> <p>Merhûm ve mağfûr</p> <p>İlārahmet-i rabbihi'l-Ġafûr</p> <p>Eş-Şeyh 'Ömer Efendi</p> <p>Rûhuna el-Fātiha</p> <p>Sene 1212</p>
Resim no: 122	

Katalog no: 102

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Ömer Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1212 H./1797 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 34* 112

Başlık çap: 86 boy: 25

Yazı alanı: 30* 73

Yazı türü: Celî sülûs

Özellikleri: Halvetî başlıklı şâhide dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülûs ile yazılmıştır.

Resim no: 123

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Merhûm ve mağfûrun leh

El-muhtâc ilâ rabbihi

El-Ġafûr Cennetmekân

Yalnız Muḥammed Bâbanîñ

RûhîçünRızâ'en lillâhi'l-Fâtîḥa

Sene 1217 fî 11 R. (Rebjü'l-âhir)

Katalog no: 103

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği:Muhammed Baba

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 11 Rebûlâhir 1217 H.

Mezar tipi: Lahit

11 Ağustos 1802 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 70 * 15

Ölçüleri: 30* 135

Yazı türü: Sülüs

Yazı alanı: 28 *79

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı şâhîde, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 124

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Merhūme ve mağfūre

El-Muhtāc ilārahmet-i

Rabbihi'l-Ġafūr Sāliha

Ĥātūn rūhiçün

El-Fātiha

Sene 1170 fī gurre Receb

Katalog no: 104

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Sāliha Ĥātun

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1 Receb 1170 H.

Mezar tipi: Lahit

22 Mart 1757 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 47* 178

Yazı alanı: 36 * 64

Özellikleri: Sivri kemerli forma sahip olan şâhidenin alınlık kısmı bitkisel ve soyut süslemelerle bezenmiştir. Hemen altında ise, mukarnaslı bir şerit vardır. Dilimli kemer formunda bir çerçeve içinde yer alan kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 125

Okunuşu:

Āh mine'l-mevt

‘Asākır-i hāśśa Ħazreti şāhāne

Ordū-yı Hümāyūnınıñ piyāde dördünci

Alāyınıñ üçünci tábürınıñ

Biñbaşısı MuĦammed Ağānıñ

Kerimesi merĦūme ve magfūrun lehā

Ħavvā Şādiye Ħanımnıñ rŭĦiçün

Rızā-i lillāhi te‘ālā FātiĦa

Sene 1273 ğurre ...(?)

Katalog no: 105

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Havvâ Şâdiye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1 1273 H./1856 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 27* 116

Başlık ölçüsü: 25* 17

Yazı alanı: 23* 72

Yazı türü: Celî ta’lîk

Özellikleri: Hotoz başlıklı olup, her iki yanda kıvrık yaprak süslemeleri mevcuttur.

Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî ta’lîk ile yazılmıştır.

 <p>Resim no: 126</p>	<p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>‘Azm idüb fânî cihândan</p> <p>Vâlideyniñ bir güli bir nihâli tâze</p> <p>İdi ola bülbül-i Cennet HâkķTe‘âlâ</p> <p>Rahmetiyle rûhumı şâd eyleye</p> <p>Hâsretiyle firķatiyle yaķdı cân ile dîli</p> <p>Sultân Seyyid Aĥmed er-Rufâ‘î</p> <p>Hâzretleriniñ postnişin</p> <p>HâmdîEfendiniñ halîfesi mektûni</p> <p>Hulefâlarından eş-Şeyĥ Seyyid ‘Abdülĥamîd</p> <p>Beg merĥûmuñ rûĥiçün Fâtîĥa</p> <p>Sene 1259 fî 17 B. (Receb)</p>
---	---

Katalog no: 106

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Abdülĥamîd Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 17 Recep 1259 H.

Mezar tipi: Toprak

13 Ağustos 1843 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 96* 22

Ölçüleri: 35* 174

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 33* 143

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı olup, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 12 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 127

Okunuşu:

El-Bâkı Allah Hû

Merhûm ve mağfûr leh

Naşûhîzâde

Şeyh Ahmed Efendi

Rûhiçün el-Fâtiha

Sene 1174 fî 18

Katalog no: 107

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Ahmed Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 18.... 1174 H./1760 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 30* 113

Başlık ölçüsü: 86* 23

Yazı alanı: 28* 68

Yazı türü: Celî ta'lik

Özellikleri: Halvetî başlıklı olup, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 128

Okunuşu:

Lā ilāhe illāllah MuḥammedResūlullah

İlāhî rûz-ı maḥşer meded eyle 'ināyet kııl

Rāziyye binti Naşūhiyye Ḥabîbiniñ kııl şefâ'at

Merhûm Rāziye Monlâ kadın

Rûhîçün el-Fâtiḥa

Sene 1181 H. fî 22 R. (Rebjü'l-âḥir)

Katalog no: 108

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Râziye Münlâ Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 Rebûlâḥir 1181 H.

Mezar tipi: Lahit

17 Eylül 1767 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri: 21* 52

Yazı alanı: 42* 70

Özellikleri: Sivri kemerli olup, aşağıya doğru daralmaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 129

Okunuşu:

Āh mine'l-mevt

Hey merd bulmadı derdine

Hıç emrāzıññ çāresi

Ey felek aldırdım.....

Ġonca-i gülümñ dānesi

Hazıne-i Hümāyñ kethüdāsı esbağ müteveffā

Muħammed Šādık Efendiniñ kerıme-i muħteremeleri

Merħūme Şerıfe Fātıma Hayriyye Ĥanımiñ

Rūħuna Fātıħa Sene 1267 fı 11 Z. (Zi'l-ka'de)

Katalog no: 109

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ş. Fātıma Hayriye Hanım

Bugñnkü durumu: Başlığı kırık, ayakta.

Tarihi: 11 Zilka'de 1267 H.

Mezar tipi: Lahit

7 Eylöl 1851 M.

Lahit ölçüsü: 33* 52* 95

Malzeme: Taş

Formu: Dikdörtgen

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 21* 52

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 14* 31

Özellikleri: Dikdörtgen formlu olan şâhidenin başlık kısmı kopuktur. Yüzeyi epeyce aşınmıştır. Kitâbesi oval çerçeve içerisinde, mâil paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 129-a

Āh mine'l-mevt

Hey merd bulmadı derdine

Hıç emrāzıññ çāresi

Ey felek aldırdım.....

Ġonca-i gülümüñ dānesi

Hazıne-i Hümāyün kethüdāsı esbak müteveffā

Muĥammed Sādık Efendiniñ kerıme-i muĥteremeleri

Merĥūme Şerıfe Fātıma Ĥayriyye Ĥanımiñ

RūĥunaFātıĥa Sene 1267 fı 11 Z. (Zi'l-ka'de)

Katalog no: 110

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ş. Fātıma Ĥayriye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 11 Zilka'de 1267 H.

Mezar tipi: Lahit

7 Eylöl 1851 M.

Lahit ölçüsü: 33 *52* 95

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 21* 52

Yazı türü: Celi ta'lik

Yazı alanı: 14* 31

Özellikleri: Dikdörtgen formlu olan şâhidenin başlık kısmı kopuktur. 129 no'lu şâhidenin kısmında yer alan kitâbedir. Kitâbesi oval çerçeve içerisinde, mâil paftalı olarak, 9 satır halinde ve celi ta'likle yazılmıştır. Çiçekli bir bordürle çevrili kitâbenin, üst ve alt kısımlarında kurdele ve bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Resim no: 130

Hüve'l-Bâkı

Şalınub gez bâğ-ı 'âlemde nihâl-i gül ki

Âh kim ol .. kadem kıldı firdevse hırâm

Güyâ açılmadıķ bir ğonca idi şöyle kim

Gülşen-i 'âlemden aslâ almamışdı bü-yı kām

Yirmi yaşında kırdı âh bād-ı ecel vebā

Vālidesi ağlasuñ añā tā rüz-ı kıyāme

Nevcivānken cām-ı mevti sundı sākı-i ecel

Ķabrini ğulizār-ı cennet eyleye rabbü'l-enām

Sābıķa şarıķcıbaşı Sultan Selim

Kātibi merhūm Muştafa Efendiniñ

Kerimesi merhūme ve mağfure 'Aliye

Ħanım rūhiçün Fātiha

Sene 1227 3 L. (Şevval)

Katalog no: 111

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Aliye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 3 Şevval 1227 H.

Mezar tipi: Toprak

10 Ekim 1812 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celfi sülüs

Ölçüleri: 34* 175

Yazı alanı: 27* 94

Özellikleri: Hotoz başlıklı şâhidenin alınlık kısmı soyut bitkisel motiflerle bezenmiştir. Üst ve alt kısımları simetrik olarak dilimli bir çerçeve içerisinde yer alan kitâbesi, düz paftalı olarak, 4 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķı</p> <p>Beni ķıl mağfiret ey Rabb-i Yezdān,</p> <p>Biĥaķķı 'arş-ı a'zam nūr-i Ķur'ān</p> <p>Gelüb ķabrim ziyāret iden ihvān</p> <p>İdeler rūĥuma bir Fātiĥa iĥsān</p> <p>Dergāh-ı 'ālī ķapucı başlarından</p> <p>İbrāĥim Paşa kethüdāsı merĥūm</p> <p>Ve mağfūr leh Muĥammed Aĝa İbni</p> <p>İbrāĥim Aĝanıñ rūĥiçün</p> <p>El-Fātiĥa Sene 1243 fı ĝurre Ő. (Őa'bān)</p>
Resim no: 131	

Katalog no: 112

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliĝi: Muhammed Aĝa

Bugünkü durumu: Saĝlam, ayakta.

Tarihi: 1 Şa'bān 1243 H.

Mezar tipi: Toprak

17 Şubat 1828 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Kâtibî

İşleniş tekniĝi: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 97* 26

Ölçüleri: 40* 193

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 37* 137

Özellikleri: Kâtibî başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celf sülüs ile yazılmıştır.

Resim no:132

Okunuşu:

Yâ Hû

Ûâlâ'llâhu te'âlâ

Küllü men 'aleyhâ fân

Küllü nefsin zâ'ikatü'l-mevt

Fariq-i naqşiyeden merhûm

Ve mağfûr el-muhtâc ilâ rahmet-i

Rabbihî'l-Gafûr eş-Şeyh

Hasan Babamîñ rûhiçün

Rızâ-i lillâhi te'âlâ el-Fâtihâ

Sene 1267 H. fî 21 M. (Muharrem)

Katalog no: 113

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Hasan Baba

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 21 Muharrem 1267 H.

Mezar tipi: Toprak

26 Kasım 1850 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: ?

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 74* 26

Ölçüleri: 34* 163

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 33* 116

Özellikleri: Dikdörtgen formlu şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 133

Okunuşu:

Yâ Hû

Tarîkat-i ‘âliyye-i Şa‘bâniyye

Fuçarâsından esbağ Eregli kömür

Ma‘denleri ve kazâsı müdiri

Kemâhî Hâlîl Kâdrî Efendi

Ve kâffe-i ehl-i îmân ervâhîçün

Rızâ’ en lillâhi Te‘âlâ Fâtîha

Sene 1280 fî 27 Rebjü’l-âhîr

Katalog no: 114

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Halîl Kadrî Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 27 Rebûlâhir 1280 H. Mezar tipi: Toprak

11 Ekim 1863 M. Formu: Levha

Malzeme: Taş Başlık türü: Azîzî Fes

İşleniş tekniği: Zemin oyma Başlık ölçüsü: 72* 15

Ölçüleri: 42*159 Yazı türü: Celf sülüs

Yazı alanı: 39* 107

Özellikleri: Fes başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi , düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celf sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 134

Okunuşu:

Allah Hû

Enderûn-ı Hazîne-i Hümâyûn

Çuğadar Ağalığından mütekâ'id

Ve Tariğat-i 'âliyye-i Hâlvetiyye

Bendegânından merhûm

Ve mağfûr el-Hâc Muhammed

Mes'ûd Ağaniñ rûhiçün

Rızâ-i lillâhi'l-Fâtiha

Sene 1280

Katalog no: 115

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Mes'ûd Ağa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1280 H./1863-64 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

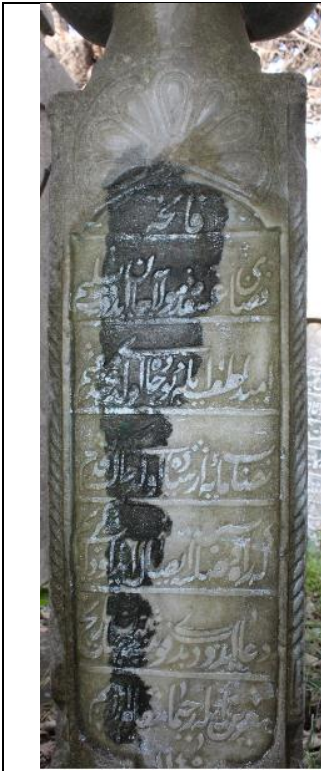
Başlık türü: Hamîdî Fes

Ölçüleri: 35* 148

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 32* 113

Özellikleri: Fes başlıklı olup, aşağıya doğru daralan dikdörtgen formdadır. Kitâbenin üstüne, Halvetî başlık rölyefi işlenmiştir. Kitâbesi düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celf ta'likle yazılmıştır. Kitâbe zemini yeşile boyanmış fakat aşınmadan dolayı rengi solmuştur.

Resim no: 135

Okunuşu:

Fâtîha

Fezâ-yı 'aşqda Mevlâ cân idüb teslim

Ümîd-i lûtf ile bu câh oldı 'abd-i muqîm

Nisâb-ı mâye-i irşâda oldı hâk-i kıdem

Dile râh-ı vaşla işâl ide o zât-ı kerîm

Du'â idüb didi fevtine bu cihân târih

Mağarrın eyle Raḥîmâ maḳâm-ı İbrâhîm

Sene 1145

Katalog no: 116

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İbrâhîm Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1145 H./1732-33 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Nekzebî

Ölçüleri: 25* 148

Başlık ölçüsü: 93* 29

Yazı alanı: 20 * 60

Yazı türü: Celî ta'lik

Özellikleri: Büyükçe bir nekzebî başlığa sahip olan kitâbe, dikdörtgen formdadır. Alınlık kısmında güneş (Şuâ) motifi yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 136

Hüve'l-Bâkı

İlâhî varıcağ (varınca) dâr-ı beğâya

Şefî' ola Muhammed Muştâfâya

Şarıçbaşıniñ zevcesi

Merhûme ve mağfûr lehâ

El-Muhtâc ilârahmet-i rabbihi

El-Ġafûr Mümtâz kadın

RûhiçünFâtiha

Sene 1227

Katalog no: 117

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mümtâz Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1227 H./1812-13 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 37* 168

Yazı türü: Celf sülüs

Yazı alanı: 29* 104

Özellikleri: Tepelik kısmı, üstte 7 altta 11 dilimli soyut süslemelere sahiptir. Hemen altta, kıvrık yapraklar yer almaktadır. Kitâbesi düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celf sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 137

Okunuşu:

Hüve'l-Hallâku'l-Bâkı

Merhûm ve mağfûr el-muhtâc

İlâ rahmet-i rabbihî'l-Gafûr

Çenebâzlar kethüdâsı Dervîş

İbrâhîm rûhî-çün Fâtiha

Sene 1187

Katalog no: 118

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Dervîş İbrâhîm

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1187 H./1773-74 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Dikdörtgen

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 30* 127

Başlık ölçüsü: 94* 28

Yazı alanı: 28* 68

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Halvetî başlıklı kitâbe, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 astır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 138

Okunuşu:

Yâ Hû

Ĥazreti Naşûhî sülâlesinden

Şafvetî Efendi Dergâhı Şeyhi

Merhûm Abdürrahîm Şukrî Efendiniñ

Maĥdûmı es-Seyyid eş-Şeyĥ Mes'ûd

Efendiniñ rûĥiçün el-Fâtîha

Sene 1295 fî 22 Zilhicce

Katalog no: 119

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Dervîş İbrâhîm

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 Zilhicce 1295 H.

Mezar tipi: Lahit

17 Aralık 1878 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 69 * 16

Ölçüleri: 29* 97

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 27 * 67

Özellikleri: Örfî destârî başlığa sahip olan şâhidenin kitâbesi, mâil paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 139

Okunuşu:

Çutbü'l-‘ârifîn ve ğavsü'l-vâsılîn

Ĥazreti Nasûhîzâde eş-Şeyh

Muĥammed Şemseddîñ Efendi Ĥazretleriniñ

Maĥdümimerĥûm ve maġfûr leh

Es-Seyyid Muĥammed Nûreddîñ Efendi

Rûĥiçün Rızâ'en lillâhi'l-Fâtîĥa

Sene 1253

Katalog no: 120

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: M. Nûreddîn Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1253 H./1837-38 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 23* 76

Başlık ölçüsü: 58* 17

Yazı alanı: 21* 52

Yazı türü: Sülüs

Özellikleri: Halvetî başlıklı şâhîde dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 140

Allahü'l-Bâkı

Aldanub naqş-ı cihāna saqın itme hevesi

Duymazsıñ çalınur birgün o rıhlet ceresi

Āh kim tā'ir-i cānı ecel aldı eline

Uçurub semt-i beqāya qodı hāke kafesi

Ĥāsā Topçı 'alayı mıralayı iken ĥayf

Top gibi gürleyerek çıqdı ĥayatım nefesi

Cigerim pārelerini idicek Ĥaqqā vedā'

İrdi eflāke deriğ cümlesiniñāh ve sesi

Fevtime biñ iki yüz yetmiş üç oldı tārih

Lutf-ı Ĥaqq Mır Ĥalimiñ ola feryād-resi

Sene 1273

Katalog no: 121

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mîr Halîm

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1273 H./1856-57 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Azîzî Fes

Ölçüleri: 39* 155

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 29* 113

Özellikleri: Fes başlıklı şâhîde, dikdörtgen formdadır. Üst kısımda kurdele motifli süsleme yer almaktadır. kitâbesi, düz paftalı olarak, 12 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

Resim no: 141

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Ziyâretten murâd olan du'âdır

Bugün baña ise yârın sañadır

Sâbıkâ teşrişâtçı merhûm Muhammed

'Ākif Begefendiniñ kerîmesi

Merhûme 'Āyişe muvaķķate sene

Ĥanım için bir târih niyâz olunur

Sene 1198 fî 18 C. (Cemâziye'l-evvel)

Katalog no: 122

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Âyişe Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 18 Cemâziyelevvel 1198 H.

Mezar tipi: Toprak

9 Nisan 1784 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Sülüs

Ölçüleri:39* 115

Yazı alanı: 36* 82

Özellikleri: Sivri kemerli şâhidenin alınlık kısmı soyut bitkisel motiflerle bezenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celf sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 142

Okunuşu:

(Tuğra)

Cennetmekân Hâzreti eş-Şeyh

Naşûhî Efendiniñ

Kerîmezâdesi merhûme

Ve mağfûrun lehâ Hamîde

Monlâ kadınıñ rûh-ı

Şerîflerîçün el-Fâtiha

Sene 1233

Katalog no: 123

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hamîde Münlâ Kadın Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1233 H./1817-18 M. Mezar tipi: Toprak:

Malzeme: Taş Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma Başlık türü: -

Ölçüleri: 47* 154 Yazı türü: Sülüs

Yazı alanı: 32* 81

Özellikleri: Soyut bitkisel motiflerle süslü şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celi sülüs ile yazılmıştır. Kitâbenin üstünde tuğra yer almaktadır.

Resim no: 143

Okunuşu:

Bulmayüb derdine şifâ bu civân

Gençliğine toymayub vebâdan gitdi hemân

Es-Seyyîd eş-Şeyh Şemseddîn Efendiniñ

Kerîmesi Ruğâni Yusuf Ağâniñ

Zevcesi merhûme Şerîfe Sâoime

ĤanımRûhunaFâtihâ

(Sene kısmı gömülü)

Katalog no: 124

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şerîfe Sâime Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 35* 76

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 34* 59

Özellikleri: Sivri kemerli şâhide, aşağıya doğru daralmaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Merhûm ve mağfûr</p> <p>El-Muhtâc ilârahmet-i</p> <p>Rabbihi'l-Gâfûr Ayazmada</p> <p>Muvaqqit Şeyh Yahyâ Muhyiddîn</p> <p>Efendi Rûhuna Fâtiha</p> <p>Sene 1208 18 C. (Cemâziye'l-âhîr)</p>
--	---

Resim no: 144

Katalog no: 125

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Y. Muhyiddîn Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 18 Cemâziyelâhîr 1208 H.

Mezar tipi: Toprak

21 Ocak 1794 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 103* 25

Ölçüleri: 26* 159

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 24* 81

Özellikleri: Halvetî başlıklı şâhîde, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

	<p>El-Bâkı</p> <p>Sultan Selîm kâtibi sertâc hâcegân</p> <p>Şarıqçıbaşı şâbîq o şâhib-i fûnûn u câh</p> <p>Dergâh-ı evliyâ-yı maqâm itdi cismine</p> <p>Memnûn qurb-i vaşlı ide revâhını</p> <p>Târih-i şâl-i fevtidir ol merd-i kâmilîñ</p> <p>ĤaqqMuştafa Efendiye huldini ide penâh</p> <p>Sene 1279</p>
Resim no: 145	

Katalog no: 126

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mustafa Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1279 H./1862-63 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 92* 215

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 40* 86

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhîdenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 146

Okunuşu:

Hüve'l-Ḥallāku'l-Bāḳi

Vedā'-ı 'ālem-i fānı

Ve vāsıl-ı rahmet-i şamedānı olan

Merhūm veḳāyi' kātibi Naşūhizāde

....hafıdi İbrāhım 'İffet Efendi

Ħalilesi merhūme Ħadiçe Ħanım

Rūhiçün el-Fātiha

Sene 1252 fı 22 N. (Ramazān)

Katalog no: 127

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hatice Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 Ramazan 1252 H.

Mezar tipi: Toprak

31 Aralık 1836 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Muḥakkak

Ölçüleri: 43*87

Özellikleri: Sivri kemerli şâhidenin alınlık kısmı soyut bitkisel motiflerle süslüdür.

Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve muḥakkak hattı ile yazılmıştır.

Resim no: 147

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Merhûm ve mağfûr leh

Bolû-yızâde Seyyîd

Şerîf Efendi Rûhuna

El-Fâtîha Sene 1153

Mâh-ı cemâziyelevvel

Katalog no: 128

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Seyyîd Şerîf Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1153 H./1740 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Burma Sarık / Mücevveze

Ölçüleri: 94* 227

Başlık ölçüsü: 130* 35

Yazı alanı: 34* 65

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Büyükçe bir başlığa sahip olan şâhide silindirik formdadır. Kiâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 148

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâkı

Esbağ müneccimbaşı kethüdâsı

Ĥâdimü'l-fuĥarâmerĥüm Maĥmûd

Efendiniñhalîlesi

Merĥûme ve mağfûr lehâ

Emîne Kadın rûĥiçün

Rızâ'en lillâhi te'âlâ el-Fâtîĥa

Sene 1241 fî 27 Z. (Zi'l-ka'de)

Katalog no: 129

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Emîne Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 27 Zilkade 1241 H.

Mezar tipi: Toprak

3 Temmuz 1826 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 46* 167

Yazı alanı: 34*:80

Özellikleri: Sivri kemerli şâhidenin alınlık kısmında kıvrık yapraklar ve soyut bitkisel süslemeler arasında yer alan meyve tabağı motifi göze çarpmaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 149

Yā Hū

Çāle'n-Nebiyyü 'Aleyhi's-selām

El-Mü'minūne lā yemūtüne bel yağlūne

Men dāre'l-fenā ilā dāri'l-beķāi

Eyā fıhi ķabri imāreni

Ħanķāhıñ postnişini KūtaĦyevi

MerĦūm ve mağfūr es-Seyyid AĦmedŞeyĦ

Nāzikı Efendiniñ rūĦiçün lillāhi

El-FātiĦa 1272

Nemeķahū MeĦmed Ħamdi bi-ibnü'l-merĦūm

9 fı Şehr-i Ramazān

Katalog no: 130

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Nāzikî

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 9 Ramazan 1272 H.

Mezar tipi: Toprak

14 Mayıs 1856 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 100* 25

Ölçüleri: 40 *160

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 40* 135

Hattatı: Sofu Mehmed Efendi

Özellikleri: Örfî destârîbaşlıklı şâhied dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

	<p>Hü</p> <p>Fariqat-i 'āliyye-i Şa'bāniyyeden</p> <p>Nazkî dergāh-ı şerîfi seccāde</p> <p>Nişini ve mâliye neżāreti kıdemā-yı</p> <p>Mümizānından Nazkizāde</p> <p>Eş-Şeyh es-Seyyid Hüseyn Hüsni</p> <p>Efendiniñ rûhiçün el-Fātiha</p> <p>Sene 1331 H.</p> <p>Fî 29 Rebjü'l-evvel</p>
<p>Resim no: 150</p>	

Katalog no: 131

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hüseyn Hüsni Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 29 Rebülevvel 1331 H.

Mezar tipi: Toprak

8 Mart 1913 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 37* 150

Yazı alanı: 35* 115

Özellikleri: Örfî destârîbaşlıklı şâhide dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 151

Okunuşu:

Kutbü'l-ârifîn ğavsü'l-vāsılîn

Ĥazreti Naşûhîzâde Fazlullâh

Efendi Ĥazretleriniñ mahdûmı

Merhûm ve maġfûr leh es-Seyyid Muĥammed

'Atâullâh Efendi rūhiçün

Rızâ'en lillâhi'l-Fâtîha

Sene 1216 fî 20 R.(Rebîü'l-evvel)

Katalog no: 132

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: M. Atâullah Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 20 Rebîülevvel 1216 H.

Mezar tipi: Toprak

31 Temmuz 1801 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî /Mücevveze

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 100* 29

Ölçüleri: 34* 156

Yazı türü: Celî sülûs

Yazı alanı: 31* 99

Özellikleri: Örfî destârîbaşlıklı şâhîde dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülûs ile yazılmıştır.

Resim no:152

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Muhâcirin-i

Çerâkiseden

Mażlûm ve ma'sûm

'Alî Begiñ

Rûhiçün Fâtîha

Sene 1281

Katalog no: 133

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ali Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1281 H./1864-65 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 77* 125

Yazı türü: Sülüs

Yazı alanı : 21* 83

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 153

Hüve'l-Bâkı

Duhter-i Hacı Vâliyüddin Efendiniñ dirig

Nañl-i ömrün eyledi bād-ı ecel mañv u hebā-yı

Bir şabiye duhteri şaldı yetim ve giryenāk

Güş iden bu mā-cerāyı eylemez mi āh vāhı

Ŷatına nisbet-i şehādetdir bu kim nār-ı verem

Yağdı cismin eyledi ĥayfā derünun mişl-i nāy

Zevci Ĥāşim Begle ümm ve vālid-i mehcūrini

Mažhar-ı şabr-ı cemil itsün hemān Bārı-i Hüdā

Bir Şerıfeydi civān başında ĥayf itdi vefāt

Toymadı dünyasına cāy ola cennet saray

Göçdi tevĥid ile tārihin senñh itdim ĥesāb

‘Ayşe Ĥanım bu demde eyledi me’vā-yı cāy

Sene 1274 fı 15 R. (Rebjü'l-āhir)

Katalog no: 134

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ayşe Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Rebûlâhir 1274 H.

Mezar tipi: Toprak

3 Aralık 1857 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 44* 180

Yazı alanı: 35* 107

Özellikleri: Tepelik kısmı vazoda kıvrık yapraklarla süslüdür. Gövdeye bitişen kısmın her iki yanında S kıvrımlı yaprak motifleri yer almaktadır. Kitâbesi bordürle çevrili olup, düz paftalı olarak, 14 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

Resim no: 154

Okunuşu:

Lâ mevcûde illâ Hû

Fariğ-i Hâlidîyye muhibbânından

Ve aşhâb-ı 'ilm ve 'irfândan

.....itkândan ve 'asâkir-i

Şâhâne biñbaşılığından

Müteķâ'id merhûm el-Hâc

Muhammed Süreyyâ Efendiniñ kabridir

Rûhı-çün Fâtîha

Sene 1315 fî 18 Receb

Katalog no: 135

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: M. Süreyyâ Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 18 Receb 1315 H.

Mezar tipi: Toprak

13 Aralık 1897 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Hamîdî Fes

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 33* 150

Yazı alanı: 28* 93

Özellikleri: Fes başlıklıdır. Kitâbenin üstünde yer alan kısım çiçekler ve kıvrık yapraklarla süslüdür. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Ĥayyü'lezi lâ yemût</p> <p>Esbağ Rûm ili kâdı'askeri</p> <p>Merhûm 'Alizâde es-Seyyid Muĥammed</p> <p>Nüreddin Efendi kethüdâsı</p> <p>Eşrâf-ı kuzât-ı kirâm</p> <p>Ževi'l-ihtirâmdan</p> <p>Ve tariĥ-i 'aliyye-i Ĥalvetiyyeden Cennetmekân</p> <p>El-Ĥâc Maĥmûd Efendiniñ rûĥiçün</p> <p>Bi-'aşkı Ĥüdâ ve bi-'aşkı Ĥaydar el-Fâtîĥa</p> <p>Sene 1257 fî 15 Ş. (Şa'bân)</p>
--	---

Resim no: 155

Katalog no: 136

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mahmûd Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Şa'bân 1257 H.

Mezar tipi: Toprak

2 Ekim 1841 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 97* 21

Ölçüleri: 37* 176

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 35* 127

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı şâhide, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 156

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Dilerim bakmıya Rabbim yüzümüñ karasına

Merhem-i şefkat ura ma'siyetim yarasına

Kereminden ne kadar mücrim isem kesmem ümîd

Vâr iken şefâ'atkânımıñ 'afv çaresine

Fariğ-i Hâliyye bendegânından

El-Hâc 'Abdülazîz Efendiniñ

Rûhî-çün el-Fâtiha

Sene 1297 fî 7 Şevval

Katalog no: 137

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Abdülazîz Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 7 Şevval 1297 H.

Mezar tipi: Toprak

12Eylül 1880 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Hamîdî Fes

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 78* 16

Ölçüleri: 38* 167

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 36* 128

Özellikleri: Fes başlıklı şâhide, dikdörtgen formdadır. Kitâbenin üst kısmında, her iki yanda lale motifleri yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

	<p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Cenâb-ı Hâzreti Hüdâ Hâmdiyye</p> <p>Çapuña yalvarub niyâze</p> <p>Geldim lutfundan kabûl it</p> <p>Recâmı benim cürmüme Günâhım</p> <p>Bildim keremiñden 'afv it</p> <p>Yâ Rabb hâtamı benim âh</p> <p>Felek saña netdim böyle</p> <p>Zâr itdiñ beni 'Abd</p> <p>El-Mecîd Efendiniñ kerîmesi merhûme</p> <p>'Aliye Hânım Rûhuna Fâtîha</p> <p>Sene 1236 Z. (Zi'l-ka'de)</p>
--	--

Resim no: 157

Katalog no: 138

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Aliye Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: ... Zilka'de 1236 H./1821 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 24* 134

Başlık ölçüsü: 28* 15

Yazı alanı: 22* 89

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Hotoz başlıklı şâhide, aşağıya doğru daralan dikdörtgen bir forma sahiptir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 12 Satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 158

Bu zât bir mütekellim edîb ve kâmil idi
Şalâh-ı hâl ile kılmışdı ittişâf-ı temâm
Ne çâre eyledi hükmi-ecel qarîn-i memât
İrişdi bezm dilârâ-yı ânina encâm
Kerîmesi ile ğurbetde idi dâmâdı
Diriğ anlara hâşretle göçdi bî-hengâm
Hem olmuş idi bu günlerde kalb-i şâdıķına
Žuhûr ba‘zı vekâyi‘-i vesile-i ‘âlâm
Vefâtı hey’eti erkân-ı hânedânı ile
Getürdi cümle ehîbbâya hüzn ü mâtem-i tām
Senîh düşdi bi-‘arz-ı niyâz bu târih
Hâlîl Efendiye Yezdân ide na‘îmi maķâm
Sene 1281

Katalog no: 139

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Halîl Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1281 H./1864-65 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Silindirik

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü:

Ölçüleri: 81 * 148

Yazı türü: Celî ta’lîk

Yazı alanı: 28* 101

Özellikleri: Silindirik formda ve tepesi sivridir. Üst kısmında alçak kabartma tekniğinde mevlevî sikkesi rölyefi mevcuttur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 13 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hüve'l-Bâkı</p> <p>Ticâret mektûbcısı</p> <p>Sa'îd Hîkmet Begîñ</p> <p>Vekîlharcı merhûm</p> <p>Ve mağfûr el-Hâc</p> <p>Ali Ağanıñ rûh-ı</p> <p>Şerîfi içün Fâtîha</p> <p>(Tarih kısmı toprak altında)</p>
Resim no: 159	

Katalog no: 140

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ali Ağa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: -

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

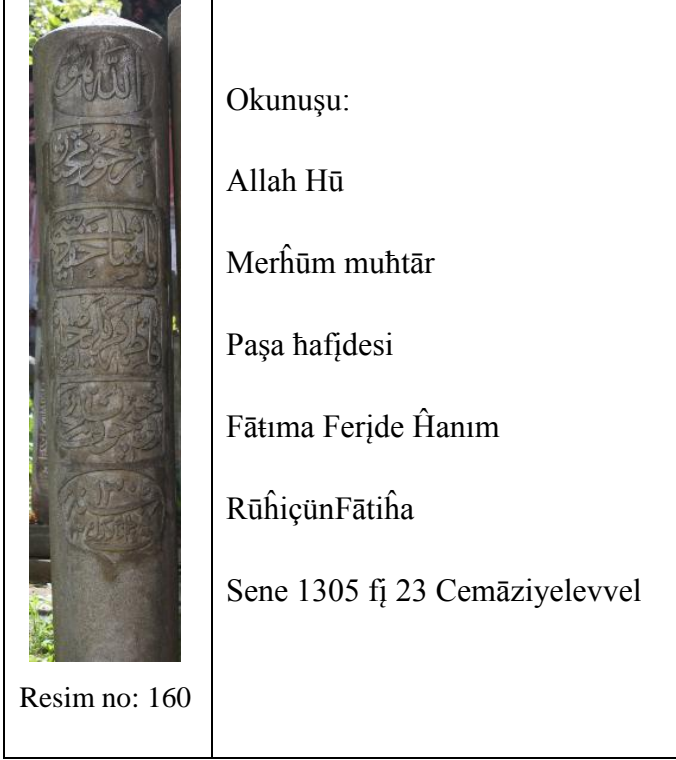
Ölçüleri: 28* 121

Başlık ölçüsü: 54* 10

Yazı alanı: 26* 102

Yazı türü: Celî ta'lîk

Özellikleri: Fes başlıklı şâhide, aşağıya doğru daralan dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak ve celî ta'likle yazılmıştır. Tarih kısmı gömülü olan şâhidenin, görünen kitâbe metni 7 satırdır.

Okunuşu:
Allah Hû
Merhûm muhtâr
Paşa hafîdesi
Fâtıma Ferîde Hânım
RûhiçünFâtiha
Sene 1305 fî 23 Cemâziyelevvel

Katalog no: 141

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fâtıma Ferîde Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 23 Cemâziyelevvel 1305 H.

Mezar tipi: Lahit

6 Şubat 1888 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 86* 162

Yazı alanı: 25* 100

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 161

Okunuşu:

Allah Hū

Es-Seyyid Ahmed

Muhtār Paşa

Merhūmuñ halişesi

Merhūme Emiñe

Ezher Hānımıñ

Rūhiçün el-Fātiha

Sene 1292 fī ğurre Ş. (Şa'bān)

Katalog no: 142

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliğı: Emiñe Ezher Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1 Şa'bān 1292 H.

Mezar tipi: Lahit

2 Eylül 1875 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

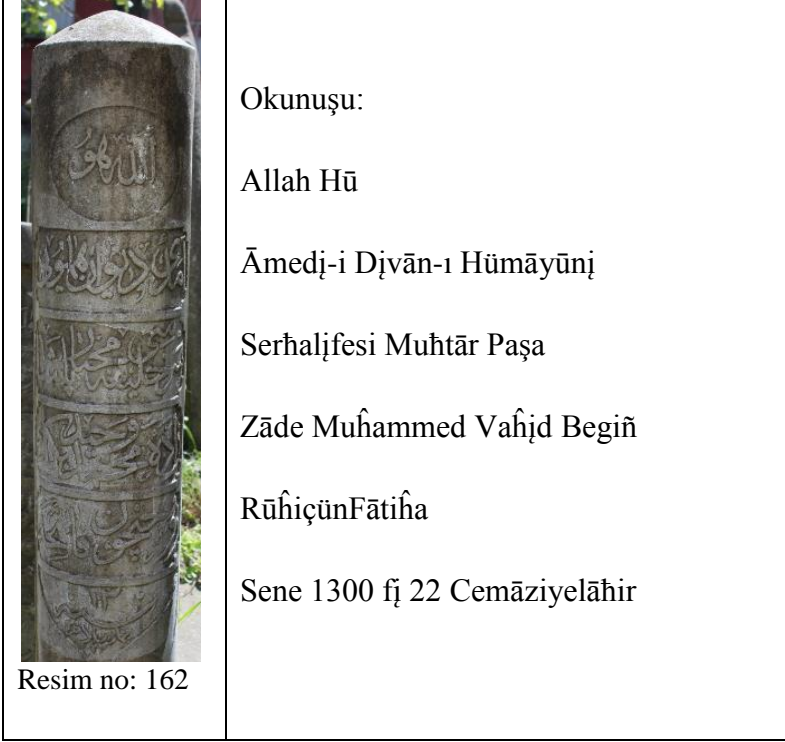
İşleniş tekniğı: Zemin oyma

Yazı türü: Cefi sülüs

Ölçüleri: 102* 178

Yazı alanı: 29* 132

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve cefi sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 162

Okunuşu:

Allah Hū

Āmedj-i Dıvān-ı Hümāyūnj

Serhalıfesi Muhtār Paşa

Zāde Muḥammed Vahîd Begiñ

RūhîçünFātiḥa

Sene 1300 fî 22 Cemāzıyelāhır

Katalog no: 143

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Vahîd Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 Cemāzıyelāhır 1300 H.

Mezar tipi: Lahit

30 Nisan 1883 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celi sülüs

Ölçüleri: 74* 154

Yazı alanı: 30* 78

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celi sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 163

Okunuşu:

Küllü nefsin zâiķatü'l-Mevt
Gelen murûr ile elbet gider bu fânîden
Nice nice yeñiler eskidir cihân-ı kühen
Baķ işde yâver-i şâh-ı zemân Muħammed Beg
Vefât-ı vâlıdesi ile gördi hûzn ü mihen
Yegâne sâlıha-i pāk idi bu merhûme
Fariķ-i Ħâzret-i Ħaķķdı yanında müstaħsen
Vukû'-ı rihleti evlâdını mükedder idüb
İrişdi ğussa-i hicriyle mâtem ü şuyûn
Revân-ı pākini şâyân-ı feyz-i rahmet idüb
Çıla cemâline şâyeste Ħâlîķ-ı zü'l-menn
Seniħ söyle du'â birle fevtine târiħ
Ħabîbe Ħanıma dârü'l-cinân ola mesken
Sene 1276 fî 11 Rebî'ulevvel

Katalog no: 144

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Habîbe Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 11 Rebîulevvel 1276 H.

Mezar tipi: Lahit

8 Ekim 1859 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

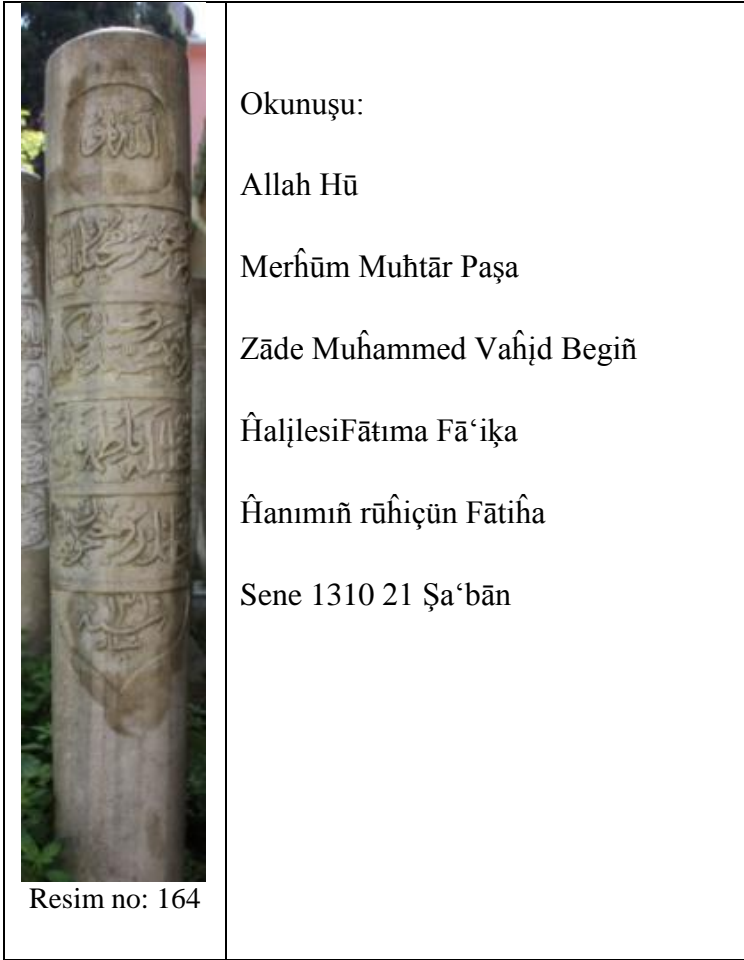
İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 50 *234

Yazı alanı: 40* 158

Özellikleri: Tepelik kısmı, yüksek kabartma tekniğinde çiçekler ve soyut bitkisel motiflerle yoğun bir şekilde bezenmiştir. Kıvrık yapraklarla süslü bordürle çevrelenmiş olan kitâbesi, düz paftalı olarak, 14 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

Katalog no: 145

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fâtıma Fâika Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 21 Şa'bân 1310 H.

Mezar tipi: Lahit

10 Mart 1893 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 73* 147

Yazı alanı: 30* 85

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Katalog no: 146

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ahmed Muhtar Paşa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 23 Şa‘bân 1280 H.

Mezar tipi: Lahit

2 Şubat 1864 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 111* 194

Hattatı: Mâlik

Yazı alanı: 31* 80

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülûsle yazılmıştır.

	<p>Hüve'l-Bâkı Kâle'-n-Nebiyü Şallâllâhu 'Aleyhi vesellem Men mâte ve hüve yeşhedü En lâ ilâhe illâllâh de Hale'l-cennete Şadeka Resûlullâhi 'Aleyhi's-selâm Hâzâ kabrû'l-merhûm ve'l-mağfûr es-Seyyid El-Hâc Muhammed Sa'îd bin el-merhûm El-mağfûr Hâce es-Seyyid İbrâhîm Raḥmetullâhi 'aleyhimâ Sene 1285 fî 15 L. (Şevval)</p>
Resim no: 166	

Katalog no: 147

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Seyyîd İbrâhîm Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Şevval 1285 H.

Mezar tipi: Lahit

26 Ocak 1869 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 84* 184

Yazı alanı: 32* 119

Özellikleri: Aşağıya doğru daralan silindirik formdaki şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

Resim no: 167

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Egil aqdem-i nażar ile Őu mezarım tâşına

'Âkıll iseñ gâfil olma 'aqlıñı al başıña

Şalınub gezerdim her dem neler geldi başıma

'Âkıbet turâb oldum taş döküldü başıma

Merhûm ve mağfûr ilârahmeti rabbihi'l-gafûr

Biñbaşı el-Hâc İbrâhîm Efendi

Rûhiçün lillâhi te'âlâ Fâtiha

Sene 1279

Katalog no: 148

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Binbaşı İbrâhîm Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1279 H./1862-63 M.

Mezar tipi: Lahit

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

Ölçüleri: 30* 133

Başlık ölçüsü: 58 *11

Yazı alanı: 29* 96

Yazı türü: Celî ta'lik

Özellikleri: Fes başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 168

Hüve'l-Bâkı

Ey felek kaçdıñ nedir gence kıyarsıñ dâoimâ

Heb murâdıñ üzre dönmek ğam-efzâ eyledi

Mâhâsal virmediñ aslâ bir nihâle sen kemâl

Her biri cevr ü cefâñdan Hâkka şekvâ eyledi

İşte eşrâfdan el-Hâc Mañmüd Efendi duhterin

Bı-devâ derde düşürdüñ 'ömrüñ ifnâ eyledi

Bâĝ-ı 'iffetde açılmış bir gül-i nevres iken

Şoldırüb bād-ı firâkıñ terk-i dünyâ eyledi

Şarf idüb hârf-i hecâyı söyledim târihini

Genc iken Hâcce Emñne 'azm-i 'uqbâ eyledi

Lillâhi'l-Fâtiha

Sene 1258 fı 15 Ş. (Şa'bân)

Katalog no: 149

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliĝi: Hâcce Emñne Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Şa'bân 1258 H.

Mezar tipi: Lahit

21 Eylül 1842 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 58* 190 Yazı alanı: 35* 110

Özellikleri: Tepelik kısmı, yüksek kabartma tekniğinde soyut bitkisel motiflerle yoğun bir şekilde süslenmiştir. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 13 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır. Kitâbenin etrafı bordürle çevrenmiştir.

Resim no: 169

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkî

Çutbü'l-ârifîn Hâzreti

Naşühîzâde 'Alâ'addîn

Efendi Hâzretleriniñ

Kerîmeleri merhûme Şerîfe

Fâtıma Monlâ kadınıñ

Rûhuna Fâtiha

Sene 1216

Katalog no: 150

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şerîfe Fâtıma Münlâ Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1216 H./1801 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 43* 115

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 43* 85

Özellikleri: Sivri kemerli şâhidenin, alınlık kısmında, kıvrık dallı gül motifleri ve soyut bitkisel süslemeler mevcuttur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 170

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Merhûm ve mağfûr

İlārahmet-i rabbihi'l-ğafûr

Çiçekcibaşı Sâliĥ

Efendi Rûĥuna el-Fâtîĥa

Sene 1157

Katalog no: 151

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Çiçekcibaşı Sâliĥ Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1157 H./1744 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 31*140

Başlık ölçüsü: 107* 40

Yazı alanı: 29* 70

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı şâhide, dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 6 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 171

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Çarınabâd kûri ağası

Ĥâfiż Muştafa Efendiniñ

Ĥalîlesi merhûme ve mağfürun lehâ

El-muhtâc ilâ rahmet-i rabbihî'l-gâfûr

Dervişe Şerîfe 'Âyişe

Ĥanım rûhı-çün Fâtiĥa

Sene 1241 fî 6 M.

Katalog no: 152

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şerîfe Âyişe Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 6 Muharrem 1241 H.

Mezar tipi: Toprak

21 Ağustos 1825 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 43* 154

Yazı alanı: 43* 100

Özellikleri: En üstte palmet motifi yer alan tepelik kısmı sıvrık yapraklar ve çiçeklerle bezenmiştir. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 172

Hüve'l-Bâkı

Gitdi 'Alizâdeniñ duhter-i mâhpeykeri

Üç cinânı idüb hürüş ol âşiyân

Gülmeden o verd-i ter şebnem 'ömrüñ döküb

Oldı revân bâğ-ı gülzâr-ı behište hemân

Ġüş idicek fevtini düşdi bu târih añâ

Āh 'Afîfe Hânım eyledi 'adni mekân

El-Fâtiha

Sene 1234

Katalog no: 153

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Afife Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1234 H./1818 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 26* 100

Başlık ölçüsü: 29* 19

Yazı alanı: 18* 47

Yazı türü: Celî ta'lik

Özellikleri: Hotoz başlıklı olup, kenarları soyut bitkisel motiflerle süslüdür. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî ta'lik ile yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Allah sübhânehû ve te'âlâ</p> <p>Şeyh Nasûhî Efendi merhûmuñ</p> <p>Kerîmesi Hânîfe Kadınîñ Rûhuna</p> <p>Ve bilcümle mü'minîñ ve mü'minât</p> <p>Rahmet eyleye el-Fâtiha</p> <p>Sene 1130</p>
---	---

Katalog no: 154

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hanîfe Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1130 H./1717 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü:

Ölçüleri: 29* 78

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 24* 46

Özellikleri: Sivri kemerlidir. Üst kısmı geniş olup, aşağıya doğru daralmaktadır. Alınlık kısmında şua motifi yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı, 6 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 174

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Ĥālā mi'mār āga kethüdāsı

Es-Seyyid el-Ĥāc 'Ali

Efendiniñ zevcesi

Merhūme el-Ĥācce Emīne

Ĥanım rūĥiçün

El-Fātiĥa

Sene 1240 fı 22 S.(?)

Katalog no: 155

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Hanıfe Kadın

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 ? 1240 H./1824 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 35* 107

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 33* 80

Özellikleri: Yarım daire kemerli şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 175

Okunuşu:

Yâ Hû

Ĥâsıl-ı ‘ömrümüñ cigerpâresi

Gitdi elden dilde qaldı yâresi

Ecr ü şabriñi müyesser kııl Rabbenâ

Vâlideyniñ gayrı yoqdur çâresi

Derviş Muĥammediñ kerimesi

Merĥûme ve mağfûrun lehâ Şerife

Ĥadice Ĥüsne monlâ Rûĥuna

Fâtihâ Sene 12?0

Katalog no: 156

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliğı: Ĥadice Ĥüsne Monlâ

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 12?0

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniğı: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 25* 70

Başlık ölçüsü: 24* 15

Yazı alanı: 25* 60

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Hotoz başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 176

Hüve'l-Bâkı

Cenâb-ı pîr Naşûhî kıddise sirrahu's-Sâmî

Efendimiziñ evlâd-ı mükerremelerinden

Ĥankâh-ı 'âlîde seccâdenişini

Es-Seyyid eş-Şeyhmerhûm MuĤammed MuĤyiddin

Efendi Ĥazretleriniñ maĤdûmı

Ve meclis-i me'ârif kılemi mümeyyizi

Çelebi es-Seyyid eş-Şeyh MuĤammed ŞalâĤaddin

Efendiniñ rûĤiçün el-FâtiĤa

Sene 1321 fî 16 Zi'l-ka'de

Sene 1319 fî Kânûn-i Şânî

Katalog no: 157

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliğı: M. SalâĤaddin Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 16 Zilka'de 1321 H.

Mezar tipi: Lahit

... Kânûn-i Şânî 1319 R.

Formu: Levha

3 Şubat 1904 M.

Başlık türü: Örfî destârî

Malzeme: Taş

Yazı türü: Celî ta'lîk

İşleniş tekniğı: Zemin oyma

Yazı alanı: 35* 112

Ölçüleri: 39* 146

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi , düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

Resim no: 177

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Cenâb-ı pîr Nasûhî ııuddise sirrahu's-Sâmî

Evlâd-ı mükerrerlerinden

Hanķâh-ı 'âliyyede seccâdenişini

Reşâdetlü es-Seyyid eş-Şeyh

Muhammed Muhyiddin Efendi

Ĥazretleriniñ kerîmeleri merhûm

Ĥâcî Râ'if Efendiniñ zevcesi

Ĥâce Emîne ŞabiĤa Ĥanımiñ RûĤuna FâtîĤa

Sene 1312 fî 20 Şevval

Katalog no: 158

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ĥâce Emîne Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 20 Şevval 1312 H.

Mezar tipi: Lahit

16 Nisan 1895 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî ta'lik

Ölçüleri: 66* 126

Yazı alanı: 24* 90

Özellikleri: Silindirik formdaki şâhidenin tepesinde yuvarlak bir süsleme unsuru bulunmaktadır. Üst kısmında, içerisinde kıvrık çiçekler yer alan ince bir bordür mevcuttur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hāzā qabrūn Şeyh Žuhūrî bin Meĥmed Naşūhî Çuddise sirrahümā Sene 1130</p>
Resim no: 178	

Katalog no: 159

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Zuhûrî Efendi

Bugünkü durumu: Başlık kısmı kopuk

Tarihi: 1130 H./1717 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 22* 58

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 20* 36

Özellikleri: Başlık kısmı kopuk ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, paftasız olarak, yekpâre bir çerçeve içerisinde, 5 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 179

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Dördüncü ordū-yı Hümāyūna mensūb

Otuz üçüncü fırkanıñ altmış

Altıncı livāsı Sıvās mevki'

Çumandanı mırlivā merhūm 'Ali

Paşanıñ hālile-i muhteremesi

Merhūme ve magfūre Fātıma

Hanımanıñ rūh-ı pür-fütūhı

İçün Rızā'en lillāhi'l-Fātıha

Sene 1308

Katalog no: 160

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Fātıma Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1308 H./1890 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: -

Ölçüleri: 33* 125

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 31* 90

Özellikleri: Tepelik kısmı, palmet motifi üzerinde, yüksek kabartma tekniğinde 3 adet gül motifi ve yanlarda üzüm asmaları ile bezenmiştir.

Resim no: 180

Okunuşu:

Hüve'l-Hallâku'l-Bâkı

Merhûm ve mağfûr el-muhtâc

İlārahmet-i rabbihi'l-Ġafûr

Müneccimbaşı kethüdâsı

Hâdimü'l-Fuḡarâ

Maḥmûd Efendiniñ

Rûhiçün el-Fâtîha

Sene 1229 28 R.(Rebjü'l-evvel)

Katalog no: 161

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Mahmûd Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 28 Rebülevvel 1229 H.

Mezar tipi: Lahit

20 Mart 1814 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Ta'lik

Ölçüleri: 100* 200

Yazı alanı: 30* 87

Özellikleri: Silindirik formlu şâhidenin üst kısmı kıvrık yapraklarla süslüdür. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır. Kitâbenin alt kısmına ters palmet motifi işlenmiştir.

Resim no: 181

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâkı

Ûutbü'l-'ârifin ğavsü'l-vâsılın

Sultânü'l-Kâmilin Şeyh Nasühî

Ĥazretleriniñ bendelerinden

Cennetmekân Firdevs-i âşiyân

Ûarın-i âbâd kûrî aĝası merhûm

Ve maĝfûr Ĥâfiż Muştafa

Efendiniñ rûhiçün Fâtiĥa

Sene 1253 fî 3 L. (Şevval)

Katalog no: 162

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliĝi: Ĥâfiż Mustafa Efendi

Bugünkü durumu: Saĝlam, ayakta.

Tarihi: 3 Şevval 1253 H.

Mezar tipi: Toprak

31 Aralık 1837 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Azîzî Fes

İşleniş tekniĝi: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 32* 160

Yazı alanı: 30* 100

Özellikleri: Fes başlıklı ve dikdörtgen formludur. Alınlık kısmı, kıvrık yapraklarla süslüdür. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 9 satır halinde ve celî sülüs ile yazılmıştır.

Resim no: 182

Okunuşu:

Göçüb Muḥammed Efendi bu kār-ı mihnetden

Beḳāya itdi ‘azîmet yerin ḳodı ḥālî

Vücūdın itdi fenāda felek anıñ ḥāke

Bu şāḥa içre sürerken kemiyet iḳbālî

Muḥabbet üzre olub ehl-i zîkr ü tevḥîd

Fariḳ ve şerî‘ate mutābıḳ idi her ef‘ālî

Ḥulûs üzre vaśiyyet idüb ḥayātında

Yok žan itdi bu cā-yı ‘adîm-i emśālî

Bi-haḳḳ-ı nūr-ı Muḥammed ilāḥî maḥşerde

Kerîm ismine mażḥār ola her aḥvālî

Vefātına diyecek ğaniyyā iki târiḥ

Şeceresinde biri çıḳdı tutdı bu fālî

İdüb Muḥammed Efendiye rahmeti Yā Rab 1146

Cinān içinde hemān eyle rütbesin ‘ālî

Katalog no: 163

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1146 H./1733 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Alçak kabartma

Başlık türü: Kâtibî

Ölçüleri: 36* 167

Yazı türü: Sülüs

Yazı alanı: 30* 80

Özellikleri: Büyükçe bir kâtibi başlığı olan şâhidenin alınlık kısmında şua motifi yer almaktadır. Kitâbesi, düz paftalı ve her paftada iki satır olmak üzere 14 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

	<p>Okunuşu:</p> <p>Hû</p> <p>Ûutbû'l-ârifîn Hâzreti</p> <p>Nasûhîzâde el-Hâc eş-Şeyh</p> <p>Muhammed Mes'ud Efendi merhûmuñ</p> <p>Mahdûm-ı mûkerremi şâhib-i ahlâk</p> <p>Merdiyye merhûm ve magfûr</p> <p>El-Hâc eş-Şeyh Abdürrahîm</p> <p>Sekrî Efendiniñ rûh-ı şerîfine</p> <p>Lillâhi'l-Fâtîha</p> <p>Sene 1284 22 C. (Cemâziye'l-âhir)</p>
<p>Resim no: 183</p>	

Katalog no: 164

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Abdürrahîm Sekrî Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 22 Cemâziyelâhir 1284 H.

Mezar tipi: Toprak

21 Ekim 1867 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekn işi: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 100* 18

Ölçüleri: 38* 180

Yazı türü: Sülüs

Yazı alanı: 36* 127

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı ve dikdörtgen formludur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 10 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Katalog no: 165

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Ömer Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1103 H./1691 M.

Mezar tipi: Toprak:

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 14* 90

Başlık ölçüsü: 95* 20

Yazı alanı: 14* 60

Yazı türü: Celî ta'lik

Özellikleri: Büyükçe bir Halvetî başlığa sahip olan şâhide, dikdörtgen formludur. Kitâbesi, paftasız olarak, 8 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

Katalog no: 166

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Şeyh Ma'nevî Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1114 H./1702 M.

Mezar tipi: Toprak:

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

Ölçüleri: 15* 100

Başlık ölçüsü: 105* 25

Yazı alanı: 15* 50

Yazı türü: Celî ta'lîk

Özellikleri: Büyükçe bir Halvetî başlığa sahip olan şâhide, dikdörtgen formludur. Kitâbesi, paftasız olarak, 6 satır halinde ve celî ta'lîkle yazılmıştır.

Resim no: 186

Okunuşu:

Yâ Hû

Mekke-i Mûkerremede vefât

İden Kûtübü'l-‘ârifîn

Ħazreti Naşûhizâde

Merhûm ve mağfûr eş-Şeyh

El-Ħâc Muhammed Mes'ûd

Efendiniñ rûhiçün Fâtiha

Sene 1240 fî 23 Z. (Zi'l-ka'de)

Katalog no: 167

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Mes'ûd Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 23 Zilka'de 1240 H.

Mezar tipi: Toprak

8 Temmuz 1825 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 97* 30

Ölçüleri: 37* 180

Yazı türü: Celî sülüs

Yazı alanı: 35* 110

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 187

Okunuşu:

Müsiqa-i Hümayün cenâb-ı şâhâne hudemâsından

Ve Hâzreti Naşûhî kıddise sirrahu'l-'âlî

Sülâle-i tayyibesinden merhûm ve mağfûr

El-muhtâc ilâ rahmet-i rabbihi'l-Gafûr

Seyyid Muhammed 'Atâ'ullah Efendiniñ

Rûh-ı güzeşte-i

Ervâh-ı mü'minînin için el-Fâtiha

Sene 1273

Katalog no: 168

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Atâullah Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1273 H./1856 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hamîdî Fes

Ölçüleri: 32* 110

Başlık ölçüsü: 60* 22

Yazı alanı: 32* 80

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Fes başlıklı ve dikdörtgen formdadır. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 188

Okunuşu:

Āh mine'l-mevt

Belğrad al'ası muhāsebecisi

Mutafa Ziyā Efendiniñ

Maħdūmları merhūm ve mağfūr leh

Abdurrahman Sāmī Begiñ

Rūhiçün el-Fātiha

Sene 1282 15 Zü'l-hicce

Katalog no: 169

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Abdurrahman Sāmī Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 15 Zilhicce 1282 H.

Mezar tipi: Toprak

1 Mayıs 1866 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Hamîdî Fes

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 42* 15

Ölçüleri: 23 *70

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 23* 50

Özellikleri: Fes başlıklı olan şâhide, aşığıya doğru daralan dir dikdörtgen formundadır. Kitâbesi, mâil paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 189

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Ĥālā veķāyî'-i şer'ıyyāt kâtibi

İken irtihâl-i dâr-ı beķā iden pāye-i

Mekke-i Mükerreme Naşühîzāde hafıdı

Merhûm ve mağfûr el-muhtâc ilā rahmet-i

Rabbihi'l-Ġafûr es-Seyyid İbrâhim 'İffet

Efendi rûhiçün Fâtihâ

Sene 1201 fî 20 L. (Şevval)

Katalog no: 170

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: İbrâhîm İffet Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 20 Şevval 1201 H.

Mezar tipi: Lahit

5 Ağustos 1787 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 110* 30

Ölçüleri: 46* 182

Yazı türü: Celî ta'lik

Yazı alanı: 44* 112

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı ve dikdörtgen formludur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 190

Hüve'l-Bâkı

Meclis-i kebîr ma'ârif re'îsi

Ve Rûm ili Şarkî Cema'at-i

İslâmiyyesi nâzırı iken

İrtihâl-i dâr-ı na'îm iden şudûr-ı

'Âzâmdan Hâzreti Pîr Naşûhî

Çuddise sirrahu's-Sâmizâde

Hâfîdi es-Seyyid 'Ali Hâydar

Efendiniñ rûhiçün

Rızâ'en lillâhi te'âlâ el-Fâtîha

Sene 1321 fî 8 Ramazânü'l-mübârek fî leyleti's-sebt

Katalog no: 171

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Ali Haydar Efendi

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 8 Ramazan 1321 H.

Mezar tipi: Lahit

28 Kasım 1903 M.

Formu: Levha

Malzeme: Taş

Başlık türü: Örfî destârî

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık ölçüsü: 90 *20

Ölçüleri: 44* 172

Yazı türü: Ta'lik

Yazı alanı: 34* 136

Özellikleri: Örfî destârî başlıklı ve dikkörtgen formludur. Kitâbesi, düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 191

Okunuşu:

Hüve'l-Ĥayyü'l-Bâķi

Meclis-i kebîr ma'ârif re'îsi

Ve şarķî Rûm ili Cema'at-i İslâmiyyesi

Nâżırı iken irtihâl-i dâr-ı na'îm iden Nasûhîzâde

Ĥafîdi şudûrdan merhûm Ali Ĥaydar Efendi Ĥalîlesi
Emîne Ĥüsne

Ĥanımnî ârâmgâh-ı ebediyyesidir rûhîçün Fâtîha

Fî 3 Şa'bân Târih-i irtihâli fî 8 Eylöl

Sene 1324/1322

Katalog no: 172

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Emîne Hüsne Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 3 Şa'bân 1324 H.

Mezar tipi: Toprak

8 Eylöl 1322 R.

Formu: Levha

22 Eylöl 1906 M.

Başlık türü: -

Malzeme: Taş

Yazı türü: Celî ta'lik

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Ölçüleri: 47* 172

Yazı alanı: 37* 100

Özellikleri: Taç kısmı sivri ve dilimli kemer şeklinde ve rûmî desenleriyle süslüdür. Kitâbesi, düzpaftalı olarak, 8 satır halinde ve celî ta'likle yazılmıştır. Kitâbenin etrafını, soyut süslemeli bordür çevrelemektedir. Altta ters palmet motifi yer almaktadır.

Katalog no: 173

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Dervîş Abdullah

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1164 H./1750 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Örfî destârî

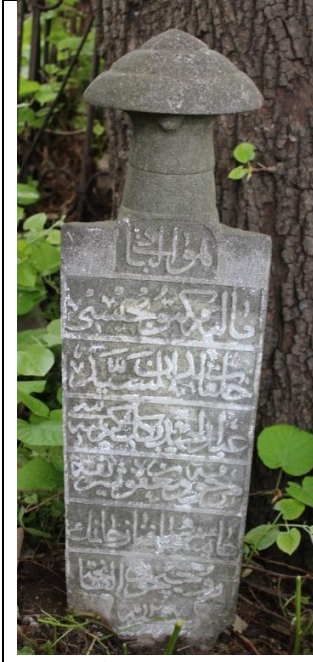
Ölçüleri: 19* 87

Başlık ölçüsü: 76* 25

Yazı alanı: 19* 35

Yazı türü: Celî sülüs

Özellikleri: Halvetî başlıklı ve dikdörtgen formludur. Kitâbesi, düz paftalı ve 4 satır halinde celî sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 193

Okunuşu:

Hüve'l-Bâkı

Hâliyye mektûbcısı

Hulefâsından es-Seyyid

‘Abdülhamîd Begiñ kerimesi

Merhûme ve mağfûre Şerîfe

‘Âyişe Şâfinâz Hânımıñ

Rûhiçün el-Fâtiha

Sene 1257

Katalog no: 174

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Âyişe Sâfinâz Hanım

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 1257 H./1841 M.

Mezar tipi: Toprak

Malzeme: Taş

Formu: Levha

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Başlık türü: Hotoz

Ölçüleri: 22* 70

Başlık ölçüsü: 23 *16

Yazı alanı: 20* 57

Yazı türü: Sülüs

Özellikleri: Hotoz başlıklı ve dikdörtgen formludur. Kitâbesi,düz paftalı olarak, 8 satır halinde ve celf sülüsle yazılmıştır.

Resim no: 194

Okunuşu:

Hüve'l-Hallâku'l-Bâkı

Çudemâ-yı müşîrân-ı 'izâm şaltanat-ı seniyyeden

Esbâk 'asâkir-i Hâşşa-i Şahâne mübeşşiri

Merhûm ve mağfûr ilârahmet-i rabbihi'l-Ġafûr

.....Seyyîd Muĥammed Paşa rûhı

Ve kâffe-i ehl-i îmân ervâhîçün el-Fâtihâ

Sene 1284 fî 29 Ramazân Ketebehü Şevki

Katalog no: 175

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Seyyîd Muhammed Paşa

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 29 Ramazan 1284 H.

Mezar tipi: Lahit

24 Ocak 1868 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 110* 180

Yazı alanı: 33* 95

Özellikleri: Silindirik formlu şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır. Kitâbenin üst kısmında fes başlık rölyefi yer almaktadır.

Resim no: 195

Åh mine'l-mevt

Nāgehānhāndan aldı

Foymadı dünyāsına ol..on bir dānesi

Ġonca-i gülzār-ı 'iffet śoldı hāyfā ey felek

Nice feryād itmesün hāsretle her dem annesi

Ey felek lāyık mı böyle taşdan olsun lānesi

Genç yaşında tekmiļ (?) imiş meger kim vahīdesi

Merhūm Reřid Pařanıñ

Maħdūmı 'asākir-i řāhāne kā'im-mařamlarından

Merhūm Gālib Begiñ rūhı-çün

Sene 1294 17 Zi'l-ka'de

Katalog no: 176

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Gālib Bey

Bugünkü durumu: Sağlam, ayakta.

Tarihi: 17 Zilka'de 1294 H.

Mezar tipi: Lahit

23 Kasım 1877 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celī ta'lik

Ölçüleri: 89* 165

Yazı alanı: 27* 120

Özellikleri: Silindirik formlu řāhidenin kitābesi, düz paftalı olarak, 11 satır halinde ve celī ta'likle yazılmıştır.

Resim no: 196

Okunuşu:

Hüve'l-Hallâku'l-Bâkı

Ûudemâ-yı müşîrân-ı 'izâm saltanat-ı seniyyeden

Esbağ 'asâkir-i hâsşa-i şâhâne müşîri

Merhûm ve mağfûr ilâ rahmet-i rabbihi'l-gafûr

..... Muhammed Reşîd Paşa rûhı

Ve kaffe-i ehl-i imân ervâhîçün el-Fâtîha

Sene 1284 H. fî 29 Ramazân

Ketebenhü Şevki

Katalog no: 177

İnceleme Tarihi: Ekim 2018

Kimliği: Muhammed Reşîd Paşa

Bugünkü durumu: sağlam, ayakta

Tarihi: 29 Ramazan 1284 H.

Mezar tipi: Lahit

24 Ocak 1868 M.

Formu: Silindirik

Malzeme: Taş

Başlık türü: -

İşleniş tekniği: Zemin oyma

Yazı türü: Celî sülüs

Ölçüleri: 110 * 170

Yazı alanı: 35 * 100

Özellikleri: Silindirik formlu şâhidenin kitâbesi, düz paftalı olarak, 7 satır halinde ve celî sülüsle yazılmıştır.

2.4. Şâhidelerin Hat Sanatı Açısından Değerlendirilmesi

Mezar taşları, ait olduğu devrin sosyal, kültürel, dinî v.b. özelliklerini yansıtan tarihi birer vesika olmanın yanında, kitâbelerindeki hat sanatı ile de sanat tarihçilerinin ilgisini çekmektedir. Mezar taşlarındaki kitabeler, bazen manzum ifadeleri, bazen ise sadece mevtânın cinsiyeti, mesleği, ölüm tarihi v.b. bilgileri içermektedir.

Kabir sahibinin ekonomik durumu ve sosyal konumu da, kabir taşına yansımaktadır. Vefat eden kişi, yönetimde veya sosyal hayatta önemli bir mevkide ve zengin bir kişi ise, mezar taşı kitâbesi devrin meşhur şairleri tarafından edebî bir dille yazılır, hatta tarih düşürülürdü. Kitabe metni usta hattatlara yazdırılarak, kabir taşına da usta hakkâklar tarafından işlenirdi.⁴³

2.4.1. Kitâbelerin Taşa İşlenme Aşama ve Teknikleri

Yazının taşa işlenmesi, birkaç aşamalı bir işlemdir. Kitâbe metni önce bir kağıda yazılmakta ve altına karbon kağıdı konularak, yazı, mermer ya da taş malzemenin üzerine aktarılmaktadır.⁴⁴

Klasik usulde ise iğneleme ve silkeleme denilen⁴⁵ bir yöntem daha vardır. Bu yöntemde, tashîh kolaylığı sebebiyle, sarı zırnıkla siyah kağıda yazılmış kitâbe metninin altına yazı kalıbı olarak kullanılacak bir kağıt daha yerleştirilmektedir. Metnin yazı kalıbına aktarılması için, kâğıttaki harflerin kenarları sık bir şekilde iğne ile delinmektedir. Altına konan yazı kalıbı da iğne ile delinmiş olduğundan, bu alt kalıp, taşın üzerine konularak, üzerine kömür tozu serpilip, deliklerden geçirilmektedir. Böylece yazı kalıbı taş veya mermer malzeme üzerine bozulmadan aktarılmaktadır.⁴⁶

Taş yüzeyinde kömür tozlarının iğne deliklerinden geçerek oluşturduğu yazı kopyası, taş ustası tarafından çekiç ve kalem yardımıyla zemin oyma ve kabartma usulleriyle taşa işlenmektedir.⁴⁷

⁴³İrfan Yiğit, *Hıdırlık-Ulumezarlık Osmanlı dönemi Çorum Mezar Taşları* (Çorum: Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2014), 12.

⁴⁴Süleyman Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar* (İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi, 2016), 1: 53.

⁴⁵İnci A. Birol, *Klasik Devir Türk Tezyini Sanatlarında Desen Tasarımı Çizim Tekniği ve Çeşitleri* (İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, 2008), 116.

⁴⁶Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*, 1: 53.

⁴⁷Lütfi Şeyban, *Osmanlı Dönemi Taraklı Mezar Taşları ve Kitabeleri*, (Adapazarı: A.B.B. Kültür Yay., 2007), 14.

Kitabe metnini yazan hattatların bazıları, yazının taşa işlenmesi dikkat ve özen isteyeceği için, taş ustasını ehli arasından seçmiş, hatta bazen taş oyma esnasında kendileri de nezâret etmişlerdir.⁴⁸ Meselâ Hattat Sâmi Efendi, kitâbe metni yazmayı, Edirnekapı'daki Süslü Ali Efendi'nin yapması şartıyla kabul etmiştir.⁴⁹

Yazıların taş yüzeye işlenmesinde, zemin oyma, alçak kabartma, yüksek kabartma, kakma, kazıma, boyama ve renkli taş kullanımı gibi usuller kullanılmaktadır.⁵⁰

Kabartma tekniği; yüzeye işlenecek desen ya da yazının, dışında kalan yüzeylerin oyularak ortaya çıkarılmasıdır. Alçak kabartmada; kabartılacak kompozisyon çok yüksek tutulmaz. Yüksek kabartma tekniğinde ise, kabartılan desen ve oyulan yüzey arasında 2-3 cm'lik bir derinlik söz konusudur.⁵¹ Kabartma tekniği düz yüzeylere yapılabildiği gibi, yuvarlak ve iç bükey zeminlere de yapılmaktadır. Ancak bizim konumuz mezar taşları olduğu için düz zeminler hakkında bilgi vermekle yetindik.

Oyma tekniğinde, taşın yüzeyine işlenecek desen ya da yazının bizzat kendisi yüzeye oyulmaktadır. Kakma tekniğinde, yüzeye işlenecek desen için, önce zemin oyulur. Oyulan yerlere, uygun ölçülerde muhtelif renklerde taşlar kakılır. Kazıma tekniği ise, yüzeye işlenecek desen, motif ve yazıların sert uçlu bir aletle çizgi şeklinde kazınmasıdır. Boyamada, kabartılan yüzey veya zemin boyanmaktadır.⁵² Bazen hem zemin hem de kabartılan kısım boyanmaktadır. Bazen ise, sadece ya zemin ya kabartılan kısım boyanmaktadır.

2.4.2. Hazîredeki Kitâbelerde Hat Sanatı

Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresindeki, okunaklı olan (2 kabrin yan ve arka cephelerinde yer alan kitâbe tekrarlarıyla birlikte) yüz yetmiş dokuz adet kitâbeli şâhidenin, 89 tanesinde celî sülüs, 87 tanesinde celî ta'lik, 2 tanesinde muhakkak ve 1 tanesinde ise rik'a hattı kullanılmıştır.⁵³

⁴⁸Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*, 1: 53.

⁴⁹M. Uğur Derman, "Sâmi Efendi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2009), 36: 74.

⁵⁰Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*, 1: 53. Mehmet Memiş, "Hat Sanatının Uygulama Alanları", (İstanbul: Grafiker, 2019), 416. Yıldırım Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, (Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2002), 508.

⁵¹ Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, 508-509.

⁵² Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, 510, 513.

⁵³ Hazîre ile ilgili rakamsal bilgiler verilirken, kitâbeli şâhide sayısı 179 olarak zikredilmiş fakat bu rakama tekrarlar dâhil edilmemiştir. Tekrar eden kitabeler, aynı taşın farklı yüzeyinde iseler, şâhideye verilen rakama –a ilâve edilerek belirtilmiştir. İki adet kırık ve okunaksız ancak kitâbeli olduğu anlaşılan

Kitâbeli şâhideler tarihsel bakımdan, hicrî 12, 13 ve 14. yüzyılın ortalarını geçen bir dönem aralığında, milâdî ise; 17, 18, 19 ve 20. yüzyıl ortalarına kadar uzanan bir aralıkta toplanmaktadır. Yoğunluk milâdî 18 ve 19. yüzyıllardadır.

17. yüzyıl sonlarına ait yalnızca bir tane mezar bulunmaktadır ve kitâbesi hat sanatı açısından öne çıkacak güzellikte değildir. 20. yüzyıla ait, on dokuz adet mezar mevcuttur. Geri kalan mezarlar 18. ve 19. yüzyıllara aittir.

Hat sanatının mimarî yapılarda ve mezar taşları gibi kağıdanisbetle daha dayanıklı malzemeler üzerinde yer alması, hat sanatının tekâmülünü ve devir özelliklerini izleyebilme imkânı tanımaktadır.⁵⁴

Hat sanatının milâdî 18, 19 ve 20.yüzyıllardaki gelişimine baktığımızda; İsmail Zühdi (ö. 1806), Mustafa Râkım (1758-1826), Kazasker Mustafa İzzet Efendi (1801-1876), Mehmet Şefik Bey (1820-1880), Mehmed Esad Yesârî (ö.1231 H./1798 M.), Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi (ö. 1265 H./1849 M.), Mehmet Şevki Efendi (1829-1887), Sami Efendi (1838-1912), Hulusi Efendi (1868-1940), Necmeddin Okyay (1883-1976) ve Hamit Aytaç (1891-1982) gibi usta isimlerin ve yetiştirdikleri talebelerin öne çıktığı görülmektedir.

Sülüs hattın, 17.yüzyıl hattatı olan Hafız Osman eliyle eriştiği kıvam, talebeleri vasıtasıyla 19. yüzyılda celî sülüsü olgunlaştıracak olan ellere taşınmıştır.⁵⁵ Hafız Osman'ın sülüs üslûbunu celîye uyarlayan Mustafa Râkım Efendi, harf bünyelerindeki estetik ve istiflerdeki ahenk bakımından celî sülüste bir dönüm noktasıdır.⁵⁶ Mustafa Râkım Efendi'nin kıta ve levha eserlerinin dışında mimârîde yer alan eserleri ve mezar taşı kitâbeleri de hat sanatının eriştiği güzelliğin hayranlıkla izlendiği yerlerdendir.⁵⁷

19. asrın önemli hattatlarından bir diğeri Kazasker Mustafa İzzet Efendi'dir. Çok sayıda önemli hattat yetiştirmiş, hem celî sülüs hem de celî ta'lîkte nadide eserler vermiştir.

şâhîde mevcuttur. 179 rakamının içerisinde mevcut olan 2 ilâve kitâbe bunlardır. Okunaksız oldukları için, yazı türü tam olarak anlaşılamadığından, bu ikisi yazı türündeki rakam gruplamasına dâhil edilmemiştir.

⁵⁴ Ahmet SacitAçıkgözoğlu, "Türk Mimarisinde Hat Sanatı", *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, (Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2015), 181.

⁵⁵ Açıkgözoğlu, "Türk Mimarisinde Hat Sanatı" 187.

⁵⁶ M. Uğur Derman – Nihat M. Çetin, "Hat Sanatında Osmanlı Devri", *İslam Kültür Mirasında Hat Sanatı*, (İstanbul: İrcica, 1992), 35, (Açıkgözoğlu, "Türk Mimarisinde Hat Sanatı" 187.

⁵⁷ Derman, *Türk Hat Sanatından Seçmeler*, 382.

Celî sülüsün seyrini kemâle erdiren Sâmi Efendi olmuş, rakam, hareke ve mühmel işaretlerini de istiflerde en mükemmel ve estetik haliyle uygulamıştır.⁵⁸ Hulûsi Efendi ile Necmeddin Efendi (Okyay) gibi celî sülüste usta isimler yetiştirmiştir.⁵⁹

Osmanlı topraklarında celî ta'lik hattın temsilcisi 18. yüzyılda Mehmed Esad Yesârî olmuştur. Vücudunun sağ tarafı felçli olduğu için sol eliyle yazdığı halde, İran kökenli bir yazı türü olan ta'likte, İranlı usta hattatların, bilhassa İmâdü'l-Hasenî'nin en güzel harfleri arasından seçmeler yaparak celî ta'likte Türk Ta'lik üslûbunu başlatmıştır. Bu bakımdan kendisine "İmâd-ı Rûm" lâkabı verilmiştir.⁶⁰

19. yüzyıl celî sülüste olduğu gibi, celî ta'likte de Osmanlı Hat Sanatının zirvesidir. Mehmed Esad Yesârî, oğlu Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi'yi de celî ta'likte usta bir isim olarak yetiştirmiştir. Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi, babasından aldığı bu eğitimle beraber, ta'lik hattında kendi şivesini oluşturmuş ve Türk ta'lik üslûbunu olgun bir seviyeye ulaştırmıştır.⁶¹

Hazîrede yer alan ketebesiz kitâbeler arasında da, hem celî sülüs hem de celî ta'lik hattıyla yazılmış güzel örnekler bulunmaktadır. (Bkz. Resim 20, 34, 54, 60, 63, 64, 75, 97, 119, 124, 133, 145, 152, 160, 161, 163, 164) Bu kitâbelerin 6 tanesi celî ta'lik hattı ile, 11 tanesi ise celî sülüs hattı ile yazılmıştır. Celî ta'lik hatla yazılmış olan kitâbeler, 1 tanesi 18. yüzyıla, 4 tanesi 19. yüzyıla ve 1 tanesi de 20. yüzyıla aittir. Celî sülüsle yazılmış olanlar ise; 1 tanesi 18. yüzyıla, 9 tanesi 19. yüzyıla, 1 tanesi ise 20. Yüzyıla aittir.

Celî ta'likle yazılmış olanlarda harf bünyeleri, ölçülere uygun ve satır dizilimleri yerindedir. Osmanlı'da celî ta'lik hattın gelişim seyri 18. yüzyılda Mehmed Es'adYesârî ile başlamış, 19. yüzyılda oğlu Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi ile kemâle ermiştir. Haziredeki bu yüzyıllara ait kitabeler Osmanlı ta'lik üslubunu yansıtmaktadır. Bunların, Mehmed Yesârî ya da oğlu Yesârîzâde'nin elinden çıkmış olma ihtimali bulunduğu gibi, talebelerinden veya takipçilerinden birinin eliyle yazılmış olması kuvvetle muhtemeldir.

⁵⁸ Derman, "Hat Sanatında Osmanlı Devri", 35.

⁵⁹ Muhittin Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, (İstanbul: Kubbealtı, 2003), 363, 365.

⁶⁰ M. Uğur Derman, *Türk Hat Sanatından Seçmeler*, (İstanbul: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 2017), 344.

⁶¹ Derman, *Türk Hat Sanatından Seçmeler*, 358.

Celî sülüs ile yazılmış olanlarda da harf bünyeleri ölçülere uygun, satır düzen ve istif özellikleribaşarıdır. Celînin 18 ve 19. yüzyıllardaki seyrinde, Mustafa Râkım, Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Sâmi Efendi gibi usta isimler yer almaktadır. Hazîrede bulunan, ketebesiz fakat hat sanatı açısından başarılı olan celî sülüs mezar taşı kitâbeleri, bu usta isimlerin tavrını yansıtabak güzelliğindedir.

Kitâbelerin birçoğu vasat denilebilecek düzeydedir. Taş yüzeyindeki aşınma sebebiyle okunaksız olan ya da zor okunabilenler de mevcuttur. (Bkz. Resim 42, 51, 62, 66, 82, 85, 95, 113, 114, 129, 129a) Hazîrede yer alan eski tarihli şâhidelerin bazılarının hem hattı oldukça zayıf, hem de taş işçiliği bakımından başarısızdır. (Bkz. Resim 173, 182, 184, 185)

2.4.3. Hazîredeki İmzalı Kitâbeler ve Hattatları

Mezar taşlarına ketebe konulması milâdî 18. asır sonlarında başlamıştır.⁶²Nasûhî Mehmet Efendi Cami Hazîresinde imzalı şâhide sayısı 6'dır.Bu şâhidelerde hattat isimleri, kitabenin altına, hat sanatının imza lafızları olan “ketebehû” ve “nemekahû” ifadeleri ile birlikte taş üzerine hakkedilmiştir.

Kitâbelerin altında imzası bulunan hattatlar; Sâmi Efendi (Bkz. Resim 197), Şevki Efendi (Bkz. Resim 198-198-a),Ali Rıza (?) (Bkz. Resim 199, 199-a, 199-b), Mâlik Efendi (Bkz. Resim 200), Sofu Mehmed Efendi (Bkz. Resim 201, 201-a) gibi isimlerdir. Şevki Efendi imzalı kitâbe sayısı ikidir. Ancak bu iki kitâbe, ayrı iki mezarda değil, aynı kişiye ait mezarın baş ve ayak şâhidelerindedir.

⁶²Derman, “Sâmi Efendi”, 36: 72, Ahmed Sacid Açıkgozoğlu, “Eyüp Sultan’da Ketebeli Mezar Taşları”, *1. Eyüp Sultan Sempozyumu-Tebliğler*, (İstanbul: Eyüp Sultan Belediyesi Kültür Yay.,t.y.), 202.

 <p>Resim no: 199 Ali Rıza (?) Efendi</p>	 <p>Resim no: 199-a Ali Rıza (?) Efendi</p>	 <p>Resim no: 199-b Ali Rıza (?) Efendi</p>
 <p>Resim no: 200 Mâlik Efendi</p>	 <p>Resim no: 201 Mehmed Hamdi Efendi</p>	 <p>Resim no: 201-a Mehmed Hamdi Efendi</p>

Tablo -1 Hazîrede yer alan hattat imzalı kitâbelerin ketebeleri

Samî Efendi imzalı kitâbe 4 Zilka'de 1282 H./ 21 Mart 1866 M., Şevki Efendi imzalı kitâbe 29 Ramazan 1284 H./ 24 Ocak 1868 M., ... Ali Rıza (?) imzalı kitâbe 11 Rebiülevvel 1290 H./9 Mayıs 1873 M., Mâlik Efendi imzalı kitâbe 23 Şaban 1280 H./2 Şubat 1864 M., Sofu Mehmed Hamdi Efendi imzalı kitâbe ise; 9 Ramazan 1272 H./14 Mayıs 1856 M. tarihlidir.

Sâmî Efendi daha çok celî sülüs ve celî ta'lik ile mimârîde eserler vermiştir.⁶³Sülüsü Boşnak Osman Efendi'den meşk etmiş, celî sülüs için Mustafa Râkım'ın talebesi Mehmed Şâkir Recâi Efendi'ye gitmiştir. Ta'lik yazıyı ise Kıbrısîzâde İsmail Hakkı Efendi'den meşk etmiştir. Celî ta'likusülünü de Melekpaşazâde Ali Haydar Bey'den öğrenmiştir.⁶⁴

1893 yılında İsmail Zühdî Efendi'nin sülüs nesih murakka'sını esas alarak celî sülüste tâbi olduğu Mustafa Râkım mektebinin eksiklerini tamamlayarak celî sülüsü en olgun kıvamına getirmiştir.⁶⁵ Hazîrede yer alan kitâbesi 1866 tarihlidir ve Mustafa Râkım üslûbunda yazdığı bir yazıdır.

⁶³Süleyman Berk, *İstanbul'un 100 Hattatı*, Kültür A.Ş., İstanbul, 2012, s., 136.

⁶⁴Derman, "Sami Efendi", 36:72.

⁶⁵Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*, 1: 136.

Şevki Efendi sülüs nesih yazıda, döneminde “Şevki mektebi” adıyla anılan olgunluğa ulaşmıştır. Ancak Sâmi Efendi’nin celî sülüste eriştiği seviyeye yetişememiştir. Ustalığını daha çok Mushaf, hilye-i şerîf, kıta, en’âm-ı şerîfler gibi sülüs nesih alanında göstermiştir.⁶⁶

Taş yüzeyindeki aşınmadan dolayı net olarak okunamayan 180 numaralı resimde yer alan hattat imzasında, ilk kelimesi okunamamakta, devamında ise Ali Rıza ismi olduğu tahmin edilmektedir. Kitâbe tarihi 1290 H./1873 M. yılıdır. Kitâbe metni ta’lik olduğundan, o dönemdeki bir ta’lik hattatının talebesi olduğu düşünülmektedir.⁶⁷

181 numaralı resimdeki Mâlik ketebeli şâhidenin hattatı hakkında, son devir hattatlarının ele alındığı kaynaklarda bir bilgiye rastlanamamıştır. Adının Mâlik

⁶⁶M. Uğur Derman, “Mehmet Şevki Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*; (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003), 28: 532-533.

⁶⁷ Kaynaklarda bu dönemde yaşadığı bilinen ve adı Ali Rıza olan hattatlardan biri Seyyid Ali Rızâ Efendi’dir. Üsküdar’da doğup (1290-1300 H.) hayatı boyunca orada ikâmet etmiş ve Üsküdar’da vefât etmiş (1873-1883 M.) bir hattat olması sebebiyle, aynı bölgede bulunan hazîredeki bu mezar taşı kitâbesinin kendisine ait olması ihtimal dâhilindedir. Hocasının Abdurrahman Tevfik Efendi olduğu ve kendisinin de nesih ve ta’likte usta bir hattat olduğu zikredilmektedir. Ancak, kitâbenin 1873 tarihli olması, Ali Rızâ Efendi’nin vefatının ise, 1873-1883 tarihlerine tekâbül etmesi ve eserlerine “Üsküdarî” ketebesini koyduğu bilgisi bu ihtimali zayıflatmaktadır. (“Seyyid Ali Rızâ Efendi”, Ketebe, erişim: 05.05.2019, <https://www.ketebe.org/sanatkar/seyyid-ali-riza-efendi-127>.)

Bu tarih aralığında yaşamış bir başka hattat Ali Rıza Efendi, Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi’nin talebelerinden Bursalı Ali Rıza Efendi’dir. (M. Uğur Derman, “Mustafa İzzet Yesârîzâde”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006), 31: 309.) Hayatı hakkında kaynaklarda bilgi yer almayan Ali Rıza Efendi’nin, hocası Yesârîzâde’nin ta’lik hattında usta olması sebebiyle ta’lik meşk ettiği ve hazîrede yer alan kitâbenin hattı da ta’lik olduğu için, hattatının Bursalı Ali Rızâ Efendi olabileceği de düşünülmektedir.

Bir başka Ali Rızâ Efendi ise, Hattat Şefik Bey’in damadı Ali Rızâ Bey’dir. (Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, 211.) Ancak Ali Rızâ Bey, sülüs nesih ve celî sülüs meşk etmiştir. Ta’lik hattı öğrendiğine dair bilgi kaynaklarda yer almamaktadır. Sülüs ve nesih, Sultan Abdülhamid Han türbedârı Ali Hamdî Efendi’den meşk ederek 1264 H/1848 M. yılında icâzet almıştır. Daha sonra kayınpederi Hattat Mehmet Şefik Bey’den sülüs ve celî sülüs meşk etmiştir. (“Alî Rızâ Bey”, Ketebe, erişim: 06.05. 2019, <https://www.ketebe.org/sanatkar/ali-riza-bey-125>.) Mehmet Şefik Efendi’nin küçük kızı, ve Ali Rızâ Bey’in eşi Huriye Hanım’ın da sülüs, nesih ve nesta’lik’te usta bir hattat olduğu ifade edilmektedir. (Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, 211.)

olabileceği gibi, bir mahlas olması da ihtimal dahilindedir. Hakkında kaynaklarda bilgi bulunmaması, çok bilinen bir hattat olmayabileceğini düşündürmektedir. Ancak kitâbenin celî sülüs hattına bakıldığında usta bir kalem olduğu anlaşılmaktadır. 1280 H./1864 M. tarihli bir kitâbe olması sebebiyle bu tarihlerde hayatta olan bir hattat olduğu kesindir. Kitâbedeki ustalık, 19. Yüzyıl hattatlarından celî sülüste usta olan Kazasker Mustafa İzzet Efendi (ö. 1876), Mehmed Şevket Vahdetî Efendi (ö. 1871), Mehmed Şefik Bey (ö. 1880), Mehmed Şevki Efendi (ö. 1887), Bakkal Arif Efendi (ö. 1909), Sâmi Efendi (ö.1912), Mehmed Nazif Bey (ö. 1913) gibi önemli isimlerin pek tanınmayan bir talebesi olabileceği de düşünülmektedir.

Sofu Mehmed Hamdi Efendi hakkında kaynaklarda çok fazla mâlumat bulunmamaktadır. Bakkal Ârif Efendi'den sülüs nesih nesih meşk etmiştir. Celî sülüste Sâmi Efendi'nin talebesidir.⁶⁸ Ta'lik hattı ise Karinâbâdî Hasan Hüsnî Efendi ile meşk etmiştir. 20. Yüzyıl başları ve ortalarına ait sülüs nesih kıta örneklerinde ketebesini mevcuttur. Vefat tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte ketebesinin görüldüğü son tarihten anlaşıldığına göre 20. Yüzyıl ortalarına kadar yaşadığı düşünülmektedir.⁶⁹ Hazîredeki kitâbesi 19. Yüzyıla ait olup, 1856 tarihlidir. Ketebesini Mehmed Hamdi'dir.

2.5. Şâhidelerde Tezyînat ve Taş İşçiliği

Osmanlı-Türk mezarlıkları, yerleşim yerleri içerisine yapılmış ve aynı zamanda ölümün soğukluğunu hissettirmeyecek şekilde zarif süslemeler ve sembollerle, şehrin en önemli mekanlarından biri haline gelmiştir. Mezar taşlarında kullanılan süslemeler, hem bir toplumun sanat zevkini yansıtmakta, hem de Hüsn-i Hat ve bezeme sanatlarının devir özelliklerini izleyebilme imkanı sunmaktadır.

Osmanlı'da kadın ve erkek mezar taşları, üzerindeki başlıklar ve bezemelerle ilk bakışta ayırt edilecek şekilde yapılmıştır. Erkek mezar taşları genel ayırımla sarık, kavuk ve fes türündeki başlıklarıyla göze çarpmaktadır. Kadın mezar taşlarında ise bazen hotoz başlık kullanılmış fakat daha ziyade kabartma usûlünde değişik çiçeklerle bezenmiştir.

⁶⁸Derman, "Sâmi Efendi", 36: 74, Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, 229.

⁶⁹"Sofu Mehmed Hamdi Efendi" Ketebe, erişim: 05.05.2019, <https://www.ketebe.org/sanatkar/sofu-mehmed-hamdi-efendi-569>.

Desenin taşa aktarımında desen önce genel hatlarıyla taşa aktarılmaktadır. Daha sonra ince işçilik gerektiren yüzey işlemeciliği denen ayrıntıları işlenmekte ve en son zımparalama ve parlatma işlemleri de yapılmaktadır.⁷⁰

Nasûhî Mehmet Efendi hazîresindeki mezarların büyük çoğunluğu milâdî 18 ve 19. yüzyıllara aittir. Bu yüzden şâhideler süsleme açısından genel olarak, bu yüzyıllara aitsanat üslûbu olan barok tarzını yansıtmaktadır.

Hazîredeki en erken tarihli mezar 1103 H. ve 1691/92 M. tarihlidir ve bu milâdî 17. yüzyıla ait tek mezardır. Mezarların en geç tarihli 1369 H./1949 M. tarihlidir ve milâdî 20. yüzyıl ortalarına uzanmaktadır. 20. yüzyıla ait 19 adet şâhide mevcut olup bunların çoğu 20. yüzyıl başına aittir.

Erken tarihli kitâbeli taşlar genel olarak süslemesizdir. Geç tarihli olanlarda Barok üslûbunun yüksek kabartma yaprak ve çiçek motifleri, meyve tabakları, vazoda çiçekler, C ve S kıvrımları, palmet ve deniz kabuğu motifleri gibi tüm etkileri görülmektedir. Lahitler üzerinde de, meyve tabakları ve rozet türü süslemeler başta olmak üzere yoğun süslemeler mevcuttur.

Bezemeler, istiridye, çok kollu yıldız, güneş (Şua) motifi, mühr-i Süleyman, hilâl, kılıç gibi motiflerle birlikte ağırlıklı olarak bitkisel motiflerden oluşmaktadır.

Üzüm, hurma, nar gibi Cennet meyvelerini sembolize eden meyve motifleri, palmet, servi, üzüm asmaı, hurma ağacı, boynu bükük gül ve lale dalları, vazoda gül ve çiçekler, kıvrık dallar, akantus yaprakları ve rûmî desenleri gibi bitkisel bezemeler mevcuttur.

2.5.1. Barok ve Rokoko Üslûbu

Barok; yenilikçi, simetrik düzenden uzak, olabildiğince hareketli ve dışa taşkın karakter arzeden bir sanat üslûbudur.⁷¹ Rönesans sonrası 17. Yüzyılda İtalya'da ortaya çıkmış ve 18. yüzyıl ortalarına kadar, özellikle Fransa'da etkisini sürdürmüştür.⁷²

İsim olarak Portekizce, “yuvarlak ve düzgün olmayan yassı inci”, diğer Avrupa dillerinde de; “aşırı”, “düzensiz”, “anormal”, “tutarsız”, “şekli bozuk” gibi anlamlara gelen Barroco kelimesine dayandırılmaktadır.⁷³

⁷⁰ Yıldırım Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, (Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2002), 31.

⁷¹ Doğan Kuban, *Türk Barok Mimarisi Hakkında Bir Deneme* (İstanbul: Pulman Matbaası, 1954), 9.

⁷² Nurhan Atasoy, “Barok”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, ; (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992), 5: 81.

Rokoko ise, Barok akımını takiben ve onun içerisinde doğmuş bir üsluptur. Daha sevimli, coşkulu, kibar ve keskin olmayan, yumuşak formlu ve samimi bir tarzı vardır. Rokoko sanatının uygulama alanı mimariden ziyade dekorasyon olmuştur.⁷⁴

Mimârî yapı kubbelerinde daire yerine oval şeklin tercih edilmesi, altın yaldızın, heykel, resim ve süslemenin yapılarda bolca kullanılması, süslemede S ve C kıvrımları, istiridye kabuğu motifleri, resim sanatında ışık-gölge oyunları Barok üslûbunun öne çıkan özellikleridir.⁷⁵

17 ve 18. yüzyıllar Osmanlı Devletinin Batı etkilerine açılmaya başladığı bir dönemdir.⁷⁶ 7 Ekim 1720 tarihinde III. Ahmet tarafından, daha evvel bozulmuş olan Osmanlı-Fransız ilişkilerinin düzeltilmesi ve eğitim ile kültür-sanat alanındaki yeniliklerin incelenip, uygulanabilecek olanların padişaha arz edilmesi amacıyla, Yirmi sekiz Mehmet Çelebi başkanlığında bir heyet Paris'e gönderilmiştir. Bu diplomasi ziyareti sonrası, diğer Avrupa ülkelerine de elçiler gönderilmiş, askerî, siyasî, ticarî ve kültürel alanlarda Batı ile etkileşime girilmiş, o dönemde Avrupa'da Barok üslûbu hakim olduğu için Osmanlı sanat ve mimarisinde de Barok etkiler görülmüştür.⁷⁷ Cami, türbe, tekke gibi dinî ve saray, köşk, çeşme ve sebil gibi sivil mimârî alanında uygulama sahası bulan Barok üslûbu, devrin mezar taşlarında da uygulanmıştır.

Osmanlı'da Barok üslûbu, kendine has bir seyir izlemiş ve Batı karakteri taşımakla birlikte Türk Barok üslûbu oluşmuştur. Barok, Osmanlı'da Resim alanında fazla etki göstermemiş, mimârî ve dekoratif sanatlarda ise hayli etkili olmuştur.

Barok üslup, resim sanatında gölge ışık oyunları ile resme perspektif kazandırırken, taş oymada kabarık ve dışa taşkın yapılar ve çiçekler ile esere üçüncü boyut verilmiştir.

Örgülü şeritler, çiçek demetlerinin bağlandığı kıvrımlı kurdeleler, çiçek motiflerinde de Barok özeliği olan C ve S kıvrımlarının uygulanması, tek çiçek guncası, iri ve geniş kıvrımlı yapılar, ışın ve zikzaklar, sütun ve perdeler, püsküller, kıvrık dal şeklinde birbirine bağlanmış çiçekler, vazo içerisinde yer alan çiçekler, bir arma içerisinde yer

⁷³Asiye Okumuş, *Türk Süsleme Sanatlarında Barok ve Rokoko* (İstanbul: İlke Kitap, 2016), 9.

⁷⁴Okumuş, *Türk Süsleme Sanatlarında Barok ve Rokoko*, 12-13.

⁷⁵Atasoy, "Barok", 5: 81.

⁷⁶Gülnur Duran, "18. Yüzyıl Tezhip Sanatı", *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, (Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2015), 397.

⁷⁷Rüçhan Arık, *Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı* (Ankara: Türkiye İş Bankası, 1976), 14-16., Okumuş, *Türk Süsleme Sanatlarında Barok ve Rokoko*, 17-19., Kuban, *Türk Barok Mimarisi Hakkında Bir Deneme*, 22, Duran, "18. Yüzyıl Tezhip Sanatı", 397.

alan çiçekler, sepette çiçekler ve tabak içinde meyveler Barok Rokoko etkisinin Osmanlı'daki bezemelerde görülen yansımalarıdır.⁷⁸

2.5.2. Bezemede Kullanılan Motiflerin Sembolik Anlamları

Servi: Ölümsüzlüğü temsil etmektedir. İnsan ruhunun, ölümle birlikte bedenden ayrılarak Allah'a kavuşmasını simgelemektedir. Uç kısmı bükülü olan servi vefat edenin yakınlarının boynu bükük kaldığını ancak Yaradanın takdiri karşısında sabretmek gerektiğine de işaret etmektedir.⁷⁹ Lafz-ı Celâlin ilk harfi olan elife de benzetilen servi ağacı aynı zamanda vahdeti temsil etmektedir. Yaz kış yaprak dökmeden yeşil kaldığı için hem mezarlıkların peyzajı açısından güzel bir görüntü oluşturmakta, hem de halk arasında uzun boyuyla rüzgarda sallanırken yapraklarından çıkan sesin“Hû” zikri olduğu kabul edilmekte bu sebeple mezarlıklarımızda özellikle yer almaktadır.⁸⁰

Üzüm, Hurma, Nar: Meyve motifleri bazen tabak yada sepet içerisinde, bazen ise, asmaveya ağaç dallarının ucunda görülmektedir. Meyve dalları, hayat sembolü sayılmıştır. Bu meyveler aynı zamanda Kur'ân-ı Kerîm'de Cennet meyveleri olarak zikredilmektedir (Yâsin 36/34, er-Rahman, 11, 68) ve mezar taşlarında da, Cennet'i anımsatan simgeler olarak kullanılmıştır. Meyveli ağacın aynı zamanda insan-ı kâmilî temsil ettiği ifade edilmektedir. Bolluk bereket simgesi olarak da stilize yahut naturalist biçimde mezar taşlarına işlenmiştir. Mezar taşları üzerinde yer alan meyveler, ölüm ve tekrar dirilme ile de ilişkilendirilmiş ve geleceğin tohumunu içinde taşıdığı için, Allah'a dönüş ve tekrar dirilmeyi de anımsatması açısından birer sembol olarak kullanılmışlardır.⁸¹

Lale: Lale hem edebiyatta hem süslemede çokça kullanılan bir unsurdur. Bir sap üzerinde sadece bir tane çıkması sebebiyle tevhidi simgelemektedir. İran kültüründe “ızdırıp çiçeği” olarak adlandırılan lalenin içindeki siyah tomurcukların mistik şiirde Tanrı ile birleşmek, O'nda yok olmak arzusuyla yanıp, ızdırıp çeken kalbi simgelediği

⁷⁸ Faruk Taşkale, “20. Yüzyıl Tezhip Sanatı”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, (Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2015), 417, Duran, “18. Yüzyıl Tezhip Sanatı”, 406.

⁷⁹Beyhan Karamağaralı, *Ahlat Mezar Taşları* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1992), 56;Turhan Baytop - Cemal Kurnaz, “Lâle”, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003), 27: 2, Yusuf Çetin,“Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, erişim: 30.04.2019, https://www.jasstudies.com/Makaleler/1302470317_7-Do%C3%A7.%20Dr.%20Yusuf%20C3%87ET%C4%B0N.pdf

⁸⁰ Lütfi Şeyban, *Taraklı Mezar Taşları ve Kitabeleri*, (Sakarya: A.B.B. Kültür Yay., 2007), 12.

⁸¹“Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları”.

ifade edilmektedir.⁸² Mezar taşlarında sıklıkla kullanılması hem bu sembolik anlamı hem de süsleme unsuru olarak zarif bir çiçek olması sebebiyledir.

Lale gül ile kıyasalanarak, gülün kültür çiçeği, lalenin ise bir taşra çiçeği olduğu, bu sebeple de tarikate yeni giren ham müridleri simgelediği söylenmektedir.⁸³ Lale kelimesinin Arapça yazılışının tersten okunuşu İslam'ın sembolü olan Hilal kelimesini vermektedir. Lale kelimesindeki harfler, Lafz-ı Celâl'inki ile de aynı harflerdir ve hem Lafz-ı Celal, hem lale hem de hilâlin, ebced değerleri 66'dır. Bu sebeple de İslâm kültüründe laleye ayrı bir önem atfedilmiştir.⁸⁴

Gül: Gül motifi edebiyatta, sevgilinin sembolü, İslâm kültüründe Hz. Peygamber'in remzi sayılmaktadır ve ahirette O'na yakın olabilmek maksadıyla, mezar taşlarında sıklıkla kullanılmıştır. Kadın mezarlarında baş şâhidelerinin üst kısımlarında, ayak şâhidelerinde vazo içerisinde, lahit köşebendlerinde kıvrık dallı ve müstakil olarak uygulanmıştır. Stilize veya naturalist ve yüksek kabartma usûllerinde işlenmiştir. Genç yaşta vefat eden hanımların mezar şâhidelerinde gonca olarak kullanılmıştır. Hz Ali'nin vefatından evvel bir demet gül istediği ve onu kokladıktan sonra vefat ettiği rivayeti sebebiyle, gül Bektâşilikte de önemli bir sembol haline gelmiştir.⁸⁵

Güneş (Şuâ) Motifi: Yaşam kaynağı olan güneş, güç sembolü sayılmıştır. Merkezde ufak bir daire ve etrafına dağılan, güneş ışıklarını temsil eden enlice dik kesitler şeklinde uygulanmıştır. Bazen de göbek süslemesi olarak daha ziyâde lahitlerin üzerinde kullanılmıştır. İkinci kullanım, merkezden yönetilen kainatı temsil etmektedir.⁸⁶

Gülbezek (Rozet): Dairevî formlu bir göbek etrafına dizilmiş stilize gül motifleri, gül, gülçe, rozet ve gülbezek adlarıyla süsleme sanatlarında yer almaktadır.⁸⁷ Yazma eserlerde ve Kur'ân-ı Kerîm cüz ve sûre başlarında kullanım alanı bulan bu motif,

⁸² Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, 552.

⁸³ Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, 552.

⁸⁴ Baytop - Kurnaz, "Lâle", 27: 81; "Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları".

⁸⁵ Cemal Kurnaz, "Gül", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1996), 14: 219-222; "Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları".

⁸⁶ "Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları".

⁸⁷ Hasan Özönder, *Hat ve Tezhip Sanatları Deyimleri, Terimleri Sözlüğü*, (Konya: Sebat Ofset, 2003), 57-58.

mimârî tezyinatta da çokça kullanılmıştır. Işınlı güneş biçiminde olanlarına “şemse” adı verilmektedir.⁸⁸

Palmet: Palmiye dalını çağrıştıran, taç yaprakları yelpaze veya bir merkezden yayılan ışını andıran bir motiftir. Bir sap üzerine simetrik olarak dizilmiş, uçları aşağıya kıvrık yapraklardan oluşmaktadır.

Hurma ağacına benzetildiği için, Kur’an’da geçen Cennet nimetleri arasında hurma ağacının da zikredilmesi sebebiyle Cenneti hatırlattığı ve sembolik anlamı olduğu ifade edilmektedir.⁸⁹

Üç, beş veya yedi dilimli uygulamaları mevcuttur. Bir başka grupta ise; üç dilimli, tam açılmış ve serbest tasarım çeşitleri mevcuttur.⁹⁰

Mühr-i Süleyman: Biri ters diğeri düz şekilde iç içe geçmiş iki üçgenden oluşan bir motiftir. Yahudi ve Hristiyanların, “Davud Yıldızı” olarak isimlendirdiği bu motif diğer birçok kadîm gelenekte de önemli bir semboldür. İslam öncesi Doğu kültürlerinde, madde-mana, kadın-erkek, Tanrı-kaos, güzel-çirkin gibi hayatın karşıt yönlerini temsil etmektedir.

İslam kültüründe, kıyamet alâmetlerinden bahseden hadis metinlerinde geçmektedir. (Müsned, II, 259; İbn Mâce, “Fiten”, 31) İsrailiyat’tan birçok unsur barındıran Mühr-i Süleyman; tabiat unsur ve olayları ile hayvanlara hükmeden tılsımlı bir yüzük olarak anlatılmaktadır. Bu sebeple güç ve kudret sembolü olarak birçok sahada kullanılmıştır.

İslam sanatında tezyinî amaçlı olarak, ahşap, dokuma ve metal malzemeler üzerinde ve mimarîde uygulanmıştır. Bulunduğu yere şeytanın giremediği inancı sebebiyle, cami, tekke, türbe gibi yapıların tavan ve kubbelerinde, kapı kanatlarında, mezar taşlarında, çini ve seramikte, çeşme ve sebillerde ve daha birçok uygulama alanında kullanılmıştır. Mutfak eşyalarında zehirlenmeye karşı tılsım olarak kabul edilmiştir. Takı ve giyim kuşamda da yine koruyucu bir sembol olarak kullanılmıştır.⁹¹

⁸⁸ İlhan Özkeçeci-Şule Bilge Özkeçeci, *Türk Sanatında Tezhip*, (İstanbul: Seçil Ofset, 2007), 159-160.

⁸⁹ Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, 533.

⁹⁰ Özbek, *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, 534.

⁹¹ İskender Pala, “Mühr-i Süleyman”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006), 31: 524-526.

Hilal: Kelime olarak; “yüksek sesle haykırmak, ortaya çıkmak, parlamak, sevinmek” anlamlarına gelmektedir.⁹²Hilâl sembol olarak hem İslâm’ı hem Osmanlı Devleti’ni temsil etmektedir.⁹³ Bu sebeple Osmanlı mezarlıklarında çokça kullanılmıştır.

Kılıç: Mezar taşları üzerinde kullanılan kılıç, hançer ve silah gibi motifler, ölen kişinin orduda paşa, asker olduğunu ifade etmektedir. Bazen de ölüm sebebini izah etmek üzere simgesel olarak kullanılmıştır.⁹⁴

2.5.3. Hazîredeki Süslemeli Taşlar (Katalog)

	<p>Ölçüleri: 22*64</p> <p>Fâzıla Hanım’a ait 1 no’lu lahit türü mezarın ayak şâhidesidir. Baş şâhidesi ile aynı süslemeye sahiptir. Alt kısımda süsleme bulunmamaktadır. Üst kısımdaki, ortasında altı yapraklı penç yer alan rozet motifi, her iki yandaki S kıvrımlı yapraklara dayanmaktadır. Bu kısım, yüksek kabartma tekniği ile işlenmiştir.</p>
--	---

Resim no: 202

⁹²İrfan Yücel, “Hilal”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*(Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1998), 18: 13.

⁹³“Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları”.

⁹⁴“Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları”.

Resim no: 203

Ölçüleri en: 19 boy: 53

Alt kısmında süsleme mevcut değildir. Üst kısmı, mevcut üç yaprağını esas alarak altı yapraklı olduğunu tahmin ettiğimiz pençin etrafını çevreleyen rozetle birlikte çapraz olarak yarıdan kırılmıştır. Rozet süsleme, kabartma tekniğinde işlenmiş ve sağlı sollu yerleştirilmiş S kıvrımları üzerine oturtulmuştur.

Resim no:204

Ölçüleri: en: 34 boy: 155

Sol üst kısmı bir darbe alıp hasar görmüştür.

Üstte palmet motifi ve içerisinde altı yapraklı bir çiçek bulunmaktadır. Aşağıdan yukarıya doğru uzanan düz bir dal üzerinde üç adet penç, etraflarını helezon biçiminde saran kıvrık dallarla süslenmiştir.

Resim no: 205

Ölçüleri en: 21 boy: 62

Şâhidenin gövdesini hayat ağacı kaplamakta, alt dalları uçlarında altı yapraklı çiçekler bulunmaktadır. Şâhide üstte yedi dilimli palmet motifi ile nihayetlenmektedir.

Resim no: 206

Ölçüleri en: 32 boy: 114

Vazodan çıkan bir üzüm asması helezonik kıvrımlarla taşın yüzeyini kaplamaktadır. Üst kısımda palmet ve ortasında kabartma olarak çiçek motifi mevcuttur. Alt kısımdaki üzüm asması zemin oyma tekniği ile işlenmiştir.

Resim no: 207

Ölçüleri en: 26 boy: 75

Üst kısmında palmet ve ortasında altı yapraklı çiçek motifi bulunmaktadır. Alt kısım zemin oyma tekniği ile helezonik olarak kıvrılan yaprak motiflerinden oluşmaktadır.

Resim no: 208

Ölçüleri 31*78

Başlık kısmı palmet motifinin üzerinde yer alan yüksek kabartma tekniğinde dört adet gülle süslenmiştir. Armut şeklinin verildiği alt kısımda hurma ağacı görülmektedir. Başlık kısmını gövdeye bağlayan boyun kısmında ve üst kenarlarında soyut süslemeler mevcuttur. Boyun kısmının hemen altında yer alan altı yapraklı çiçek yüksek kabartma tekniğinde işlenmiştir. Her iki yanında da kıvrık dallı lale motifi yer almaktadır.

Resim no: 209

Ölçüleri 29*62

Üst kısmı kopmuş olan şâhidenin yüzeyi kıvrık dal ve uçlarındaki iri yapraklarla süslenmiştir.

Resim no: 210

Ölçüleri 33*124

Hatîce Lâlenâb Hanım'a ait 24 katalog no'lu lahit tipi mezarın ayak şâhidesidir. Vazodan çıkan ve içe kıvrılan yaprak motifleri üst üste üç kalp şekli oluşturmuştur. Üst kısımda bulunan altı yapraklı çiçek ve gül motiflerini etrafındaki yaprak dizisi çevrelemektedir.

Resim no: 211

24 katalog no'lu şâhidenin lahitidir. Lahitin dört bir kenarında, kabartma usûlünde işlenmiş rozet motifi bulunmaktadır. Rozetin ortasındaki daire baklava dilimleri ile bölünmüş, kenarları C kıvrımlı Barok tarzı süslemlerle çevrelenmiştir. En dıştaki on altı uzun dilimle birlikte bir çiçek oluşturmuştur. Baş ve ayak şâhidelerinin yan-alt kısımlarında kıvrımlı süslemeler mevcuttur.

Resim no: 212

Ölçüleri 29*117

Kenarları dilimli bir satha sahip olan şâhide ince bir bordürle çerçevelemiştir. Alınlık kısmı, ortadaki gül demetini çevreleyen yaprak dizisiyle bezelidir. Alt kısım ise, yüzeyi kaplayan hurma ağacı ile süslenmiştir.

Resim no: 213

Ölçüleri 47*93

Silindirik formda olan şâhide lahit şeklindeki mezarın ayak kısmında yer almaktadır. Gövde kısmında, altta ve üstte akantus yaprakları ve kıvrık dallarla süslü boyuna oval bir form içerisinde altı yapraklı çiçek motifi göze çarpmaktadır. Alt kısım sütunçe formunda kıvrık kabartma akantus yaprakları ile, alınlık kısmı ise daha küçük akantus yaprakları ile çevrilidir. Baş kısmında lahana başlık yer almaktadır.

Resim no: 214

Ölçüleri 23*74

Gövde kısmı Barok rokoko üslûbunun en belirgin süslemelerinden olan kurdele ile toplanmış, aşağıya doğru uzayan kıvrımlı bir çiçek buketi ile süslüdür. Üst kısımda palmet formunda başlık bulunmaktadır.

Resim no: 215

Ölçüleri : 73*154

Silindirik formda olan şâhide lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır. Alt kısmında yer alan kabartma tekniği ile işlenmiş akantus yaprakları ile bir sütunçeyi andırmaktadır. Gövdesinde vazo içerisinden çıkan ve helezonik kıvrımlarla uzayan üzüm asması mevcuttur.

Resim no: 216

Ölçüleri 44*150

44 katalog nolu lahit tipi mezarın ayak kısmında yer almaktadır. Başlık kısmı güneşi andıran bir rozet şeklindedir. Hemen rozetin altında bir istiridye motifi göze çarpmaktadır. Yan tarafları S ve C kıvrımlarıyla süslü olup, hemen altında, ortasında gül motifi yer alan gerdanlık asılıdır. Genişleyen alt kısımda vazo içerisinden çıkan kıvrık gül dalları yer almakta, kenarları kıvrık ve oldukça kabarık akantus yaprakları ile sınırlandırılmaktadır. Süslemeleri yüksek kabartma tekniği ile işlenmiş olan şâhide hem teknik hem motifleri ile Barok tarzını yansıtan güzel bir örnektir.

Resim no: 217

Ölçüleri 35*190

Başlık kısmı palmet şeklinde işlenmiştir. Kenarları dendanlı şâhide gövdesinde, helezonik yaprak süslemeleri mevcuttur. Lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır.

Resim no: 218

Ölçüleri 33*114

Taç kısmı sivri ve dilimli kemer şeklinde ve rûmî desenleriyle süslü olan şâhidenin gövde kısmında zemin oyma usûlünde bir kılıç motifi yer almaktadır. Kılıç motifi, üst kısmı dilimli kemerli ve alt kısımda da simetrik olarak aynı dilimleri mevcut olan bir çerçeve içerisine yerleştirilmiştir. Şâhidenin her iki yanında ince ve burmalı sütunçeler bulunmaktadır.

Resim no: 219

Ölçüleri 330*112

Üstü sivri kemer formundaki şâhide aşağıya doğru hafif daralmaktadır. Yüzeyi vazo içerisinde çıkmış helezonik kıvrımlı dallar üzerinde yer alan yaprak ve çiçeklerle süslüdür. Zemin oyma usûlünde işlenmiştir.

Resim no: 220

Ölçüleri 38*120

Başlık kısmı kabartma tekniği ile işlenmiş, merkezden iki yana yayılan iri yapraklardan oluşmaktadır. Şâhidenin kenarları dendanlı gövde kısmında ise hurma ağacı motifi yer almaktadır.

Resim no: 221

Ölçüleri 35,50*156

Başlık kısmında irice bir rozet ve ortasında 12 dilimli çiçek motifi yer almaktadır. Her iki yanda omuzlardan başlığa doğru kıvrılan yapraklar duaya açılan bir çift eli andırmaktadır. Yukarıdan aşağıya doğru hafif daralan gövde kısmında, zemin oyma yöntemiyle hurma ağacı motifi işlenmiştir.

Resim no: 222

Ölçüleri 15*47

Ufak boydaki şâhide, bir bebeğe ait lahit tipi mezarın ayak kısmında yer almaktadır. Başlık kısmı 16 dilimli, iri yapraklı bir çiçek formundadır. Gövde kısmı, dalgalı bir oval form içine işlenen kıvrık yaprak ve penç motifleriyle süslüdür.

Resim no: 223

Ölçüleri 52*152

Tepesi dairesel biçimde nihayetlenen ve aşağıya doğru genişleyen şâhide lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır. Alınlık kısmında vazodan içerisinden çıkan kıvrık dallar üzerinde yer alan yaprak ve çiçeklerle süslüdür. Şâhidenin lahit üzerine oturduğu kısmın köşeri kabartma kıvrık yapraklarla tamamlamıştır.

Resim no: 224

Ölçüleri 35*135

Taç kısmı palmet süslemeli olan şâhidenin omuz kısımlarında Barok dönem özelliği olarak püsküller göze çarpmaktadır. Gövde kısmı ise kıvrık yapraklı bir ağaç motifini barındırmaktadır.

Resim no: 225

Ölçüleri 31*170

Gövde kısmı düz ve süslemesiz olup başlık kısmı palmet formundaki yapraklar içerisinde, beş adet gül motifi ile süslenmiştir. Lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır.

Resim no: 226

Ölçüleri 35*171

Üst kısmında çiçeklerle bezeli hotoz başlık yer almaktadır. Hemen altında dışa taşkın biçimde zikzaklı bir firiz mevcuttur. Gövde yüzeyi ise, zemin oyma tekniği ile, soyut bitkisel motiflerle bezenmiştir.

Resim no: 227

Ölçüleri 36*154

Başlık kısmı üç adet gülün ortasında yer aldığı, palmet görünümündeki yapraklarla süslüdür. Dilimli gövde yüzeyi, kurdele ile bağlanmış kıvrık dallı çiçek buketi ile süslüdür.

Resim no: 228

Ölçüleri 36*130

Üst kısmında, sivri tepelikli ve sivri dilimleri aşağıya doru sarkarak zikzaklı dilimler oluşturan bir başlığı andıran kısım bulunmaktadır.

Gövde kısmı üstte istiridye kabuğu yer alan ve altında yaprak ve çeşitli bitkisel bezemelerle süslüdür.

Resim no: 229

Ölçüleri 39*157

Hotoz başlıklı olan şâhidenin gövde kısmında vazo içerisinde kıvrık dallarıyla birbirine geçmiş gül motifleri yer almaktadır. Zemin oyma tekniği ile işlenmiş süslemeler hem yılların üzerinde biriktirdiği kir hem de taş yüzeyinin aşınması sebebiyle belirgin değildir. Lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır.

Resim no: 230

Ölçüleri : 65*181

Silindirik formda olan şâhidenin üst kısmında ucu sivri kubbemsi bir baş kısım mevcuttur. Gövde kısmında ortada bir servi ağacı ve onun etrafını saran helezonik bitkisel süslemeler mevcuttur. Zemin oyma tekniği ile işlenmiş süslemeler hem yılların üzerinde biriktirdiği kir hem de taş yüzeyinin aşınması sebebiyle belirgin değildir. Lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır.

Resim no: 231

Ölçüleri 33*60

Üçgen tepelikli formda ve alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Gövde kısmında sağlı sollu dalları üç kat halinde uzanan bir gül fidanı yer almaktadır.

Resim no: 232

Ölçüleri : 34*70

Üst kısmında merkezden kıvrık olarak çıkan palmet yer almaktadır. Yuvarlak kemerli alt kısım, meyveleri toprağa gömülü olduğu için görülemeyen ama hazîredeki diğer şâhidelerde yer alan motiflerle karşılaştırıldığında hurma ağacı olması muhtemel görünen bir ağaç motifi ile süslenmiştir.

Resim no: 233

Ölçüleri 33*124

Üst kısımda yer alan rozet içerisinde 4 yapraklı bir çiçek mevcuttur. Rozet kısmı Barok üslup özelliği olan S kıvrımları üzerinde alt gövdeye bitişiktir. Alt gövdenin üstünde yönleri yukarıya doğru dendanlar yer almaktadır.

Gövdesi kıvrık dallı açılmamış lale motifleri ile bezenmiştir.

Resim no: 234

Ölçüleri 30*140

Sivri kemerli formda olan şâhide yukarıdan aşağıya daralmaktadır. Üzerinde zemin oyma tekniği ile işlenmiş fakat taş üzerinde yılların getirdiği aşınma sebebiyle çok net görülemeyen vazoda çiçek süslemesi mevcuttur.

Resim no: 235

Ölçüleri 25*94

Üst kısımda, ortasında penç motifinin yer aldığı bir palmet görülmektedir.

Zemin oyma tekniği ile işlenmiştir.

Yuvarlak kemerli alt kısımda helezonik dallar üzerinde yaprak süslemeleri göze çarpmaktadır.

Resim no: 236

Ölçüleri 24*92

Üst kısmı kabartma tekniğinde işlenmiş palmet süslemelidir. Yuvarlağa yakın dilimli kemerli gövde kısmı lale çiçeklerinin yer aldığı kıvrık dallarla süslüdür.

Lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır.

Resim no: 237

Ölçüleri 27*123

Üst kısmı yarım rozet ya da şua motifi ile kabartma usûlünde süslenmiştir. Dilimli kemere sahip olan gövde kısmında hurma ağacı yer almaktadır.

Gövde kısmı zemin oyma tekniğinde işlenmiştir.

Resim no: 238

Ölçüleri 42*120

Sivri kemerli formda olan şâhide lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır. Servi ağacı motifi ile süslüdür, Zemin oyma tekniğinde işlenmiş ancak taş yüzeyinde oluşan aşınma sebebiyle çok net olarak izlenememektedir.

Resim no: 239

Ölçüleri 98*143

Silindirik formda olan şâhidenin üzerinde servi motifi yer almaktadır. Lahit tipi bi mezarın ayak kısmında yer almaktadır.

Resim no: 240

Ölçüleri 33*134

Üst kısmında, ortasında altı yapraklı bir çiçek yer alan rozet motifi bulunmaktadır. Rozet kısmını gövde kısmına bağlayan aralıkta S kıvrımları göze çarpmaktadır. Yuvarlak kemerli gövde kısmı hurma ağacı motifi ile süslüdür.

Resim no: 241

Ölçüleri 26,5*100

Üst kısmında, ortasında penç motifinin yer aldığı palmet bulunmaktadır. Gövde kısmında zemin oyma tekniğinde yapılmış, ancak taş yüzeyinde meydana gelen aşınma sebebiyle net olarak görülemeyen çiçekli bir ağaç motifi mevcuttur.

Resim no: 242

Ölçüleri 34*150

Üst kısım, ortasında 12 yapraklı bir çiçeğin yer aldığı rozet motifi ile süslüdür. Rozetin hemen altında bir hilal motifi göze çarpmakta, rozetin iki yanından ve hilalmotifinin hemen altından bitkisel karakterli (çiçekli yaprak sarmalı) süslemeler sarmaktadır.

Yukarıdan aşağıya doğru daralan şâhidenin gövde kısmında, vazo içerisinden çıkan helezonik dallar üzerinde yer alan yaprak ve çiçekler yer almaktadır.

Resim no: 243

Ölçüleri 30*108

Üst kısmında damla şeklinde bir motif yer almaktadır. Gövde kısmı hurma ağacı ile süslüdür.

Resim no: 244

Ölçüleri : 30*93

Üst kısmı, ortasında altı yapraklı çiçek bulunan rozet yer almaktadır. Sivri kemerli ve ince bordürle çevrili olan gövde kısmında ucu bükük servi ağacı motifi bulunmaktadır.

Resim no: 245

Ölçüleri 42*147

Lahit tipi bir mezarın baş kısmında yer alan kitâbeli şâhidenin arka kısmıdır. Tepelik kısmı, açılıp kapanan bir parça olup içerisinde toprak dolu olan ufak bir bölümün kapağı niteliğindedir.

Gövde kısmında zemin oyma tekniği ile işlenmiş vazo içerisinde yedi katlı çift kollu bir çiçek yer almaktadır.

Resim no: 246

Ölçüleri 38*110

221 numaralı taşın ait olduğu lahit tipi mezarın ayak şâhidesidir. Kenarları oval dikdörtgen formdadır. İnce bir bordürle çavrili olan şâhide gül fidanı ile süslüdür. Zemin oyma tekniği ile işlenmiş olan süslemesi, taş yüzeyindeki aşınma sebebiyle net görülememektedir.

Resim no: 247

Ölçüleri 40*148

Başlık tipi örfî destârîdir. Dikdörtgen formlu olan şâhidenin süslemesi zemin oyma tekniği ile işlenmiştir. Lahit tipi bir mezarın kitâbeli olan baş şâhidesinin arka kısmıdır. Zemin oyma tekniği ile oval biçimli bir alınlık girintisi verilen şâhide, aynı teknikle işlenmiş vazoda çiçek motifi ile süslenmiştir.

Resim no: 248

Ölçüleri 20*61

Üst kısmında palmet yer almaktadır. Palmetin gövde kısmına bitiştiği yerde ufak, beş adet dendan yer almaktadır.

Üstü hafif sivri kemerli olan gövde kısmı saksıda çiçek ile bezenmiştir. Lahit tipi bir mezarın ayak kısmında yer almaktadır.

Resim no: 249

Ölçüleri 28*135

Hotoz başlıklıdır. Gövde kısmı kazıma/oyma tekniği ile işlenmiş vazoda çiçek motifi ile süslenmiştir. Taş yüzeyindeki aşınma sebebiyle net olarak görülememektedir.

Resim no: 250

35*118

Hotoz başlıklıdır. Yuvarlak kemerli şâhidenin ortasında servi motifi yer almaktadır. Servi motifini kıvrımlarla saran üzüm asmaları, üç kat halinde dolanmaktadır. Kabartma usûlünde işlenmiştir.

Resim no: 251

Ölçüleri 33*140

Üst kısmı zemin oyma tekniğinde palmetle süslüdür. Yuvarlak kemerli gövde kısmında ise aynı teknikle işlenmiş hurma ağacı motifi yer almaktadır.

Resim no: 252

Ölçüleri 33*151

Hotoz başlıklıdır. Sivri kemerli gövde kısmı zemin oyma tekniği ile işlenmiş hurma ağacı motifiyle süslenmiştir.

Resim no: 253

Ölçüleri 38*145

Üst kısmında, ortada zemin oyma tekniği ile işlenmiş palmet rölyefi ve çevresini saran, uç kısımda birleşerek sivri kemer oluşturan, yaprak dizileri mevcuttur.

Alt kısımda, kurdele ile sarılmış, kıvrık yaprak ve çiçeklerin yer aldığı helezonik dallar yer almaktadır.

Resim no: 254

Ölçüleri 24*140

Servi motifinin yer aldığı şâhide üs kısımdan darbe almış yahut işlenmesi tamamlanmadan bırakılmış görüntüsü vermektedir.

Resim no: 255

Ölçüleri 26*130

Üst kısmı palmetli olup gövde kısmı ile bitiştir. Yerde zemin oyma tekniği ile yuvarlak kemer dizisini andıran girintiler işlenmiştir.

Gövde kısmında kıvrımlı dallarla yükselen, üç yapraklı yonca çiçekleri mevcuttur. Zemin yeşil olup, üzerine beyaz boya sürülmüştür. Yer yer dökülen yerlerden yeşil renkler görülmektedir.

Zemin oyma tekniğinde işlenmiştir.

Resim no: 256

Ölçüleri 28*138

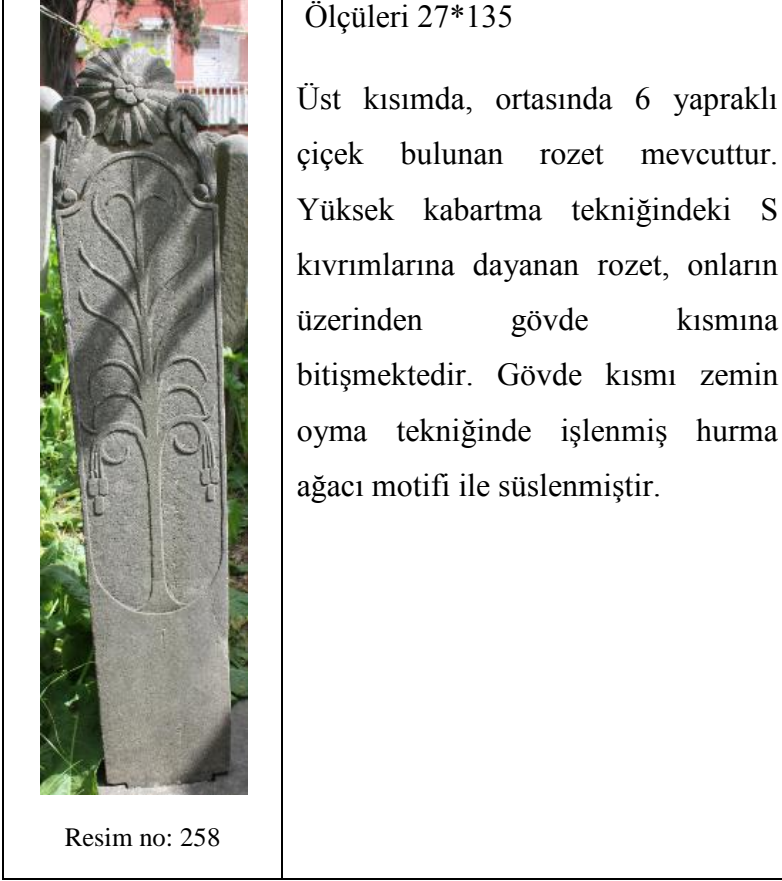
Üst kısmında sivri kubbemsi bir tepelik mevcuttur. Yuvarlak kemerli gövde kısmı yukarıdan aşağıya hafif daralmaktadır. Üzerinde zemin oyma, kazıma tekniği ile üzüm asması işlenmiştir. Ancak taş yüzeyinde meydana gelen aşınma ve kir sebebiyle süsleme pek görülmemektedir. Sol yana eğik vaziyettedir.

Resim no: 257

Ölçüleri 36*159

Sivri kemerli ve yukarıdan aşağıya doğru daralan bir forma sahiptir. Zemin oyma tekniği ile işlenmiş hurma ağacı motifi ile bezenmiştir.

Resim no: 260

Ölçüleri 35*145

Üst kısmında, ortasında altı yapraklı çiçek bulunan bir rozet yer almakta ve yüksek kabartma tekniğinde işlenmiş S kıvrımları ile gövdeye oturmaktadır. Gövde kısmında zemin oyma tekniğinde bir hurma ağacı motifi yer almaktadır.

Resim no: 261

Ölçüleri 24*91

Üst kısmında üst üste konmuş ve alt kısımları yaprak motifleri ile süslenmiş iki hotoz başlık görülmektedir. Gövde kısmı süslemesi yoğun ve yüksek kabartma tekniğindedir. Sağ ve sol kenarları sütunçe görünümünde bordürlü oval çerçeve içine alınmış, karanfil, zambak, küpe çiçeği ve güllerin yer aldığı bir vazoyer almaktadır.

Çerçevenin üst kısmı akantus yaprakları ile süslenmiştir.

Resim no: 262

Ölçüleri 44*171

Üst kısmında, merkezden kıvrılarak çıkan bir palmet yer almaktadır.

Gövde kısmı yuvarlak kemerli olup, üstte Barok tarzı püsküller göze çarpmaktadır.

Alt kısım ise, zemin oyma tekniğinde, büyükçe bir vazo içerisinde yer alan çiçekle süslenmiştir.

Resim no: 263

Ölçüleri 63*115

Silindirik formlu şâhidenin üst kısmında yüksek kabartma olarak kozalak motifi yer almaktadır.

Silindirik kısmın üst tarafı, içerisinde ufak çiçeklerin yer aldığı bir bordürle çevrilidir.

Alt kısım sütunçe formatında akantus yaprakları ile kabartma tekniği ile süslenmiştir.

Gövdesi üzerinde başka bir tezyinat bulunmamaktadır.

Resim no: 264

Ölçüleri 31*115

Üst kısmında alt kısmından bağlı kabartma palmet mevcuttur.

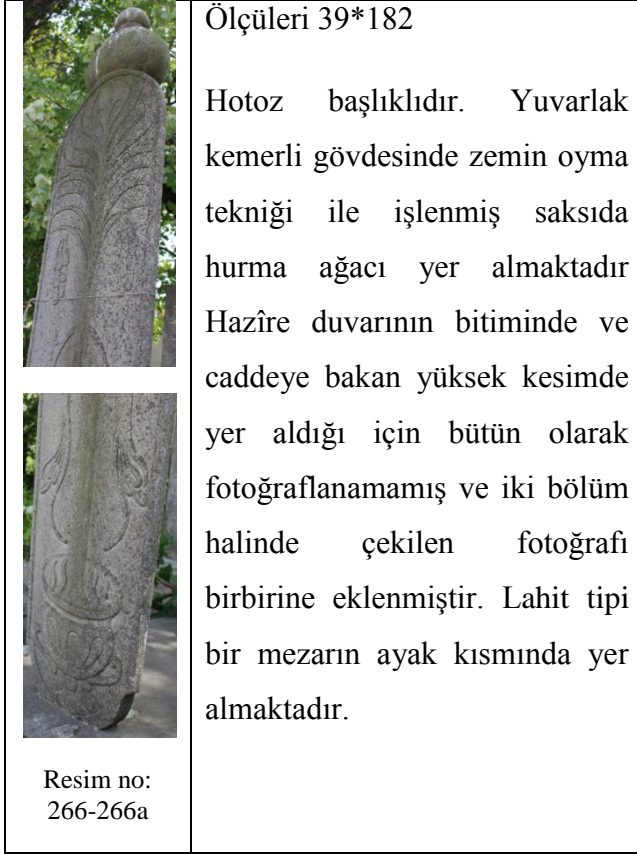
Yuvarlak kemerli gövde kısmı zemin oyma hurma ağacı ile süslenmiştir.

Resim no: 265

Ölçüleri 34*139

Sivri kemerli yukarıdan aşağıya doğru daralan bir forma sahiptir. Üzerinde zemin oyma tekniği ile işlenmiş hurma ağacı motifi yer almaktadır. Taş yüzeyinde oluşan aşınma ve kir nedeniyle süslemesi net olarak görülememektedir.

Hazîrede 33*150 ölçülerinde vazoda çiçek motifinin yer aldığı bir süslemeli şâhide daha mevcut olup, bulunduğu yer hazîre duvarının hemen dibinde ve caddeye bakan yüksek kısımda yer aldığı için fotoğraflanamamıştır.

2.6. Hazîredeki Şâhide Başlıkları

Osmanlı mezar taşlarında erkeklere ait şâhide başlıklarında kullanılan başlık türleri, sarık, kavuk ve fes olmak üzere üç ana grupta toplanmaktadır. Sarık daha ziyâde bir tarikat bağı olan kişilerin mezar taşlarında yer almaktadır. Fes ve kavuk ise, devlet idaresinde ve memuriyette görevi olanlara hastır.

Kadın şâhidelerinde ise, çoğunlukla, taç kısımları çiçeklerle bezenmektedir. Bazen hotoz başlıklı kadın şâhidelerine de rastlanmaktadır.

Devlet yönetiminde yer alan kişilerin, din adamları ve tasavvuf erbâbının, askerlerin, ilim adamları ve katiplerin, esnaf ve sanatkârların her birinin hayattaki konumuna göre mezar şâhidelerindeki başlıklar da farklılık arz etmektedir.

Cinsiyet, meslek, sosyal konum, rütbe, tasavvufî intisap gibi durumlara göre değişiklik arz eden başlık türleri, Mücevveze, Örfî, Kâtibî, Dardağan, Mevlevî, Selimî, Yusufî, Celâlî, Ahmedî, Cüneydî, Edhemî, Halvetî, Kâdirî, Kallâvî, Serdengeçti, Kalafat, Perişânî, Horasanî gibi değişik isimlerle anılmaktadır.⁹⁵

Kallâvî, Mücevveze, Kafesî Sarıklı, Kâtibî, Örfî başlıklar ve Yeniçeri Başlıkları kavuk türü başlıklardır.⁹⁶

Kallâvî kavuk; Osmanlı devlet idaresinde Sadrazamlar, Kubbealtı vezirleri, üç tuğlu paşalar ve Kaptan-ı deryâlar tarafından kullanılmış, arefe günleri ve orduyla sefere çıkıldığında giyilmiştir. Adından da anlaşıldığı gibi, büyük boyutlu bir başlık türüdür.⁹⁷

Mücevveze kavuk ise; saray görevlileri, Sekbanbaşı, Yeniçeri Ağası gibi komutanlar ile Hünkâr Çavuşları ve müteferrikalar tarafından kullanılmıştır. Sultan II. Mahmud zamanına dek yaygın bir şekilde kullanılan bu başlık türü, fes kullanımının başlamasından sonra ortadan kaybolmuştur.⁹⁸

Kâtibî kavuk; baş kapı kethüdâları, kapıkulu görevlileri ve üst düzey yeniçerilere ait bir başlık türüdür.⁹⁹ Aynı zamanda, hizmetliler, alt ve orta dereceli memurlar tarafından da kullanılmaktadır.¹⁰⁰

Tablo – 2 Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresinde Yer Alan Kâtibî Başlıklar

Genel bir adlandırma ile örfî destârî denen başlık türleri başlangıçta, orta ve alt tabaka ulema sınıfı ve kadılar tarafından kullanılmıştır. Bu tür başlıklar, yassı ve dilimli bir takke etrafına sarılan destar ile oluşturulmuştur. Daha sonra tarikat mensubu dervişler

⁹⁵ Lütfî Şeyban, *Taraklı Mezar Taşları ve Kitabeleri*, (Sakarya: A.B.B. Kültür Yay., 2007), 137.

⁹⁶ Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*, 30.

⁹⁷ Şeyban, 137, Berk, *Zamanı Aşan Taşlar*, 35.

⁹⁸ Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*, 35.

⁹⁹ Şeyban, 137.

¹⁰⁰ Hacer Kara-Şerife Danişık, *Konya Mezarlıkları ve Mezartaşları*, (Konya: Meram Belediyesi Kültür Yay., 2005), 42.

tarafından da kullanılmaya başlayınca yaygınlık kazanmıştır.¹⁰¹ Örfî destarî olarak da adlandırılan bu başlık grubu sarık türü başlıkları oluşturmuştur.

Sarik türü başlıklar, vefat eden kişinin mensubu olduğu tarikate göre farklılık arz etmektedir. Bu başlıklar, Halvetî, Mevlevî, Kâdirî, Nakşî, Bektâşî Bayrâmî, Celvetî gibi tarikatlerin isimleriyle ve alt kollarına ait Şâbânî, Karabâşî, Cerrâhî, Eşrefî, Sünbülî gibi isimlerle anılmaktadır. Tarikat başlıkları, her tarikatın, takke kısmına dikişlerle oluşturulan farklı dilim sayılarına göre ayırt edilmektedir. Misal olarak; Bayrâmî başlıkları 6 dilimli, Celvetî 12, 13 ve 18 dilimli, Kâdirî 8 terkli, Bedevî başlıkları 12 terkli, Bektâşî Fahirleri 9 ve 12 terkli, bir alt grubu olan Horasânî ve Edhemî başlıkları 4 terkli olarak tabir edilmektedir.¹⁰²

Tarikata muhib olarak gönül vermiş fakat intisap etmemiş kişilerin mezar taşlarına ise, tarikat başlığı konulmamış, şâhidenin gövdesine başlığın rölyefi işlenmiştir. Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresi'nde de bu şekilde mezar taşları vardır. (Bkz. Tablo - 3)

Tablo – 3 Tarikat muhibbi olan kişilerin mezar taşlarına işlenen tarikat başlık rölyefleri

Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresi'nde yer alan şâhîde başlıklarından, tarikat mensubiyetini ifâde edenler, buranın Halvetî tekkesine ait bir hazîre olması sebebiyle, Halvetî ağırlıklıdır. Halvetîyye tarikatının sembolü olan dört kapılı, on dallı tacı, Halvetiyye'nin Cerrâhî, Sünbülî, Şâbânî, Karabâşî ve Nasûhî gibi tüm kollarında, destarlarındaki ufak farklılıklarla birlikte aynı şekilde kullanılmıştır.¹⁰³

Nasûhî Mehmet Efendi'nin Mevlevîliğe de muhabbeti ve bağlılığı olması¹⁰⁴ sebebiyle, hazîrede Mevlevî muhibbi olan kişilerin de mezarı bulunmaktadır.

¹⁰¹ Berk, *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*, 35.

¹⁰² Atasoy, *Derviş Çeyizi*, 35, 36, 46, 50, 58, 92.

¹⁰³ Atasoy, *Derviş Çeyizi*, 68-70, 74, 78, 86.

¹⁰⁴ Atasoy, *Derviş Çeyizi*, 73.

Tablo – 4 Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresi'nde yer alan örfî destârî kavuklar

Fes türleri dönemin padişahına göre isimlendirilmiş, dönemlere göre “Mahmudî”, “Azizî” ve “Hamidî” gibi adlar almıştır. 1828 yılı itibarıyla, bulunulan devirde hangi fes türü kullanılıyorsa, ölen kişinin mezar şâhide başlığı da o tür festen konulmuştur.¹⁰⁵

Tablo - 5 Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresinde yer alan fesli başlıklar

Hanım mezar taşlarında çoğunlukla başlık kullanılmayıp, şâhidelerinin taç kısımları çiçeklerle bezenmiştir. Ancak kadınların günlük hayatta başlık olarak kullandıkları hotoz denilen başlıklarının bulunduğu mezar taşları da mevcuttur. Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresi'nde çok sayıda hotoz başlıklı hanım mezarları görülmektedir. (Bkz. Tablo – 6)

¹⁰⁵Şeyban, 11.

Tablo - 6 Nasûhî Mehmet Efendi Hazîresinde Yer Alan Hotoz Başlıklar

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Üsküdar Nasûhî Mehmet Efendi Cami,Nasûhi tekkesi olarak inşa edilmiş ve 1925 yılında Tekkeler Kanunu ile tevhidhâne kısmı camiye çevrilmiştir. İlk inşası olarak ahşap olan yapı, Üsküdar yangınlarında hasar görmüş, taş ve tuğla malzeme ile yeniden inşa edilmiştir. Belli aralıklarla tamirler de geçirmiş olan cami günümüzde işlevini sürdürmektedir. 1280 H. tarihli yeniden inşâ kitâbesi ile tarihî bir değeri hâizdir.

Türbe, milâdî 18. yüzyılda ahşap olarak yapılmış ve daha sonra betonarme olarak yenilenmiştir. Doğu cephesinde yer alan yeniden inşa kitâbesi, tarihî açıdan önemlidir. Kuzey cephesinde yer alan ve orasının Nasûhî makâmı olduğunu belirten kitâbe, ketebesini olmamakla birlikte, hat sanatı açısından değerli addedilebilir.

17. ve 18. yüzyılyapıları olan cami ve türbe,dönem özelliklerini sergilememektedirler. Cami, 17. yüzyılda Osmanlı mimarîsi klasik döneminin sonlarına doğru tekke olarak inşa edilmiş ve 1925 yılında çıkarılan Tekkeler Kanunu sonrası camiye çevrilmiştir. Bu sebeple klasik dönem cami mimârisi özelliklerini sergilememesi tabîdir. Ancak Batı tesirlerinin hissedilmeye başladığı 18. Yüzyıla ait olan türbede de dönem özelliklerini yansıtan herhangi bir mimârî unsur bulunmamaktadır.

Dergâhın selamlık binası olarak inşâ edilen yapı günümüzde Nasûhî Derneği, Sebil Yayınevi, Sosyologlar Derneği gibi sivil toplum kuruluşları tarafından kullanılmaktadır. İlk inşâ bakımından ahşap olan yapı, 1900 yıllarında yıkılarak, Neo-Klasik Türk mimârî üslûbunda yeniden inşa edilmiştir. 1960 yılında planına uygun olarak estorasyondan geçmiş ve günümüzde Kültür Bakanlığı'na bağlı İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nün koruması altında, nâdir eser kapsamındadır.

Cami/Tekke'yi inşâ ettiren Damat Moralı Hasan Paşa adına yapılmış ve cami girişinin sağ kısmında cadde üzerinde yer alan Hasan Paşa çeşmesi, İstanbul'un tarihî çeşmeleri arasında yer alarak günümüze ulaşmıştır. Kitabesi ile de tarihî bir eser durumundadır.

Dergahın haremlik binası günümüzde mevcut olmayıp, Pervititch ve Alman Mavileri haritalarından geçmişteki konumu ve varlığı tesbit ve teyid edilebilmektedir.

Hazîredeki mezarlar 17. yüzyıl sonları ile 20. yüzyıl ortaları arasına tarihlenmektedir. En erken tarihli mezar 1103 H./1691-92 M., en geç tarihli mezar ise 1369 H./1949 M. yıllarına aittir.

Toplam 275 adet şâhidenin yer aldığı hazîrede 179 tanesi kitâbelidir. 87 adet ayak taşı olup, bunların 67'si süslemelidir. Hazîrede 3 adet de cellat mezarı bulunmaktadır.

Mezarların 94'ü erkek, 83 tanesi ise kadın mezarıdır. Şâhîde kitâbelerinin 91'i sülüs, 87'si ta'lik ve 1 tanesi de rik'a hattıyla yazılmıştır.

Şâhîde kitâbeleri hat sanatı açısından değerlendirildiğinde, büyük çoğunluğu için vasat denilebilir. 26 tanesinin usta kalemlerden çıktığı anlaşılmaktadır. Kezâ 5 tanesinde ketebe bulunmaktadır.

18 adet şâhîde kitâbesinde, kabir sahiplerinin vefat tarihlerine ebced hesabıyla tarih düşürülmüştür.

Hazîrenin, doğu cephesinde yer alan kabirler daha düzenli bir yerleşime sahipken, güney kısımda yer alan kabirler düzensiz bir görüntü arz etmektedir.

Hâzîredeki kabirlerin bir tanesi 17. yüzyıl sonlarına aittir. 19 tanesinin tarihi ise 20.yüzyıl başları ve ortalarına kadar uzanmaktadır. Diğer tüm kabirler 18 ve 19. yüzyıllara tarihlenmektedir. Bu sebeple şâhidelerdeki süslemeler, dönemin özelliği olan Barok ve Rokoko üslûbuna ait güzel örnekler içermektedir. Erken tarihli kabir taşları genellikle süslemesiz iken, geç döneme ait olanlar yoğun ve Barok üslûbuna ait motiflerle yoğun biçimde süslenmiştir.

Hazîredeki şâhideler genel olarak sağlam ve ayaktadır. Yana, arkaya, öne doğru eğik olanlar mevcut olduğu gibi yerinden sökülüp, lahit veya duvar kenarına dayanmış olanlar da mevcuttur. Daha kötü durumda olanlar ise, hem yerinden sökülmüş, hem de yarısı kopuk olarak ya bir kenara dayandırılmış durumdadır. Kopuk başlık ve yarıdan kırık bazı taşlar ise, bir lahitin içerisine doldurulmuş olarak durmaktadır.

Şâhidelerin bir kısmında, kitâbelerindeki okunaklılığı etkileyecek derecede yüzey aşınması mevcuttur. Taş yüzeyinde oluşan aşınma ve kir sebebiyle süslemesi görülemeyen şâhideler de bulunmaktadır.

Tarih ve kültürümüzü, sanatımızı yansıtan birer vesîka olan mezar taşlarını korumak ve kayıt altına almak üzere hem bir bilinç düzeyi oluşturulmalı, hem de gerekli diğer çalışmalar yapılmalıdır.

Taşın dokusuna zarar vermeden, üzerlerinde yılların biriktirdiği kiri, tozu giderecek, asit içermeyen temizleyici maddeler kullanarak, ehil kişilerce şâhidelerin bakımı yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgözoğlu, Ahmed Sacid. “Eyüp Sultan’da Ketebeli Mezar Taşları”, *1. Eyüp Sultan Sempozyumu-Tebliğler*, İstanbul: Eyüp Sultan Belediyesi Kültür Yay., t.y.
- Açıkgözoğlu, Ahmet Sacit. “Türk Mimarisinde Hat Sanatı”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2015.
- Arık, Rüçhan. *Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı*. Ankara: Türkiye İş Bankası, 1976.
- Atasoy, Nurhan. “Barok”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992.
- Atasoy, Nurhan . *Derviş Çeyizi*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2005.
- Başkan, Seyfi. “İslam Öncesi Türk Mezar Kültü ve Başlangıcından Beylikler Dönemi Sonuna Kadar Anadolu Türk Mezartaşları”, *Türk Sanatı Üzerine Denemeler*, İstanbul: Stad Yay., 1990.
- Başkan, Seyfi. *Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1996.
- Başkan, Seyfi. “Kültür Mirası Olarak Tarihi Anadolu Mezarlıkları ve Mezartaşları Bir Örnek: Ahlat”, *Türk Sanatı Üzerine Denemeler*, İstanbul: Stad Yay., 1990.
- Baytop, Turhan - Kurnaz, Cemal. “Lâle”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. ; Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003.
- Berk, Süleyman. *Zeytinburnu'nun Tarihi Mezartaşları Zamanı Aşan Taşlar*. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi, 2016.
- Bey, Ali Rıza. *Eski Zamanlarda İstanbul Hayatı*. İstanbul: Kitabevi, 2001.
- Birol, İnci A. *Klasik Devir Türk Tezyini Sanatlarında Desen Tasarımı Çizim Tekniği ve Çeşitleri*. İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, 2008.
- Bozkurt, Nebi. “Mezarlık”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2004. TDV İslâm Araştırmaları Merkezi.
- Çeçener, H. Besim. *Üsküdar Merkez Mahalleleri Osmanlı Dönemi Su Uygarlığı Eserleri*, İstanbul: Üsküdar Belediyesi, 2007.
- Çetin, Yusuf. “Ağrı Mezar Taşlarında Form ve Bezeme Unsurları”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, https://www.jasstudies.com/Makaleler/1302470317_7-Do%C3%A7.%20Dr.%20Yusuf%20%C3%87ET%C4%B0N.pdf.

Demirci, Kürşat. “Kabir”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2001.

M. Uğur Derman – Nihat M. Çetin. *İslam Kültür Mirasında Hat Sanatı*, İstanbul: İrcica, 1992.

Derman, M. Uğur. “Mehmet Şevki Efendi”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. ; Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003.

Derman, M. Uğur. “Mustafa İzzet, Yesârîzâde”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*; İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006.

Derman, M. Uğur. “Sâmi Efendi”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*; Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2009.

Derman, M. Uğur. *Türk Hat San'atından Seçmeler*, İstanbul: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 2017.

Duran, Gülnur. “18. Yüzyıl Tezhip Sanatı”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2015.

Haskan, Mehmet Nermi. *Yüzyıllar Boyunca Üsküdar*. İstanbul: Üsküdar Belediyesi, 2001.

Kara, Hacer - Danişık, Şerife. *Konya Mezarlıkları ve Mezartaşları*, Konya: Meram Belediyesi Kültür Yay., 2005.

Kara, Kerim. “Karabaş Veli”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2001.

Kara, Kerim. “Mehmed Nasûhî”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2003.

Karamağaralı, Beyhan. *Ahlat Mezar Taşları*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1992.

Kuban, Doğan. *Türk Barok Mimarisi Hakkında Bir Deneme*. İstanbul: Pulman Matbaası, 1954.

Kurnaz, Cemal. “Gül”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1996.

Okumuş, Asiye. *Türk Süsleme Sanatlarında Barok ve Rokoko*. İstanbul: İlke Kitap, 2016.

Öz, Tahsin. *İstanbul Camileri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2015.

Özbek, Yıldırım. *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 2002.

- Özönder, Hasan. *Hat ve Tezhip Sanatları Deyimleri, Terimleri Sözlüğü*, Konya: Sebat Ofset, 2003.
- Özkeçeci, İlhan - Özkeçeci, Şule Bilge. *Türk Sanatında Tezhip*, İstanbul: Seçil Ofset, 2007.
- Pala, İskender. “Mühr-i Süleyman”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006. TDV İslâm Araştırmaları Merkezi.
- Raif, Mehmed. *Mir’at-ı İstanbul*. İstanbul: Çelik Gülersoy Vakfı, 1996.
- Muhittin Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, İstanbul: Kubbealtı, 2003.
- Serin, Rahmi. *İslam Tasavvufunda Halvetilik ve Halvetiler*. İstanbul: Petek Yayınları, 1984.
- Süreyya, Mehmed. *Sicill-i Osmani*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.
- Şapolyo, Enver Behnan. *Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi*. İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1964.
- Şeyban, Lütfi. *Taraklı Mezar Taşları ve Kitabeleri*, Sakarya: A.B.B. Kültür Yay., 2007.
- Tanman, M. Baha. “Nasûhî Tekkesi”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2006.
- Taşkale, Faruk. “20. Yüzyıl Tezhip Sanatı”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2015.
- Yenigün, Sudi. *İstanbul’un İncileri: Anadolu Yakası Camileri*. İstanbul: Beykoz Belediyesi, 2017.
- Yıldız, Musa. *Üsküdarlı Nasûhî Efendi ve Er-Risâletü’r-Rüşdiyye’si. Üsküdar Belediye Başkanlığı Üsküdar Araştırmaları Merkezi; 10*. İstanbul: Üsküdar Belediyesi, 2004.
- Yiğit, İrfan. *Hıdırlık-Ulumezarlık Osmanlı dönemi Çorum Mezar Taşları*. Çorum: Çorum Belediyesi Kültür Yayınları, 2014.
- Yücel, İrfan. “Hilal”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1998.

EKLER

- Belge - 2 :** Üsküdar Doğancılar'da Nasûhi Kuddise sırr-ül-ali Hazretlerinin Câmiinin inşâsı
- Belge - 3 :** Üsküdar Doğancılar'da Nasûhi Kuddise sırr-ül-ali Hazretlerinin Câmiinin inşâsı
- Belge - 4 :** Üsküdar Doğancılar'da Nasûhi Kuddise sırr-ül-ali Hazretlerinin Câmiinin inşâsı
- Belge - 5 :** Üsküdar Doğancılar'da Nasûhi Kuddise sırr-ül-ali Hazretlerinin Câmiinin inşâsı
- Belge - 6 :** Üsküdar'daki Şeyh Nasûhi Hangah ve Türbesi Tamamlandığından Açılması İsti'zânı
- Belge - 7 :** Üsküdar'daki Şeyh Nasûhi Hangah ve Türbesi Tamamlandığından Açılması İsti'zanı
- Belge - 8 :** Üsküdar 'da Kâin Nasûhi Efendi Dergahı'nın Tamiri
- Belge - 9 :** Üsküdar 'da Nasûhi Dergahı Mahfeli Vesaire Masrafı
- Belge - 10 :** Nasûhi Efendi Dergahı'nın Tamiri
- Belge - 11 :** Nasûhi Efendi Dergahı'nın Tamiri
- Belge - 12 :** Nasûhi Efendi Dergahı'nın Tamiri
- Belge - 13 :** Nasûhi Efendi Dergahı'nın Tamiri
- Belge - 14 :** Üsküdar'da Hazreti Nasûhi Dergahı İle Minaresinin Tamirine Dair
- Belge - 15 :** Üsküdar'da Hazreti Nasûhi Dergahı İle Minaresinin Tamirine Dair
- Belge - 16 :** Üsküdar'da Vaki Nasûhi Dergahı'nın Tamirine Dair
- Belge - 17 :** Üsküdar'da Vaki Nasûhi Dergahı'nın Tamirine Dair

حرفو بیادو خرفنه صلیق هی

معدومه جیله کیله لیریکه

اگر دره طرفه خنده جلا نیش دینه خندان عطران اوتد خفته بصره قس سه عدا خفته بخت نره دجه کسریضه ایندی بیله برابرونه اوجی نه مضمع عتدوانه رویه نیر خفته قلمه
 و سینه کی مولایه خفته معدومه ده بوته اولمیشلر اوتد فله جینه جینه نه با و نسا اولمیشلر دره کار بوهندا برسه جیله خنده خنده و خنده نیر خفته اوجی نه برتر خنده با و نسا
 مراد اعلی اولمیشلر حاله کجه لیر اوجی معدومه بیله جیله و نیر عدا نیر کورل با و نسا نیر نیر لکوفه اوجی داره زواقسه اولمیشلر ایندی کیله ایندی خنده اوجی
 جنبه صلیق هی کجه بیله نیش حاله کجه خنده جینه نیر کجه بر خفته عتدوانه اوجی ده کجه مت اولمیشلر خفته اوجی ده کجه مت اولمیشلر خفته اوجی ده کجه مت
 تریقه اولمیشلر با و نسا اعلی خفته معدومه کجه صلیق هی کجه اوجی ده کجه مت اولمیشلر اوجی ده کجه مت اولمیشلر اوجی ده کجه مت اولمیشلر اوجی ده کجه مت اولمیشلر

سید
میرزا

ایریمه کجه داسه کجه

I.DH 505/34353

اسکداره طوغا تجید هیولتیه دینه حاج عطر ناک اولان نصوصی اقدی حضرتینک جمیع شرافه و ترمه منیفه سی ایندی سیک تبرعا لوقضا فرقه
 است سده رحمت استیذانه رانرا سکویه والسبب سببیم دولنو رستم پاشا حضرتینک بر فطنه تذکره سی نفا ارسا فتنسی و صورتی استعاره نقلاً
 بودیک هفتک قتیتم دیند هک برش و حدود فتنه عهد مظالم اولدین حالک عومسی اولمده اوزره استعاره تذکره قوتونک احادوس جانب
 فتنه تهنیدینه با نذکره سبب استعاره بیله و بیستلا خندانک اهل خیر قوتونک بنا و استای نغدیرتک معاینه ایندی سبب کما مفدا و صافی بند کویله
 نریده ریغده حبه کیمینک بر اقم مظالم اولمده اوزره بر سنخ مفا و د سده الذره اولدوبه رحمته و بیو کیمینک فتنه الیم سادله حضرتی جمیع
 و ترمه منیف نزلتک یا تبرک است و اعماره کندولی حالک اولدور رحمت استصالح فتنه اولدورنی حینه منیفه فوجا ریغی لاون لیم رح
 تذکره سده سند عده اولمده اوزره نوبه خصمه تیسب بر این حالک عولیا تجرید ایندی فتنه حضرت محمد اولمده ایله مصانه

قصه مراد بیک

i.DH 505/34353

اوقاف کھلایہ نظامہ جدیدہ

۴۴

عظمتو اتم حقیر
 اسکادرہ طوغاچیدھوانک دینہ خان عطران اولادہ نوحی افندی حقیریک محمد جامع شریفی بدترتہ شمس اینہ سنک بیفا لوقف لافندہ اشک استدانہ انرا کویہ
 بہرہ وکوتہ ستم حقیریک برقطہ نگرہ لقا ایاز قلمہ لقاہ صوریہ بخارہ لقا بونک حقہ خزیمہ و نظاریہ و بید جلی بی وکوتہ قذیحہ معتلہ اولیٰ حالہ حشریای عطرہ
 اوزرہ سرفا اشعابہ شکر و قوتہ لقا عمارتہ کھن بولسہ لقا کھن ناری ترقہ انبار اولیٰ ارضانہ لقا کھن

مردودہ جا کیکہ لبریک
 اندر پری نفیم اولادہ اشو نکرہ اسید صاحب ولایتا هیری مال عایس و نصف نکرہ مولیٰ رھبہ ایقانہ عا جرائم اھب بوسلو خیزانک اھن غیر لافندہ بنا و لقا مراد
 اولادہ معایبہ ایتریدین نفوسہ بلطہ فائزہ براتی طلب اولادہ اوزرہ سہ افندہ رھت و بیک بولسہ ابرہ ساریہ حقوی تیرہ اشجہ مذکورک نرک اف و عمارتہ کھن و لقا
 اولادہ ہی جود نفوسہ رھت لادیم لھم لقا شکر و بیک سنہ عربہ سوبہ اولادہ لقا روزا کوردہ و بولادہ نکرہ لقا نفیم قلمسہ و اجرای اھی، سرفہ اورادہ عید اشعابہ
 بولسہ او عینہ او بوسہ اور و قانہ طیفہ و ح اور کدر ۱۸۱۸ھ ۱۸۱۹ھ

i.DH 505/34353

I.DH.00505

Belge - 4

285

عظمتو اقدم حقیقہ
 اکلار وہ دوغاجیدہ مہیا حقیقہ اولیہ و قوجولدیہ استعجابی تروضہ و پوریلہ ارادہ سنیہ حقیقہ یاد تری اقصای علیسی اورہ اورہ و ایسی اسبہ دولہو رستم یا تا حقیقہ
 جانینہ بنا دانسنہ مہترہ اولسنہ اولادہ شیخ رضوی حقیقہ بیک خانقاہ و ترمہ میسہ ختام اولسنہ اولسنہ بولک فتح و کسوی سنیہ و از شاہان بزم تکرہ سی لقا عرض و نظیر
 قلمہ اولسنہ اولیایہ ہر نوچیدہ اروزمانہ جناب سہترہ ترفیع و صدور پوریلہ کاکورہ حرکت اولسنہ بیبہ تکرہ شادی ترقیم قلمی اقدم لہ، علیکم

مردودہ چاکر لہ
 رسدہ دست قلم اولادہ تکرہ یا تا اقصای علیسی اورہ اورہ و ایسی اسبہ دولہو رستم یا تا حقیقہ
 جناب یا تا حقیقہ اولسنہ اولادہ شیخ رضوی حقیقہ بیک خانقاہ و ترمہ میسہ ختام اولسنہ اولسنہ بولک فتح و کسوی سنیہ و از شاہان بزم تکرہ سی لقا عرض و نظیر
 اولادہ اروزمانہ جناب سہترہ ترفیع و صدور پوریلہ کاکورہ حرکت اولسنہ بیبہ تکرہ شادی ترقیم قلمی اقدم لہ، علیکم

I. DH 514/34979

عطف قانو اوقم حضرتی
 مرحوم خدیجه سلفه نه طابت ترها حضرتزینب اوقافی مربوط نذبه اکادمه طوعا غیره کاشه شیخ فصوص افندی کلمه سنه نفیری مصافی توبه سنه ناز مجسی ولادیه قورانی
 مضطرب او راده موقوفه سید برابر مشمول نگاه عالی بیوفه اوزره عرصه و تقدیم قندی مانده سبانه اولیغی وجهه درگاه شریف مذکورک تغییرینه مقصدا صرفه اولیغی برین
 اولیغی ایله التی یونیه طفا نه کنه بجه غرضه ایله اوج بیله اوج یونیه طفا نه بیک بجه غرضه ایله اولیغی و قفس موجوده نه و قفسور بیغی بعد از بیه و قفسور بیغی محموله
 محموله نه بجه اولیغی اوزره اولیغی تغییرینه بالاستیانه اجلا قفسور ایله ده واقفیه ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 اولیغی و مقصدا سبوا استیانه قفسور ایله اولیغی اوقافه ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 شریفیه اولیغی نظر اصیغ خیریه ایله بیله بقدر غرضه کاکانه و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 حضرتزینب و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 تا بصداری منعمه و شرفه دور بیویغور ایله اکاکوره هرکسه اولیغی بیانیته تذکره تادری ترقیم قفسور افندی ۱۲ ۱۲ ۱۲

م
 موقوفه سید برابر مشمول نگاه عالی بیوفه اوزره عرصه و تقدیم قندی مانده سبانه اولیغی وجهه درگاه شریف مذکورک تغییرینه مقصدا صرفه اولیغی برین
 اولیغی ایله التی یونیه طفا نه کنه بجه غرضه ایله اوج بیله اوج یونیه طفا نه بیک بجه غرضه ایله اولیغی و قفسور موجوده نه و قفسور بیغی بعد از بیه و قفسور بیغی محموله
 محموله نه بجه اولیغی اوزره اولیغی تغییرینه بالاستیانه اجلا قفسور ایله ده واقفیه ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 اولیغی و مقصدا سبوا استیانه قفسور ایله اولیغی اوقافه ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 شریفیه اولیغی نظر اصیغ خیریه ایله بیله بقدر غرضه کاکانه و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 حضرتزینب و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی و قفسور ایله اولیغی
 تا بصداری منعمه و شرفه دور بیویغور ایله اکاکوره هرکسه اولیغی بیانیته تذکره تادری ترقیم قفسور افندی ۱۲ ۱۲ ۱۲

imvl. 258/9642

I.MVL.00258

اسکندر در کابله حضرت نفوس در کابله سده و سده بعد از محمد بن عبدالله با کلامه خراب و زینت محمد مذکور در کلامه بدست دولت اجرای تمیزی در کلامه مذکور بدست سخی افندی طرفه نشانی و تقدیر سخی الامول
اجرافنامه کشقی سبب تنظیم و لغای تقسیم و نامه در فقه نظرا تعیین و انشا اندک مجری اولی و ظهور فرستاده بری به اوج روز انسه بخرد و بر طرفه وجود کلمی انگلیسه در کلامه مذکور کبک فنی در لغت
مقدما حکما به طایفه زیاده دی حضرتی و آن تریسی در دانه کجی بوز اوز یک سوز و سه مرتبه تمیزات اجل اولی خانی در کلامه مذکور و آنست بود سده کی اولی فی سینه تمیزات اولی
کیفیت مجلس داده آغاز لغت اولی در کلامه مذکور ده فایده حسره و جمع کونکرده جماعت اولی صلاه و تقدیر بولینیز و جمعی دی کیز اولی خانی در کلامه مذکور و تقدیر مقدما اجرافنامه کجی بوز اولی
الحق بوز بوقدر هر دو کلمه تمیزات نظرا سانه العوضه بری یک اوج بوز سوز و سه جزیاندره اولی کجی فاعده تقدیرات با و عای کشنده نقصان و کمال مسانه در صانه وجود کونکرده
سعی و غیبه اولی در فقه تمیزات مذکور و آنست همی بود تمیزات ناموری مفید امانه اجرای ختامه و صراف و تقدیرات به خانی در کلامه مذکور و تقدیر حضرتی و تقدیر سخی سده اولی بوز
اوج بوز بری سخی بود جسی تر سیده هر قدر ما ذویه اعطاس حضور صلات حضور سانی صدارت سلیقه بری کلس اداره اوقاف قرار برده صافانه دره سده فاهم و تمیزات اولی در فقه تمیزات اولی
سایه حاجه کلامه شاه ۱۶۶

اوقاف نماینده نظارت سوزای دولت مولای ایله داخله دائره سده قرنت اولی به تمیزات سینه استبداد اولی فی اوزره اسکندر در حضرت نفوس
در کابله شماره سده کشقی و همچنین بری یک اوج بوز التمه بر غر و سه مرتبه اجرای تمیزی به مبلغ زبورک اوج بوز بری سخی بود جسی
تر سیده تمیزی سینه نظارت شاه الیله ماد و قیاس اعطاس سده و کشف و تقدیر لغای تقسیم قلندی امر و فرمان حضرت صله الامول
ایام بوز شیخ نا اعطاس

اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره
صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت	صیانت
اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره	اعضاره

۱۰۶۵ / ۶۵۳۱

ÖZGEÇMİŞ

İzmit'te doğdu. 2002 yılında İzmit İmam Hatip Lisesi'nden mezun oldu. 2011 yılında Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde eğitime başladı. 2016 yılında mezun oldu. Aynı yıl, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2 Mayıs 2019'da Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları bölümü Türk İslam Sanatları Tarihi Anabilim Dalı'na Araştırma Görevlisi olarak atandı. Mayıs 2019'da Doç. Dr. Mehmet MEMİŞ danışmanlığında hazırladığı, "Üsküdar Nasûhî Mehmet Efendi Câmii, Türbesi ve Hazîresi'ndeki Mezar Taşları" adlı çalışmasıyla yüksek lisansını tamamladı.